



СЛУЖБЕ

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА

11001 Скопје
Бр. 51

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА СФРЈ“ излегува во издание на српскохрватски односно хрватскохрватски, словенечки, македонски, албански и унгарски јазик. — Огласи според тарифата. — Жиро-сметка кај Службата на опште-ственото книговодство 66802-403-1125

Четврток, 10 јануари 1974

БЕЛГРАД

БРОЈ 2

ГОД. XXX

Цена на овој број е 10 динари. — Претплатата за 1974 година изнесува 350 динари. — Редакција: Улица Јована Ристика бр. 1. Пошт фак 226. — Телефони: централа 650-135; Уредништво 651-885; Служба за претплата 651-732; Комерцијален сектор 651-671; Телекс 11756.

14.

Врз основа на Уставниот амандман XXXVII точка 4 под 1, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА МЕЃУРЕПУБЛИЧКИТЕ И МЕЃУДРЖАВНИТЕ ВОДИ

Се прогласува Законот за меѓурепоубличките и меѓудржавните води, што го усвои Сојузната скупштина, на седницата на Соборот на народите од 27 декември 1973 година и на седницата на Стопанскиот собор од 27 декември 1973 година.

ПР бр. 272
28 декември 1973 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Мијалко Тодоровиќ, с. р.

ЗАКОН

ЗА МЕЃУРЕПУБЛИЧКИТЕ И МЕЃУДРЖАВНИТЕ ВОДИ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се регулираат основите на режимот на водите на меѓурепоубличките водотеци од интерес за две или повеќе републики и основите на режимот на меѓудржавните води.

Одредбите на овој закон се однесуваат на теконите, изворските, подземните и некековните меѓурепоублички и меѓудржавни води.

Одредбите на овој закон се однесуваат и на водите на крајбрежното море на Југославија во поглед на нивната заштита од загадување.

Член 2

Основите на режимот на меѓурепоубличките водотеци и на меѓудржавните води ги сочинуваат елементите што влијаат врз квалитативната и квантитативната состојба на водите на одредено место и во одредено време.

Член 3

Заради обезбедување единство на основите на режимот на водите на меѓурепоубличките водотеци, заинтересираните републики можат спогодбено да одредат едно водно подрачје за тие води.

Член 4

Основите на режимот на водите од член 2 на овој закон се утврдуваат со водостопанската основа за меѓурепоубличкиот водотек односно за меѓудржавните води.

Водостопанската основа е долгорочен план за одржување и развој на основите на режимот на водите на меѓурепоубличкиот водотек односно на меѓудржавните води.

Водостопанската основа за меѓурепоубличкиот водотек односно за меѓународните води ги содржи особено: постојната состојба на режимот на водите, основните елементи и услови за одржување и развој на основите на режимот на водите со кои се обезбедуваат најповолни технички и економски водостопански решенија за одбрана од штетното дејство на водите, за квалитативна и квантитативна заштита на водите и за комплексно искористување на водите — од интерес за меѓурепоубличките односно меѓудржавните односи.

Со спогодба на заинтересираните републики се утврдуваат елементите што ги сочинуваат основите на режимот на водите во смисла на член 2 од овој закон (особено: водостојот, протекот, насоката на текот на водата, брзината на водата, состојбата на мразовата покривка, проносот на наносите, температурата на водата, физичкиот, хемискиот, биолошкиот и бактериолошкиот состав на водата и радиоактивните особени на водата) и се одредуваат водотеците и нивните притоци односно деловите на водотеците и на нивните притоци и акумулациите на нив, кои се сметаат како меѓурепоублички водотеци за кои се донесува водостопанската основа од став 1 на овој член.

Член 5

Водостопанската основа за меѓурепоублички водотек ја донесуваат заинтересираните републики спогодбено.

Водостопанската основа за меѓудржавни води, кои не се и меѓурепоублички водотек, ја донесува републиката, согласно со меѓународните договори.

Согласно со утврдените основи на режимот на водите во водостопанската основа од став 1 на овој член, заинтересираните републики спогодбено го уредуваат режимот на водите за одделни сливни подрачја на меѓурепоубличките водотеци.

Член 6

Финансиските обврски во врска со изградбата на водостопански и други објекти, со изведувањето на работи и со употребата и заштитата на водите на меѓурепоубличките водотеци, ги регулираат со спогодба заинтересираните републики.

II. ОДРЖУВАЊЕ НА ОСНОВИТЕ НА РЕЖИМОТ НА ВОДИТЕ

Член 7

Утврдените основи на режимот на водите се одржуваат со применување на мерките за уредување, за искористување и употреба на водите (во натамошниот текст: употреба на водите), за заштита на водите и за одбрана од штетното дејство на водите.

1. Водостопанска согласност и водостопанска дозвола**Член 8**

За изградба на нови или за реконструкција на постојните водостопански и други објекти и постројки и за работите (вадење на песок, камен и чакал и др.) на меѓурејублички водотек односно на меѓудржавни води кои можат да предизвикаат промени во природниот или вештачки воспоставениот режим на водите или врз кои влијае режимот на водите (во натамошниот текст: изградба на објекти или постројки) е потребна согласност од надлежниот орган во републиката (водостопанска согласност).

Член 9

Водостопанската согласност за изградба на објекти или постројки што можат да влијаат врз режимот на водите во друга низводна или спротиводна република, се дава по прибавена согласност од надлежниот орган односно од оластената организација (во натамошниот текст: надлежниот орган) на таа република, односно врз основа на писмено известување од надлежниот орган дека претходна согласност не е потребна.

Органот надлежен за издавање на водостопанска согласност ќе го извести надлежниот орган што дава претходна согласност за секоја изградба на објекти или постројки за кои постои намера да се градат на меѓурејублички водотеци и ќе бара претходна согласност. Надлежниот орган на другата република, во рок од 30 дена од денот на приемот на известувањето, е должен да одговори дали смета дека претходната согласност е потребна или, во рок од 90 дена од денот на приемот на комплетната техничка документација, да даде или да одбие да даде претходна согласност.

Без претходна согласност односно без писмено известување дека таа согласност не е потребна и без спогодбата од член 6 на овој закон, не може да се издаде водостопанска согласност.

Надлежниот орган што дава претходна согласност може да го услови давањето на таа согласност со обврска на органот надлежен за издавањето на водостопанска согласност да преземе мерки за спречување или ублажување на штетните последици што можат да настанат со изградбата на објектот или на постројката.

Член 10

Водостопанската согласност за изградба на објекти или постројки на подрачјето на сливот на меѓудржавните води што е одреден со меѓународен договор, се дава согласно со тој договор и со претходна согласност од Сојузниот секретаријат за земјоделство.

Член 11

За употреба на водите и за испуштање на отпадните води, на отпадоците и на други материи што можат да го загадат меѓурејубличкиот водотек односно меѓудржавните води (во натамошниот текст: отпадните води) е потребна водостопанска дозвола од надлежниот орган во републиката.

Водостопанската дозвола од став 1 на овој член се издава на одредено или неодредено време.

Член 12

Водостопанската дозвола за употреба на водите односно за испуштање на отпадните води што можат да влијаат врз режимот на водите во друга низводна или спротиводна република се дава по прибавена согласност од надлежниот орган на таа друга република односно врз основа на писмено известување од надлежниот орган дека претходна согласност не е потребна.

Органот надлежен за издавање на водостопанска дозвола ќе го извести надлежниот орган што дава претходна согласност — за секоја употреба на водите и за испуштањето на отпадните води за кое

постои намера да се врши на меѓурејубличките водотеци и ќе бара претходна согласност. Надлежниот орган на другата република, во рок од 30 дена од денот на приемот на известувањето, е должен да одговори дали смета дека претходна согласност е потребна или, во рок од 60 дена од денот на приемот на комплетната техничка документација, да даде или да одбие да даде претходна согласност.

Без претходна согласност односно без писмено известување дека таа согласност не е потребна и без спогодбата од член 6 на овој закон, водостопанска дозвола не може да се издаде.

Надлежниот орган што дава претходна согласност давањето на таа согласност може да го услови со обврска на органот надлежен за издавање на водостопанска дозвола да преземе мерки за спречување или ублажување на штетните последици што би можеле да настанат со употреба на водите или со испуштање на отпадните води.

Член 13

Режимот на полнење и празнење на вештачки-те акумулации на меѓурејубличките водотеци кој влијае врз режимот на водите на друга република се утврдува со спогодба на надлежните органи на заинтересираните републики.

Инвеститорот односно корисникот на високи брани е должен да изработи и да ја чува документацијата за последиците од евентуално ненадејно уривање или прелевање на браната, да ги означи линиите на досегањето на поплавниот бран, да ги обезбеди и одржува во исправна состојба тие ознаки и уреди за известување и давање на знаци за тревога на организациите и на граѓаните на загрозеното подрачје.

Копија од документацијата за последиците од евентуално ненадејно уривање или прелевање на браната инвеститорот е должен да достави до Сојузниот секретаријат за народна одбрана и до надлежните органи во заинтересираните републики во рок од три месеци од денот на пуштањето во погон на високата брана.

Член 14

Водостопанската дозвола за употреба на водите на подрачјето на сливот на меѓудржавните води што е одредено со меѓународен договор, се издава согласно со тој договор и со претходна согласност од Сојузниот секретаријат за земјоделство и од Сојузниот секретаријат за народна одбрана.

Член 15

Републиката чиј орган издал водостопанска согласност или водостопанска дозвола без претходна согласност односно без известување дека претходна согласност не е потребна (чл. 9, 12 и 14) или без спогодбата од член 6 на овој закон, е одговорна за штетата што поради тоа ќе настане во другата република односно држава.

Одговорност за штетата од став 1 на овој член постои и ако изградбата на објект или на постројка е вршена без водостопанска согласност односно ако употребата на водите или испуштањето на отпадните води се сторени без водостопанска дозвола.

2. Мерки за заштита на меѓурејубличките водотеци, на меѓудржавните води и на водите на крајбрежното море на Југославија**Член 16**

Според намената и степенот на квалитетот на водите, Сојузниот извршен совет пропишува класификација на меѓурејубличките водотеци, на меѓудржавните води и на водите на крајбрежното море на Југославија, врз основа на мислење од заинтересираните републики.

Како квалитет на водата од став 1 на овој член се подразбираат особено физичкиот, хемискиот,

биолошкиот и бактериолошкиот состав на водата и радиоактивните особини на водата.

Член 17

Согласно со класификацијата од член 16 став 1 на овој закон, надлежниот орган во републиката, во спогодба со надлежните органи на другите заинтересирани републики, според квалитетот на водата што сака да се постигне, ја утврдува категоризацијата на меѓурејубличките водотеци, на меѓудржавните води и на водите на крајбрежното море на Југославија на територијата на републиката чиј орган е тој, а за меѓудржавните води — и согласно со меѓународните договори.

Член 18

Материји што можат да ги доведат во опасност животот и здравјето на луѓето, на рибите и на животните (во натамошниот текст: опасните материји) не смеат да се внесуваат во меѓурејубличките водотеци, во меѓудржавните води и во водите на крајбрежното море на Југославија, ако со својот состав, со количината или со степенот на радиоактивноста би ги влошиле утврдените категории на тие води.

Заради спречување на внесувањето во меѓурејубличките водотеци, во меѓудржавните води и во водите на крајбрежното море на Југославија на материји што можат да предизвикаат промена на хемискиот, физичкиот, биолошкиот или бактериолошкиот состав на тие води во мера која може да ја ограничи или оневозможи нивната употреба (во натамошниот текст: штетните материји), можат да се пропишат потребни заштитни мерки (ограничување или забрана на испуштањето на отпадни води, изградба на објекти или на постројки за ублажување на загаденоста или за пречистување на отпадни води и сл.).

Опасните материји што не смеат да се внесуваат во меѓурејубличките водотеци, во меѓудржавните води и во водите на крајбрежното море на Југославија, како и нивната количина и степенот на радиоактивност, ги пропишува Сојузниот извршен совет.

Член 19

Организациите на здружениот труд и други организации, други правни лица и поединци не смеат да ги загадуваат меѓурејубличките водотеци, меѓудржавните води и водите на крајбрежното море на Југославија противно на важечките прописи и се одговорни ако извршат загадување на тие води.

Одговорноста за загадувањето на водите од став 1 на овој член постои и кога до загадување ќе дојде поради виша сила, ако корисникот на објектот или на постројката претходно не ги презел сите мерки што според важечките прописи бил должен да ги преземе за да не дојде до загадување.

Организациите на здружениот труд и други организации, други правни лица и поединци што вршат стопанска или комунална дејност се должни да водат евиденција за видот, за количината и за степенот на загаденоста на испуштените отпадни води.

Член 20

Материите што по употребата втасуваат во меѓурејублички водотеци, во меѓудржавни води или во води на крајбрежното море на Југославија, а не се разлагаат во доволна мера (детерџентни и др.), не смеат да се пуштаат во внатрешен промет.

Сојузниот извршен совет ќе одреди кои материји од став 1 на овој член не смеат да се пуштаат во внатрешен промет.

Член 21

Бродовите и другите пловила што за погон на своите машини или за греење на котлите користат нафта односно масло, мораат да бидат така опремени што да се спречи загадувањето на меѓурејубличките водотеци, на меѓудржавните води и на водите на крајбрежното море на Југославија со нафта односно со масло.

Член 22

Отпадните води и другите отпадни материји од бродовите се преземаат во одредени пристаништа кои за тоа мораат да имаат соодветни уреди.

Другите пристаништа мораат да имаат најнеопходни уреди за прифаќање на отпадните води и на други отпадни материји во помали количини.

Член 23

Нафтоводите, спојниците на бродови со уреди на брегот и уредите за прифаќање, за преработка и за чување на поголеми количини нафта односно масло, мораат да бидат така градени што да се оневозможи истекувањето на нафтата односно на маслото во меѓурејубличките водотеци, во меѓудржавните води и во водите на крајбрежното море на Југославија. Овие објекти и уреди подлежат на задолжителен повремен преглед.

Член 24

Ако заповедникот на брод или друго одговорно лице на бродот, бродарот или корисникот на земјиште забележи дека дошло до поголемо загадување на меѓурејубличките водотеци, на меѓудржавните води или на водите на крајбрежното море на Југославија е должен тоа веднаш да му го пријави на надлежниот орган.

Член 25

Сојузниот хидрометеоролошки завод е должен постојано да ги следи и испитува квантитативните и квалитативните промени на меѓурејубличките водотеци, на меѓудржавните води и на водите на крајбрежното море на Југославија, да дава прогнози за времето и за промените на тие води, да предупредува на опасност од загадување на тие води и за тоа да ги известува сојузниот орган на управата надлежен за водостопанство и другите заинтересирани сојузни органи и организации.

Сојузниот хидрометеоролошки завод е должен податоците за квалитативните и квантитативните промени на водите од став 1 на овој член од претходната година да ги објави во првото полугодие на наредната година.

Следењето и испитувањето на водите, прогнози-њето за времето и за промените на водите, известувањето и предупредувањето од став 1 на овој член Сојузниот хидрометеоролошки завод ги врши во договор со надлежните органи на заинтересираните републики.

Следењето и испитувањето на водите, известувањето и предупредувањето, во смисла на став 1 од овој член, во поглед на опасните материји, ги врши Сојузниот завод за здравствена заштита во договор со Сојузниот хидрометеоролошки завод и со надлежните органи на заинтересираните републики.

Член 26

Водата од меѓурејубличките водотеци и од меѓудржавните води која со водостопанската основа (член 5) е наменета за пиење или за производство и преработка на животни намирници, не смее да содржи опасни материји над пропишаните граници. Во поглед на физичкиот, хемискиот, биолошкиот и бактериолошкиот состав и на радиоактивните особини оваа вода мора да им одговара на пропишаните услови.

3. Одбрана од штетното дејство на меѓурејубличките водотеци и на меѓудржавните води

Член 27

Заради спречување на штетното дејство на водите и на мразот на меѓурејубличките водотеци и на меѓудржавните води се преземаат превентивни мерки за заштита од штетното дејство на водите (изградба на насипи, на акумулации и на ретенции, регулација на реки, уредување на порои, заштита на земјиште од ерозија и др.) и одредени мерки за одбрана од поплави и мраз.

Член 28

Мерките и работите за одбрана од поплави и мраз на одредено подрачје се утврдуваат со план за одбрана од поплави.

Ако подрачјето за одбрана од поплави се проширува на територијата на две или повеќе републики, планот за одбрана од поплави на тоа подрачје го донесуваат спогодбено надлежните органи во тие републики.

Член 29

Со планот за одбрана од поплави може да се предвиди учеството во одбраната од поплави на единиците на Југословенската народна армија, на граѓаните и на организациите на здружениот труд ако настани опасност од поплава од такви размери што со расположивите средства и работници да не може да се обезбеди одбрана од поплавата.

Планот за одбрана од поплави во делот за учеството на единиците на Југословенската народна армија и за употребата на нејзините средства се донесува во согласност со сојузниот секретар за народна одбрана или со органот што тој ќе го овласти.

Член 30

За време на траењето на опасноста од поплави и мраз, за сите појави и мерки што ги презема на своето подрачје, а што се од значење за одбраната од поплави или мраз на подрачјето во другите републики, органот одреден со планот за одбрана од поплави е должен да ги известува органите надлежни за одбрана од поплави и мраз во тие републики и Сојузниот секретаријат за земјоделство. Републиката чиј орган не ќе ја изврши оваа обврска е одговорна за штетата која поради тоа ќе настане во друга република.

На известувањата од став 1 на овој член се должни да им даваат приоритет сите служби за врска.

III. ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ

Член 31

За употреба на водата од акумулација на меѓурејублички водотек кој е граница помеѓу републиките се плаќа воден придонес, ако акумулацијата е изградена до денот на влегувањето во сила на овој закон. Водниот придонес го утврдуваат и го делат тие републики, врз основа на меѓусебна спогодба.

Водниот придонес од став 1 на овој член се дели соразмерно со површината на сливот на водотекот, на површината на акумулацијата, на вложените средства за изградба на објектот на акумулацијата, на височината на штетата што настанува спротиводно или изводно од акумулацијата — на секоја република и според други соодветни мерила.

Член 32

Водниот придонес за употреба на водата од акумулација што се наоѓа на територијата на една република, а му припаѓа на обврзникот за плаќање на водниот придонес на територијата на друга република, чија изградба почнала или е завршена пред денот на влегувањето во сила на овој закон, го утврдува републиката на чија територија се наоѓа акумулацијата и ѝ припаѓа на таа република.

Водниот придонес од став 1 на овој член не може да биде поголем од водниот придонес што се плаќа за употребата на водата од други акумулации на територијата на републиката на која се наоѓа акумулацијата.

Ако акумулацијата од став 1 на овој член, и покрај тоа што ги исполнува условите одредени со водостопанската согласност и со водостопанската дозвола, предизвика штетни последици на територијата на друга република, заинтересираните републики ќе се спогоднат за програмата на работите за отстранување на штетните последици и за употребата на средствата на водниот придонес.

IV. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 33

Со парична казна од 20.000 динари до 1.000.000 динари ќе се казни за стопански престап организација на здружениот труд или друго правно лице што во меѓурејублички водотек, во меѓудржавни води или во води на крајбрежното море на Југославија ќе внесе опасни материји противно на одредбата од член 18 став 1 и од член 19 ст. 1 и 2 на овој закон.

За стопанскиот престап од став 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во организацијата на здружениот труд или во друго правно лице со парична казна од 2.000 до 30.000 динари.

Член 34

Со парична казна од 10.000 до 500.000 динари ќе се казни за стопански престап организација на здружениот труд или друго правно лице:

1) ако гради објект или постројка без водостопанска согласност (член 8);

2) ако употреби вода или испушти отпадна вода без водостопанска дозвола (член 11 став 1);

3) ако за висока брана не изработи или не ја чува потребната документација, не ги означи линиите на досегањето на поплавниот бран или ако не ги обезбеди или не ги одржува во исправна состојба ознаките на линиите на досегањето на поплавниот бран и уредот за известување или давање на знак за тревота (член 13 став 2);

4) ако во меѓурејублички водотек, во меѓудржавни води или во води на крајбрежното море на Југославија внесе тешта материја противно на пропишаните заштитни мерки (член 18 став 2);

5) ако противно на забравата пушти во внатрешен промет материја која по употребата втасува во меѓурејубличкиот водотек, во меѓудржавните води или во водите на крајбрежното море на Југославија, а не се разлага во доволна мера (член 20);

6) ако користи брод или друго пловило кое не е опремено така што да се спречи загадувањето на меѓурејубличкиот водотек, на меѓудржавните води или на водите на крајбрежното море на Југославија со нафта односно со масло (член 21);

7) ако нејзино приставиште нема соодветен уред за преземање на отпадните води или на другите отпадни материји од бродовите (член 22);

8) ако нејзин нафтовод или спојница на брод со уреди на брегот, или нејзин уред за прифаќање, за преработка или за чување на поголеми количини нафта односно масло не е граден така што да се оневозможи истечувањето на нафта односно на масло во меѓурејубличкиот водотек, во меѓудржавните води или во водите на крајбрежното море на Југославија (член 23).

За стопанскиот престап од став 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во организацијата на здружениот труд или во друго правно лице со парична казна од 1.000 до 20.000 динари.

Член 35

Со парична казна од 1.000 до 50.000 динари ќе се казни за прекршок организација на здружениот труд или друго правно лице:

1) ако во одреден рок не достави копија од документацијата за последиците од евентуално ненадејно уривање или преловање на висока брана до Сојузниот секретаријат за народна одбрана или до надлежните органи во заинтересираните републики (член 13 став 3 и член 38);

2) ако не води или неуредно ја води пропишаната евиденција за испуштањето на отпадните води (член 19 став 3);

3) ако не им даде приоритет на известувањата од член 30 став 1 на овој закон (член 30 став 2).

За прекршокот од став 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во организацијата на здружениот труд или во друго правно лице со парична казна од 500 до 5.000 динари.

Член 36

Со парична казна од 500 до 10.000 динари ќе се казни за прекршок поединец ако изврши некое од дејствијата од член 33 став 1, член 34 став 1 точ. 1 до 6 и точка 8 и член 35 став 1 точ. 1 и 2 на овој закон.

Со казната од став 1 на овој член ќе се казни за прекршок заповедник на брод или друго одговорно лице на брод, бродар или корисник на земјиште ако веднаш не му пријави на надлежниот орган дека дошло до поголемо загадување на меѓуре-публичкиот водотек, на меѓудржавните води или на водите на крајбрежното море на Југославија.

V. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 37

До донесувањето на водостопанската основа од член 5 став 1 на овој закон, одделни елементи од основите на режимот на водите од член 4 на овој закон ќе ги уредуваат заинтересираните републики спогодбено.

Член 38

Инвеститорот на висока брана која е изградена до влегувањето во сила на овој закон или ќе биде изградена до 30 септември 1974 година е должен да изработи документација од член 13 став 2 на овој закон и до крајот на 1974 година да ја достави до Сојузниот секретаријат за народна одбрана и до надлежните органи во заинтересираните републики.

Член 39

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат одредбите на чл. 21 и 25 до-колку се однесуваат на народната одбрана и на воените потреби, на член 30 став 2, член 33, член 37 ст. 3 и 4, член 45 ст. 3 и 4, член 52 став 4, член 53 ст. 2 и 3, член 59 ст. 1 и 2, член 60 став 4, а во врска со оваа одредба и одредбата на став 1, чл. 64, 73а и 73б од Основниот закон за водите („Службен лист на СФРЈ“, бр. 13/65, 50/68 и 60/70).

Член 40

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

15.

Врз основа на Уставниот амандман XXXVII точка 4 под 1, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА НА НАСЕЛЕНИЕТО ОД ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ ШТО ЈА ЗАГРОЗУВААТ ЦЕЛАТА ЗЕМЈА

Се прогласува Законот за заштита на населението од заразните болести што ја загрозуваат целата земја, што го усвои Сојузната скупштина, на седницата на Соборот на народите од 27 декември 1973 година и на седницата на Социјално-здравствениот собор од 26 декември 1973 година.

ПР бр. 274
28 декември 1973 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Мијалко Тодоровиќ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ЗАШТИТА НА НАСЕЛЕНИЕТО ОД ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ ШТО ЈА ЗАГРОЗУВААТ ЦЕЛАТА ЗЕМЈА

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Во смисла на овој закон, следните заразни болести ја загрозуваат целата земја:

- 1) активна туберкулоза (Tuberculosis activa),
- 2) беснило (Lyssa),
- 3) Бриловата болест (Morbus Brill),
- 4) вирусен менингитис (Meningitis virosa),
- 5) голема кашлица (Pertussis),
- 6) големи сипаници (Variola vera),
- 7) гонореја (Gonorrhoea),
- 8) детска парализа (Poliomyelitis anterior acuta),
- 9) дизентерија (Dysenteria-Enterocolitis),
- 10) дифтерија (Diphtheria),
- 11) жолта треска (Febris flava),
- 12) заразна жолтица (Hepatitis infectiosa),
- 13) заразно вкочанување на вратот (Meningitis epidemica),
- 14) заразно труење со храна предизвикано од салмонели (Toxiinfectio alimentaris),
- 15) колера (Cholera asiatica),
- 16) маларија (Malaria),
- 17) мали сипаници (Morbilli),
- 18) паратифус (Pharatyphus A, B и C),
- 19) негав тифус (Typhus exanthematicus),
- 20) повратна треска (Febris recurrens),
- 21) сифилис (Syphilis),
- 22) тетанус (Tetanus),
- 23) црвен тифус (Typhus abdominalis),
- 24) чума (Pestis).

Ако се појави опасност од други заразни болести што можат да ја загрозат целата земја, за заштита на населението од таквите болести Сојузниот извршен совет може да одреди да се применуваат сите или одделни мерки предвидени со овој закон.

Член 2

Заштитата од заразните болести што ја загрозуваат целата земја (во натамошниот текст: заразните болести) е должност на општествено-политичките заедници и на нивните органи, на заедниците на здравственото осигурување, на здравствените и другите организации на здружениот труд и на граѓаните, а се состои во организирање на служба, во преземање на мерки и во обезбедување на материјални средства за спречување и сузбивање на заразните болести.

Мерките за спречување и сузбивање на заразните болести непосредно ги спроведуваат здравствените организации на здружениот труд (во натамошниот текст: здравствените организации) и здравствените работници, ако со законот не е одредено поинаку. Спроведувањето на таквите мерки има првенство во однос на останатите мерки за здравствена заштита.

Член 3

Како епидемија на заразна болест, во смисла на овој закон, се смета порастот на заболувањата од заразна болест невообичаен по бројот на случаите, времето, местото и зафатеното население, како и невообичаеното зголемување на бројот на заболувањата со компликации или со смртен исход.

Како спидемија на заразна болест се смета и појавата на две или повеќе меѓусебно поврзани заболувања од заразна болест која никогаш или која повеќе години не се појавувала на едно подрачје, како и појавата на поголем број заболувања чиј причинител е непознат а ги следи фебрилна состојба.

Како заразно подрачје се смета подрачјето на кое постојат еден или повеќе извори на зараза и на кое постојат услови за ширење на заразата.

Како загрошено подрачје се смета подрачјето на кое може да се пренесе заразна болест од заразеното подрачје и на кое постојат услови за ширење на заразата.

II. МЕРКИ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ И СУЗБИВАЊЕ НА ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ

Член 4

Заштитата од заразните болести задолжително се спроведува со општи и посебни мерки.

Општи мерки за заштита од заразните болести се:

- 1) обезбедување на хигиенски исправна вода за пиење, како и санитарна заштита на извориштата и на објектите за јавно снабдување со вода за пиење;
- 2) отстранување на отпадните води и на другите отпадни материи на начин и под услови што обезбедуваат заштита од загадување на водите и на земјиштата, како и заштита од размножување на инсекти и глодачи;
- 3) одржување на санитарно-хигиенски услови во јавните згради, во средствата на јавниот сообраќај и на јавните места;
- 4) обезбедување на здравствена исправност на животните намирници и на санитарно-хигиенските услови за нивно производство и промет;
- 5) вршење на превентивна дезинфекција, дезинсекција и дератизација во населените места, на јавните површини, во средствата на јавниот сообраќај, во објектите за производство и промет на животни намирници и во другите јавни објекти.

Заради спроведување на општите мерки за заштита од заразните болести, општествено-политичките заедници, во рамките на своите права и должности, донесуваат краткорочни и долгорочни програми во кои се утврдуваат мерките, се одредуваат извршителите на програмите и роковите за извршување на програмите.

Посебни мерки за спречување и сузбивање на заразните болести се: рано откривање на изворите на заразата: пријавување; изолација, превоз и лекување на заболените лица; дезинфекција, дезинсекција, и дератизација; здравствено просветување на населението; здравствен надзор над вработените и другите лица и над бацилоносителите; имунизација, серопрофилакса и хемиопрофилакса; карантин и други санитарно-хигиенски мерки одредени со закон.

1. Рано откривање на изворите на заразата

Член 5

Заради рано откривање на изворите на заразата задолжително се врши:

- 1) епидемиолошко извидување и набљудување на теренот;
- 2) епидемиолошко испитување при појава или при опасност од појава на колера, чума или големи сипаници; при појава на туберкулоза, црвен тифус, паратифус А, В или С, пегав тифус, повратна треска, детска парализа, дифтерија, гонореја и сифилис, како и при појава или при опасност од појава на епидемија на други заразни болести;
- 3) здравствени прегледи на лицата кои престојале црвен тифус, паратифус А, В или С, дизентерија или заразно труење со храна предизвикано од салмонели;
- 4) здравствени прегледи на лицата за кои се сомнева дека се заболени или дека носат бацили на заразни болести од точ. 1 до 3 на овој член или на други заразни болести.

2. Пријавување

Член 6

На задолжително пријавување подлежи:

- 1) секое заболување или смрт од некоја заразна болест наведена во член 1 на овој закон, или одредена од органот овластен со овој закон;
- 2) секое сомневање дека постои заболување од колера, чума, големи сипаници, жолта треска, пегав тифус или црвен тифус;
- 3) секоја епидемија на некоја заразна болест од член 1 на овој закон;
- 4) секое лачење на бацили на црвен тифус, на паратифус А, В, или С, на заразно труење со храна предизвикано од салмонели или на дизентерија, како и секое носење на паразити — причинители на маларија;
- 5) секое повредување од бесно животно или од животно за кое се сомнева дека е бесно.

Член 7

Ако здравствената организација утврди заболување или смрт, епидемија, лачење на бацили или повредување од бесно животно, што подлежат на пријавување, или се посомнева дека постои заболување од некоја заразна болест од член 6 точка 2 на овој закон, е должна тоа веднаш да го пријави.

Ако заболувањето, сомневањето дека постои заболување, повредувањето или смртта ги утврди лекар или друг здравствен работник вон вршењето на должноста во здравствената организација, тој е должен за тоа веднаш да ја извести најблиската здравствена организација.

Член 8

За секое заболување од беснило здравствената организација што ќе ја утврди болеста е должна веднаш да ја извести надлежната ветеринарна организација на здружениот труд односно органот надлежен за работите на ветеринарството.

Ветеринарната организација на здружениот труд е должна веднаш да ја извести надлежната здравствена организација односно надлежниот орган на управата за работите за здравството за секое утврдено заболување или пшовисување на животно од беснило.

Член 9

Секоја општествено-политичка заедница организира следење на движењето на заразните болести и водење на евиденција за појавата на болести на нејзината територија.

3. Изолација, превоз и лекување

Член 10

Лицата за кои се сомнева или се утврди дека боледуваат од колера, од чума или од големи сипаници, задолжително се изолираат и се лекуваат во за тоа одредени објекти на здравствените организации односно во други објекти.

Објектите во кои можат да се изолираат и да се лекуваат лицата од став 1 на овој член ги одредува сојузниот секретар за труд и социјална политика.

Лицата заболени од детска парализа, од дифтерија, од пегав тифус, од повратна треска, од црвен тифус или од паратифус А, В или С задолжително се изолираат и се лекуваат во соодветните здравствени организации.

Лицата заболени од други заразни болести се изолираат и се лекуваат во здравствена организација или во стан ако за тоа постојат услови.

Ако лицата заболени од болести од став 3 на овој член, кои се наоѓаат во установи за деца и младина (детски домови, интернати, летувалишта, одморалишта и др.) или на работилишта за младина (младински населби и др.), не се изолираат и не се

лекуваат во здравствена организација, мораат да се изолираат во за тоа одредени простории на установата односно на работилиштето на кое се наоѓаат.

Член 11

Лицата заболени од заразни болести можат да се превезуваат само под услови и на начин кои оневозможуваат ширење на заразата.

Лицата што ќе заболат или за кои се сомнева дека се заболени од колера, од чума или од големи сипаници се превезуваат со посебни санитарски превозни средства.

4. Дезинфекција, дезинсекција и дератизација

Член 12

Задолжителна е дезинфекција на лачевините, на излачините, на личните и други предмети, на превозните средства и на станбените и други простории во кои престојувало лице заболено од колера, од чума, од големи сипаници, од дифтерија, од црвен тифус, од паратифус, од детска парализа, од заразна жолтица, од дизентерија или од туберкулоза во заразен стадиум.

Член 13

Задолжителна е дезинсекција на лица и на лични предмети, на станбени и други простории и на превозни средства при појава на секој случај на заболување од пегав тифус, од повратна треска, од чума, од жолта грозница и од Бриловата болест, како и на населени места во случај на појава на маларија.

Член 14

Задолжителна е дератизација во населбите, во луките и пристаништата, на аеродромите, на бродовите и на другите средства на јавниот сообраќај и во складовите и другите работни простории, при појава или при опасност од појава на чума или на друга заразна болест што можат да ја пренесуваат глодачите.

5. Здравствен надзор над вработените и над други лица и над бацилоносителите

Член 15

Заради спречување на заразни болести, се ставаат под здравствен надзор:

- 1) лица вработени во производството или во прометот на животни намирници или за снабдување на населението со вода за пиење, кои на своите работни места доаѓаат во непосреден допир со животните намирници односно со водата за пиење;
- 2) лица вработени во училишта и во други установи за деца и младина;
- 3) лица вработени на одредени работи во здравствени организации и во организациите на здружениот труд што се занимаваат со производство или промет на лекови;
- 4) лица што работат во установи и објекти за давање хигиенска нега на населението (јавна бања, берберица, козметички салон и др.), како и лица што работат во производството или во прометот на козметички средства;
- 5) лица што доаѓаат во Југославија од земји во кои има маларија.

Член 16

Здравствениот надзор ги опфаќа здравствениот преглед на лицата пред почетокот на вршењето на одредена дејност односно при влегувањето во Југославија и здравствените прегледи во текот на вршењето на одредени дејности.

Здравствениот преглед на бацилоносителство на лицата од член 15 точка 1 на овој закон се врши

секои шест месеци, а другите здравствени прегледи на тие лица еднаш годишно. Здравствени прегледи на тие лица се вршат и во случај на појава на заразни болести на работното место или во нивното домаќинство, како и кога за тоа постојат епидемиолошки индикации што ги утврдува надлежниот орган на санитарната инспекција.

Здравствените прегледи на лицата од член 15 точ. 2 до 4 на овој закон се вршат еднаш годишно.

Член 17

Во производството и во прометот на животните намирници или на снабдувањето на населението со вода за пиење не смеат да бидат вработени лица што боледуваат од заразни или паразитарни болести што можат да се пренесат со намирниците односно со водата или од гнојни заболувања на кожата, како ниту лица што излучуваат причинители на црвен тифус, на паратифус А, В или С, на дизентерија или на заразно труење со храна предизвикано од салмонели.

Во училиштата и во другите установи за деца и младина не смеат да бидат вработени лица што боледуваат од активна туберкулоза, а во претшколските установи на негување на деца — лица што боледуваат од активна туберкулоза или што излучуваат причинители на црвени заразни болести.

Во установите и објектите за давање хигиенска нега на населението не смеат да работат лица што боледуваат од активна туберкулоза или од гнојни или паразитарни заболувања на кожата.

Лицата од член 15 точка 3 на овој закон не можат да работат на одредени работи, ако боледуваат од активна туберкулоза.

Член 18

Лица кои преболеле црвен тифус, паратифус А, В или С, дизентерија или заразно труење со храна предизвикано од салмонели, како и лица за кои се сомнева дека носат зразани бацили на тие болести, подлежат на медицинска контрола додека врз основа на лабораториски наод не се утврди дека немаат заразни бацили.

6. Имунизација, серопротекција и хемипротекција

Член 19

Имунизацијата е задолжителна:

- 1) против големите сипаници, туберкулозата, дифтеријата, тетанусот, големата кашлица, детската парализа и малите сипаници — за сите лица на одредена возраст;
- 2) против беснилото — за сите лица повредени од бесно животно или од животно за кое се сомнева дека е бесно;
- 3) против колерата, големите сипаници и жолтата треска — за сите лица кои патуваат во земјата во која постои некоја од тие болести или во земјата која бара имунизација против тие болести;
- 4) против црвениот тифус и другите заразни болести — за сите лица за кои постојат епидемиолошки индикации.

Член 20

Ако се појават големи сипаници или колера, или ако постои опасност од појава на таква болест, задолжителна е имунизацијата на лица кои по службена должност доаѓаат во допир со патници во меѓународниот сообраќај, како и на сите лица на заразеното и загрозеното подрачје.

За задолжителната имунизација на лицата од став 1 на овој член одлучува сојузниот секретар за труд и социјална политика. Ако се појави некоја од болестите од став 1 на овој член, за задолжителната имунизација може да одлучи и републичкиот односно покраинскиот орган на управата надлежен за работите на здравството.

Кога ќе се нареди имунизација против големи сипаници или колера, имунизацијата против другите заразни болести која е во тек — привремено се запира.

Член 21

Имунизацијата ја врши лекар по претходно извршениот преглед на секое лице кое треба да се имунизира.

Имунизација можат да вршат и здравствени работници со виша или средна медицинска подготовка, но само во присуство и под надзор на лекар.

Член 22

Заштитата со имун срум (серопротифилакса) е задолжителна за лица изложена на зараза од беснило или од тетанус, ако не се вакцинирани последните пет години.

Заштитата со лекови (хемиопротифилакса) е задолжителна за сите лица што се изложени на зараза од колера, од туберкулоза, од дизентерија или од маларија.

7. Карантин

Член 23

Лицата за кои ќе се утврди или ќе се посомнева дека биле во непосреден допир со заболени лица или со лица за кои постои сомневање дека заболеле од колера, од чума или од големи сипаници, се ставаат во карантин.

Лицата за кои ќе се утврди или ќе се посомнева дека биле во посреден допир со заболени лица или со лица за кои постои сомневање дека заболеле од колера, од чума или од големи сипаници, се ставаат под постојана здравствена контрола во траење одредено за карантин.

Карантинот се состои во ограничување на слободата на движењето и во здравствени прегледи за време на траењето на карантинот.

Лицата ставени под здравствена контрола се должни секојдневно лично да ѝ се јавуваат на одредена здравствена организација и да се подлагаат на потребни здравствени прегледи.

За ставањето во карантин односно под здравствена контрола на лица во меѓународниот сообраќај одлучува Сојузниот секретаријат за труд и социјална политика, а за ставањето во карантин односно под здравствена контрола на другите лица од став 1 на овој член одлучува надлежниот орган на управата за работите на здравството во републиката односно во автономната покраина, кој е должен за тоа веднаш да го извести Сојузниот секретаријат за труд и социјална политика.

8. Други мерки за спречување и сузбивање на заразните болести

Член 24

Во случај на поголема епидемија, како и во случај на елементарна несреќа (поплава, земјотрес, пожар, сообраќајна несреќа, несреќа во рудник или на друго работилиште и др.) која може да доведе до епидемија или до заболување од заразна болест на голем број граѓани, надлежните органи на општествено-политичките заедници се должни, по потреба, да ги преземат и следните мерки заради спречување и сузбивање на заразните болести: мобилизација на здравствените работници и на другите граѓани; реквизиција на опрема, на лекови и на транспортни средства; привремено користење на деловни и други простории за дагање здравствена заштита; изолација и лекување, како и одредување посебни задачи на здравствените организации.

Член 25

Ископувањето и пренесувањето на умрени лица се врши на начин и под услови кои го оневозможуваат ширењето на заразата.

Пренесување на мртвци од странство во Југославија може да се врши само по одобрение од Сојузниот секретаријат за труд и социјална политика, кое се издава во согласност во Сојузниот секретаријат за внатрешни работи.

Член 26

Секое лице има право да ги користи мерките за заштита од заразни болести предвидени со овој закон, а лицата заболени од заразни болести имаат право и должност да се лекуваат.

Секое лице и секоја организација на здружениот труд и друга организација се должни да ги преземаат и да ги спроведуваат пропишаните и наредените мерки за заштита од заразните болести.

Член 27

Лицето заболено од заразна болест е должно да се придржува кон пропишаните мерки и упатства на здравствената организација која му укажува медицинска помош, особено во поглед на заштитата на неговата околина од зараза.

Посебната должност на лицето кое постојано или повремено излучува бацити на некоја заразна болест е да се придржува кон одредените мерки и упатствата што ќе ги одреди здравствената организација или здравствен работник.

Член 28

Лице кое патува во земја во која постојат колера, чума, големи сипаници или жолта треска, или се враќа од земја во која постои некоја од тие болести, е должно, покрај мерките и обврските пропишани со овој закон, да исполни и посебни санитарни и други услови што ќе ги одреди Сојузниот секретаријат за труд и социјална политика.

Трошоците што ќе настанат во врска со исполнувањето на посебните санитарни и други услови ги поднесува лицето од став 1 на овој член.

Член 29

Секоја здравствена организација и секој здравствен работник кои во вршењето на својата редовна дејност ќе откријат заразна болест, се должни да ги преземат пропишаните мерки за спречување и сузбивање на понатамошното ширење на заразата и најнужните санитарно-хигиенски мерки што ги налага природата на болеста, а исто така и да ги поучат заболените лица и другите лица од нивната околина за начинот на заштитата од таа зараза.

Секоја здравствена организација е должна да обезбедува санитарно-технички и други услови и да спроведува соодветни санитарно-хигиенски мерки за заштита од ширењето на инфекција внатре во организацијата (куќна инфекција).

Член 30

Секој граѓанин, организација на здружениот труд и друга организација се должни да им овозможат на надлежните органи на управата, на здравствените организации и на здравствените работници да ги вршат пропишаните здравствени прегледи на лица, прегледи на згради и производи, да земаат потребен материјал за прегледи и да ги преземаат другите пропишани односно одредени мерки за спречување или за сузбивање на заразните болести.

III. МЕРКИ НА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ ЗАРАДИ ЗАШТИТА НА НАСЕЛЕНИЕТО ОД ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ

Член 31

Заради заштита на земјата од внесување на колера, чума, големи сипаници, жолта треска и други заразни болести, се преземаат мерките предвидени со овој закон и со меѓународните санитарни конвенции и други меѓународни договори.

Заради спречување на внесувањето во земјата и на ширењето и заради сузбивање на колерата, чумата, големите сипаници и жолтата треска, со пропис на сојузниот секретар за труд и социјална политика можат да се наредат посебни вонредни мерки за заштита од тие болести, и тоа:

- 1) забрана на патување во земјата во која владее епидемија на некоја од тие болести;
- 2) забрана на движење на населението односно ограничување на движењето во заразните или непосредно загрозените подрачја;
- 3) ограничување или забрана на прометот на одделни видови стоки и производи;
- 4) задолжително учество на здравствените организации и на другите организации и на граѓаните во сузбивањето на болестите и користење на објекти, опрема и превозни средства заради сузбивање на заразните болести.

За учеството во спроведувањето на мерките од став 2 точка 4 на овој член, на здравствените организации и другите организации односно на граѓаните им припаѓа надоместок.

Член 32

Заради заштита на земјата од внесување на заразните болести, се организира и се врши санитарен надзор над патниците и нивните предмети и над средствата во меѓународниот сообраќај што се врши преку државната граница.

Санитарниот надзор на границата го врши Сојузниот секретаријат за труд и социјална политика преку граничните санитарни инспектори.

Член 33.

Во спроведувањето на санитарниот надзор на државната граница, органот од член 32 на овој закон има право и должност:

- 1) да нареди здравствен преглед на лицата и материјалите заради утврдување на заразни болести;
- 2) да го забрани движењето на лицата за кои ќе се утврди или ќе се посомнева дека можеле да се заразат со колера, чума, големи сипаници или со жолта треска и да нареди нивно издвојување;
- 3) да нареди преземање на други пропишани санитарно-хигиенски мерки против заразни болести, согласно со овој закон и со обврските според меѓународните санитарни конвенции и други меѓународни договори.

Член 34

Во спроведувањето на надзорот над спречувањето и сузбивањето на заразните болести органите на управата надлежни за вршење на санитарен надзор во републиките и во автономните покраини, покрај мерките наведени во член 33 на овој закон што можат да ги преземаат во рамките на својата надлежност, имаат право и должност:

- 1) на лицата заболени од одредени заразни болести и на излучувачите на бактерии на тие болести (бацилоносители) да им ја забранат работата на одредени работни места односно на работи на кои тие можат да го загорзат здравјето на други лица;
- 2) да го забранат движењето на лицата за кои ќе се утврди или се сомнева дека боледуваат од одредени заразни болести и да наредат нивно издвојување;
- 3) да го забранат собирањето на лица во училишта, кина, јавни локали и на други јавни места додека не мине опасноста од епидемијата;

4) да наредат дезинфекција, дезинсекција или дератизација заради уништување на причинителите на заразата;

5) да наредат изолација на лицата заболени од одредени заразни болести и нивно лекување;

6) да наредат преземање на други пропишани општи или посебни санитарно-хигиенски мерки.

Член 35

Мерките од чл. 33 и 34 на овој закон спрема поединци, организации на здружениот труд и други организации се наредуваат со решение во управната постапка. Жалбата против ова решение не го задржува неговото извршување.

IV. ДРУГИ ОДРЕДБИ

Член 36

Покрај правата и должностите одредени во чл. 31, 32 и 33 на овој закон, Сојузниот секретаријат за труд и социјална политика:

- 1) го следи движењето на заразните болести во земјата и во странство;
- 2) донесува програма и одредува мерки за спречување и сузбивање на колерата, чумата, големите сипаници и жолтата треска;
- 3) ја координира работата на републичките и покраинските органи на искоренувањето (ерадикација) на одделни заразни болести и на спроведувањето на мерките за заштита од заразни болести — во случај на епидемија што загрозува две или повеќе републики односно автономни покраини.

Член 37

Во рамките на заштитата на населението од колерата, чумата, големите сипаници и жолтата треска, федерацијата, ако со овој закон не е поинаку одредено, обезбедува материјални средства:

- 1) за вршење на санитарен надзор на државната граница и за спроведување на мерки во врска со вршењето на тој надзор;
- 2) за намиравање на трошоците за изолација, испитување и лекување на заболените лица и на лицата за кои ќе се посомнева дека боледуваат од некоја од тие болести;
- 3) за намиравање на трошоците на карантинот и на здравствената контрола на лицата што биле во допир со заболени лица или со лица за кои ќе се посомнева дека боледуваат од некоја од тие болести;
- 4) за имунизација на населението и за спроведување на други мерки за сузбивање на тие болести — кога тоа ќе го нареди сојузниот секретар за труд и социјална политика;
- 5) за надоместок на трошоците на учеството во спроведувањето на мерките од член 31 став 2: точка 4 на овој закон.

Член 38

При вршењето на санитарниот надзор на државната граница, овластените работници на Сојузниот секретаријат за труд и социјална политика мораат да имаат посебна легитимација со која се утврдува нивното службено својство.

Легитимацијата од став 1 на овој член је издава сојузниот секретар за труд и социјална политика.

Член 39

Органите на внатрешните работи, во рамките на својата надлежност, се должни на надлежниот орган за работите на здравството односно на санитарниот инспектор, на негово барање, да му укажат помош, ако при спроведувањето на санитарно-хигиенските и другите мерки пропишани или наредени според овој закон најде на отпор или на спротивставање, или таков отпор односно спротивставање основано може да се очекува.

V. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 40

Со парична казна од 2.000 до 20.000 динари ќе се казни за прекршок здравствена организација:

1) ако во одредениот рок не поднесе пријава за заболување или смрт од заразна болест, за епидемија, за лачење на бацити на одредена заразна болест, за повредување од бесно животно или од животно за кое се сомнева дека е бесно, или ако не поднесе пријава кога се сомнева дека постои заболување од одредена заразна болест (член 7 став 1);

2) ако не ја извести надлежната ветеринарна организација на здружениот труд односно органот надлежен за работите на ветеринарството — за постоењето на заболување од одредена заразна болест (член 8 став 1);

3) ако не изврши имунизација, серопротифилакса или хемиопротифилакса, или ако не ја изврши на начин предвиден со закон и со други прописи донесени врз основа на закон (чл. 19, 20, 21 и 22);

4) ако не ги преземе пропишаните мерки за спречување и сузбивање на натамошниот ширење на заразата или најнужните санитарно-хигиенски мерки што ги бара природата на болеста, или ако не обезбеди услови и не спроведува соодветни санитарно-хигиенски мерки за заштита од куќни инфекции (член 29).

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 500 до 5.000 динари и одговорното лице во здравствената организација.

Член 41

Со парична казна од 2.000 до 20.000 динари ќе се казни за прекршок организација на здружениот труд или друго правно лице:

1) ако не ја спроведе општата мерка за заштита од заразна болест кога за тоа е должна според програмата на надлежната општествено-политичка заедница или кога не ќе ја спроведе во рокот одреден со таа програма (член 4 ст. 2 и 3);

2) ако лицето што е заболено од одредена заразна болест, а не се наоѓа на лекување во здравствена организација, не го изолира во за тоа одредени простории (член 10 став 5);

3) ако не изврши дезинфекција, дезинсекција или дератизација кога е должна да ја изврши (чл. 12, 13 и 14);

4) ако прими на работа односно го задржи на работа лице за кое е утврдено дека е заболено од одредена заразна болест или дека лачи бацити на таква болест, или ако не обезбеди повремени здравствени прегледи на вработените лица во текот на вршењето на одредени дејности (чл. 15, 16 и 17);

5) ако не му овозможи на надлежниот орган на управата, на здравствена организација или на здравствен работник да ги врши пропишаните прегледи, да зема материјал за прегледи или да презема други мерки за спречување или сузбивање на заразните болести (член 30);

6) ако не постапи по извршно решение на надлежниот орган за работите на санитарниот надзор со кое е наредено преземање на одредени мерки за заштита од заразни болести (чл. 33 и 34).

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 500 до 5.000 динари и одговорното лице во организацијата на здружениот труд односно во друго правно лице.

Член 42

Со парична казна од 2.000 до 20.000 динари ќе се казни за прекршок ветеринарна организација на здружениот труд ако веднаш не ја извести надлежната здравствена организација односно надлежниот орган на управата за работите на здравството — за секое утврдено заболување или псовисување на животно од беснило (член 8 став 2).

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 500 до 5.000 динари и одговорното лице во ветеринарната организација на здружениот труд.

Член 43

Со парична казна од 500 до 5.000 динари ќе се казни за прекршок поединец:

1) ако одбие да се изолира во за тоа одредени здравствени организации односно објекти кога ќе заболел од одредена заразна болест (член 10);

2) ако не обезбеди вршење на дезинфекција, дезинсекција или дератизација кога на тоа е обврзан (чл. 12, 13 и 14);

3) ако прими на работа односно задржи на работа лице за кое е утврдено дека е заболено од одредена заразна болест или дека лачи бацити на таква болест, или ако не обезбеди повремени здравствени прегледи на лицата што вршат одредени дејности (чл. 15, 16 и 17);

4) ако ископување или пренос на умрено лице не изврши на начин предвиден со закон и со други прописи донесени врз основа на закон или ако изврши пренос без одобрение од надлежниот орган (член 25);

5) ако не ги исполни санитарните и други услови одредени со закон и со други прописи на надлежниот орган во врска со заминување во земји во кои постојат колера, чума, големи сипаници или жолта треска или по враќањето од тие земји (член 28);

6) ако не му овозможи на надлежниот орган на управата, на здравствена организација или на здравствен работник да ги врши пропишаните прегледи, да зема материјал за прегледи или да презема други мерки за спречување или сузбивање на заразни болести (член 30);

7) ако не постапи по извршно решение на надлежниот орган за работите на санитарниот надзор, со кое е наредено преземање на одредени мерки за заштита од заразни болести (чл. 33 и 34).

За дејствието од точка 1 на став 1 на овој член ќе се казни со паричната казна предвидена во тој став родителот односно старателот кога обврската се однесува на малолетник, ако ја пропуштил должноста да се грижи за малолетникот.

Член 44

Со парична казна од 300 до 1.000 динари ќе се казни за прекршок поединец:

1) ако врши одредени дејности без претходен здравствен преглед или ако одбие да се подложи на одредени здравствени прегледи при влегување во Југославија, или одбие да се подложи на повремени здравствени прегледи во текот на вршењето на одредена дејност (чл. 15 и 16);

2) ако одбие имунизација, серопротифилакса односно хемиопротифилакса против одредени заразни болести (чл. 19, 20, 21 и 22).

За дејствието од точка 2 на став 1 на овој член ќе се казни со паричната казна предвидена во тој став родителот односно старателот кога обврската се однесува на малолетник, ако ја пропуштил должноста да се грижи за малолетникот.

VI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 45

Се овластува сојузниот секретар за труд и социјална политика да утврдува нормативи и стандарди во областа на спречувањето и сузбивањето на заразните болести и да донесува поблиски прописи:

1) за мерките за заштита од внесување и за сузбивање на колера, чума, големи сипаници, жолта треска и маларија и да ги пропише прекршоците за повреда на тие прописи;

2) за начинот на пријавувањето на заразните болести;

3) за условите и начинот за вршење на задолжителна имунизација, серопротифилакса и хемиопротифилакса против заразните болести и за лицата што подлежат на таа обврска;

4) за условите и начинот на ископување и пренесување на мртовци преку граница или од територијата на една република односно автономна покраина на територијата на друга република односно автономна покраина.

Член 46

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да вади Основниот закон за спречувањето и сузбивањето на заразните болести („Службен лист на СФРЈ“, бр. 17/64).

Сојузните прописи донесени за извршување на законот од став 1 на овој член престануваат да важат со денот на донесувањето на сојузните прописи врз основа на овластувањето од овој закон, а најдоцна во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 47

Овој закон влегува во сила осмиот део од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

16.

Врз основа на Уставниот амандман XXXVII точка 4 под 1, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗДРАВСТВЕНАТА ЗАШТИТА НА СТРАНЦИ ВО ЈУГОСЛАВИЈА

Се прогласува Законот за здравствената заштита на странци во Југославија, што го усвои Сојузната скупштина, на седницата на Соборот на народите од 27 декември 1973 година и на седницата на Социјално-здравствениот собор од 26 декември 1973 година.

ПР бр. 273
28 декември 1973 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Мијалко Тодоровиќ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ЗДРАВСТВЕНАТА ЗАШТИТА НА СТРАНЦИ ВО ЈУГОСЛАВИЈА

Член 1

Странски државјани, лица без државјанство и лица на кои им е признаен статус на бегалец или им е одобрен азил во Југославија (во понатамошниот текст: странците), кои се постојано настанети или привремено престојуваат во Југославија, или кои минуваат преку територијата на Југославија, имаат право на здравствена заштита според одредбите на овој закон.

Во поглед на здравствената заштита на странците на кои таа заштита им е обезбедена според прописите за здравственото осигурување во Југославија или врз основа на меѓународни спогодби, важат тие прописи односно меѓународни спогодби.

Член 2

Здравствената заштита на странци им се дава во обем, на начин и под услови под кои здравствената заштита им се дава на југословенски државјани.

За користењето на здравствените услуги во Југославија странецот плаќа надоместок, ако со закон или со меѓународна спогодба не е одредено поинаку.

Член 3

За здравствените услуги што им се даваат на странци ѝ се плаќа надоместок на здравствената организација на здружениот труд (во понатамошниот текст: здравствената организација) според утврдените цени.

Ако странецот бара здравствени услуги под посебни услови (посебен лекарски преглед, конзилијарен преглед, посебно сместување, посебна исхрана и др.), е должен да плати надоместок. Височината на надоместокот се одредува според ценовникот на здравствената организација која ги врши услугите, а ако цената на таквите услуги не е предвидена — височината на надоместокот за тие услуги се утврдува спогодбено помеѓу корисникот на услугата и здравствената организација.

Давањето на здравствените услуги од став 2 на овој член на странци може да се врши ако тоа не влијае неповолно врз остварувањето на правото на здравствена заштита на југословенски државјани.

Член 4

Здравствените организации и здравствените работници се должни да му укажат итна медицинска помош на странецот.

Член 5

Здравствената заштита што им се дава на странци врз основа на меѓународни спогодби, на странци кои престојуваат во Југославија по покана од орган на федерацијата, на странци на кои им е признаен статус на бегалец или на кои им е одобрен азил во Југославија, на странци заболени од големи сипаници, од чума, од колера или од жолта треска и на членови на екипаж на странски поморски бродови односно на пловила од внатрешната пловидба заболени од венерични болести — е од интерес за целата земја.

Член 6

Од буџетот на федерацијата се плаќа надоместок за здравствените услуги дадени:

1) на странци на кои здравствената заштита им се обезбедува врз основа на меѓународни спогодби, ако со тие спогодби не е одредено поинаку;

2) на странци кои по покана од орган на федерацијата престојуваат во Југославија — за време на нивниот престој;

3) на странци на кои им е признаен статус на бегалец, ако според посебни сојузни прописи им се даваат парична помош и здравствена заштита;

4) на странци на кои им е одобрен азил во Југославија, ако се материјално необезбедени или ако од нив не можеле да се наплатат трошоците на здравствените услуги;

5) на странци заболени од големи сипаници, од чума, од колера или од жолта треска;

6) на странци — членови на екипаж на странски поморски бродови или на пловила од внатрешната пловидба, заболени од венерични болести и лекувани во здравствени организации одредени од страна на републичкиот односно покраинскиот орган надлежен за работите на здравството.

Член 7

Странците кои во Југославија се школуваат или стручно се усовршуваат задолжително се осигуру-

ваат на здравствена заштита, согласно со републичките односно покраинските прописи.

За странците што се наоѓаат во Југославија како стипендијанти на државен орган, на организација на здружениот труд или на друга организација, придонесите за здравствено осигурување ги плаќа органот односно организацијата давач на стипендијата, ако со договорот за стипендија не е предвидено самите да ги поднесуваат придонесите за здравствено осигурување.

Странците што се школуваат или стручно се усовршуваат во Југославија, а не се стипендијанти од став 2 на овој член плаќаат придонес за здравствено осигурување од свои средства, ако здравствено не се осигурени по друг основ.

Странците вработени кај странски претставништва во Југославија, ако не се здравствено осигурени по друг основ, се должни здравствено да се осигурат и да плаќаат придонес за здравствено осигурување ако од тоа не се ослободени врз основа на меѓународна спогодба.

Член 8

Здравствената организација која не можела да го наплати надоместокот за извршена итна медицинска помош на странец, тој надоместок го остварува на начин и под услови што се утврдени со прописи на републиката односно на автономната покраина.

Со прописите од став 1 на овој член се одредуваат условите и начинот за остварување надоместок за дадените здравствени услуги на странци што имаат живеалиште или престојувалиште на територијата на републиката односно на автономната покраина, а кои не се здравствено осигурени ниту материјално обезбедени.

Член 9

Организации на здружениот труд и други организации и државни органи што со договор со странски организации и органи ќе преземат обврска за обезбедување здравствени услуги на странци во Југославија, ако надоместоците за тие услуги паѓаат врз нивен товар, се должни на странецот, на негово барање, да му издадат посебна исправа за правото на користење на здравствени услуги во здравствени организации во Југославија.

Член 10

Надоместоците за здравствените услуги дадени на странци, кои според член 6 на овој закон се плаќаат од буџетот на федерацијата, се исплатуваат врз основа на пресметката на здравствената организација.

Пресметката од став 1 на овој член здравствени организации му ја доставуваат заради исплата на Сојузниот секретаријат за труд и социјална политика.

Пресметката ги содржи следните податоци:

1) назив на здравствената организација што ја дала здравствената услуга и број и датум под кој е испоставена сметката за дадената услуга;

2) презиме и име, година на раѓањето, занимање, државјанство, живеалиште односно престојувалиште на странецот на кого му е дадена здравствена услуга, со ознака на улицата и бројот на станот во земјата чиј државјанин е тој и со ознака на улицата и бројот на станот — ако има престојувалиште во Југославија, а за странци — членови на екипаж на странски поморски бродови или на пловила од внатрешната пловидба, заболени од венерични болести, називот на бродот односно на пловилото и називот на земјата, чиј е бродот односно пловилото;

3) број на матичната книга односно на здравствениот картон или на дневникот, време на давањето на здравствените услуги, број и вид на дадените услуги, цени на услугите односно други елементи врз основа на кои се врши пресметување на надоместокот за дадените услуги и вкупен износ на надоместокот за дадените услуги;

4) констатација на здравствената организација за изјавата на странецот на кого му е дадена здравствена услуга дека здравствената заштита не му е обезбедена според прописите за здравственото осигурување во Југославија или врз основа на меѓународна спогодба, дека не се наоѓа на школување или на усовршување за сметка на организација на здружениот труд или на друга организација или државен орган и дека од нив не прима стипендија или друга помош;

5) назначување на основата од член 6 на овој закон според кој надоместокот за дадените здравствени услуги се плаќа од буџетот на федерацијата;

6) медицинска документација, заверена и потпишана од надлежниот лекар на здравствената организација.

Член 11

За странци на кои им е признаен статус на бегалец и за странци на кои им е одобрен азил во Југославија, а материјално се необезбедени, покрај податоците од член 10 на овој закон, здравствената организација ги доставува и следните податоци: број и датум на решението за признаениот статус на бегалец односно за одобрен азил, назив на органот што го издад решението, број на исправата со која се потврдува дека тие странци се материјално необезбедени (дека им е доделена материјална помош и сл.) и назив на органот што ја издад исправата.

Член 12

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат Законот за здравствената заштита на странци во Југославија („Службен лист на СФРЈ“, бр. 23/67 и 20/69) и Наредбата за начинот на плаќање од средствата на федерацијата надоместоци за здравствени услуги дадени на странци во Југославија („Службен лист на СФРЈ“, бр. 15/68).

Член 13

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

17.

Врз основа на Уставниот амандман XXXVII точка 4 под 1, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДОГОВОРИТЕ ЗА ПРЕВОЗ ВО ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ СООБРАКАЈ

Се прогласува Законот за договорите за превоз во железничкиот сообраќај, што го усвои Сојузната скупштина, на седницата на Соборот на народите од 27 декември 1973 година и на седницата на Општествено-политичкиот собор од 27 декември 1973 година.

ПР бр. 269

28 декември 1973 година

Белград

Претседател
на Републиката,

Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Мијалко Тодоровиќ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ДОГОВОРИТЕ ЗА ПРЕВОЗ ВО ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ СООБРАКАЈ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Одредбите на овој закон се применуваат врз односите настанати од договорите за превоз на патници

ци и предмети во внатрешниот железнички сообраќај и во меѓународниот железнички сообраќај, ако со меѓународен договор не е одредено поинаку.

Член 2

Односите уредени со овој закон можат да се уредат со договор и поинаку, ако тоа со закон не е забрането.

Член 3

Со тарифа или со други договорни одредби помеѓу превезувачот и патникот односно испраќачот не можат да се предвидат одредби со кои превезувачот, наполно или делум, се ослободува од одговорноста предвидена со овој закон, се префрла товарот на докажувањето од превезувачот, или со кои се предвидуваат ограничувања на одговорноста поповолни за превезувачот од ограничувањата предвидени со овој закон.

Член 4

Тарифата содржи одредби за општите услови на превозот.

Тарифата мора јавно да се објави на вообичаен начин.

Зголемувањето на превознината, на надоместоките за споредните услуги и другите измени и дополненија на тарифата со кои се отежнуваат условите на превозот за корисниците на превозот, не можат да се применуваат пред истекот на рокот од 8 дена од денот на објавувањето.

Превезувачот е должен, на барање на заинтересираното лице, да ја стави на увид тарифата во секоја станица отворена за превоз на патници и предмети.

Член 5

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следното значење:

- 1) превезувач е железничка транспортна организација на здружениот труд која врз основа на договор превезува патници и предмети;
- 2) корисник на превозот е лице кое врз основа на договор со превезувачот се здобива со одредени права и презема одредени обврски;
- 3) патник е лице кое врз основа на договор има право на превоз;
- 4) нарачувач на превозот е лице кое во свое име, а за сметка на друго лице, склучува со превезувачот договор за превоз на патници;
- 5) испраќач е лице кое предава предмет на превоз и склучува договор со превезувачот;
- 6) примач е лице кое е овластено во упатната станица да го откупи товарниот лист и да го преземе предметот предаден на превоз;
- 7) имател на право е лице кое врз основа на договор има барање спрема превезувачот;
- 8) пратка е еден или повеќе предмети што се предаваат на превоз со една превозна исправа (товарен односно експресен лист, багажница).

II. ПРЕВОЗ НА ПАТНИЦИ

1. Договор за превоз на патници

Член 6

Со договор за превоз на патници превезувачот се обврзува да го превезе патникот до одредено место, а патникот — да му плати соодветна превознина на превезувачот.

Член 7

Превезувачот е должен да го превезе патникот до упатната станица со договорениот вид и класа на воз што се договорени во објавениот возен ред и во оние услови на удобност и хигиена кои според видот на односниот воз и должината на патувањето се сметаат како потребни.

Превезувачот е должен да му го обезбеди на патникот означеното место во одредениот воз, ако тоа е посебно договорено.

Ако со нарачувачот на превозот е договорено — превезувачот е должен да го превезе патникот со посебен воз, кој не е предвиден со возниот ред, под договорените услови.

Член 8

Превезувачот е должен да го објави возниот ред на вообичаен начин, а извод од возниот ред да истакне на видно место во секоја станица отворена за превоз на патници.

Член 9

Патникот е должен пред започнатото патување да прибави возна карта, а ако станицата нема патничка благајна — е должен возната карта да ја прибави во возот.

Возната карта е доказ дека е склучен договор за превоз на патникот, но постоењето на договор за превоз може да се докажува и на друг начин.

Член 10

Договорот за превоз може да се склучи со лице кое е заболено или за кое постои сомнение дека е заболено од некоја заразна болест, само ако се исполнети условите предвидени со посебни прописи.

Ако за време на превозот кај патникот се појават знаци на некоја од заразните болести предвидени со посебни прописи, превезувачот е должен да постапи според тие прописи и тој патник да го превезе до првото место каде што има можност да му се укаже потребната здравствена помош.

Член 11

Превезувачот не е должен да прими на превоз лице за кое, поради неговото обнесување, може оправдано да се претпостави дека ќе го оневозможи превезувачот во извршувањето на неговите обврски спрема другите патници (лијани лица, насилници и сл.).

Превезувачот може да го исклучи од превоз патникот кој со своето обнесување ги вознемирува другите патници, или кој не се придржува кон прописите за јавниот ред во возовите за време на патувањето, без обврска за враќање на превознината.

Член 12

Патникот има право да се откаже од договорот пред да започне неговото извршување.

Ако патникот се откаже од договорот, превезувачот може да задржи најмногу 10% од износот на превознината.

Одредбите на ст. 1 и 2 на овој член не можат да се менуваат со договорот за превоз на штета на патникот.

Член 13

Ако превозот не започне во времето што е одредено со возниот ред или со договорот, патникот може да се откаже од договорот и да бара да му се врати превознината.

Член 14

Патникот има право, под договорените услови, да го прекинува патувањето на попатните станици во рокот на важењето на возната карта.

Ако патникот поради прекинување не ја искористил возната карта има право на враќање на превознината во сразмерен дел.

Во случајот од став 2 на овој член превезувачот може да задржи најмногу 10% од делот на превознината што е должен да го врати.

Член 15

Ако патникот во текот на превозот поради задоцнување за кое не е одговорен изгуби врска на

приклучок, или поради недоаѓање на возот или пречки во сообраќајот е спречен да го продолжи патувањето (прекин на патувањето), има право:

1) да бара да го превезе превезувачот до упатната станица со првиот следен воз или, ако првиот следен воз не е погоден, на некој друг начин, без наплата на поголема превознина;

2) да бара превезувачот бесплатно да го врати со багажот во појдовната станица со првиот погоден воз и да му ја врати превознината;

3) да се откаже од натамошното патување и од превезувачот да бара враќање на превознината за неизминатиот дел на патот без одбивање.

2. Одговорност на превезувачот

Член 16

Превезувачот одговара за штета настаната поради смрт, оштетување на здравјето или повреда на патникот, како и за штета поради задоцнување или прекинување на патувањето.

Превезувачот одговара за штета што на патникот ќе му ја предизвика лице кое по негов налог работело на извршување на превозот.

Член 17

За штета настаната поради смрт, оштетување на здравјето или повреда на патникот, превезувачот одговара ако таквата штета настанала додека патникот влегува во возот, додека се наоѓа во возот или излегува од него.

Член 18

Превезувачот одговара за штета настаната поради смрт, оштетување на здравјето или — повреда на патникот, освен ако докаже дека штетата е предизвикана со дејствие на патникот или со надворешна причина која не можела да се предвиди, да се одбегне или да се отстрани.

Член 19

За штета настаната поради задоцнување или прекинување на патувањето превезувачот не е одговорен ако докаже дека до задоцнување односно до прекинување на патувањето не дошло намерно или од крајно невнимание на превезувачот.

Член 20

За штета одговараат солидарно железничките транспортни организации на здружениот труд што учествувале во превозот.

Член 21

За штета настаната поради смрт, оштетување на здравјето или повреда на патникот превезувачот одговара до износ од 200.000 динари по патник.

Превезувачот може да се повикува на одредбата од став 1 на овој член само ако докаже дека штетата не ја предизвикал намерно или од крајно невнимание.

Член 22

Барањето за надоместок на штета во случај на задоцнување односно на прекинување на патувањето мора да се стави најдоцна во рок од 15 дена од денот кога патувањето е завршено односно кога требало да биде завршено.

Ако барањето за надоместок на штета не се стави во рокот од став 1 на овој член, превезувачот повеќе не е одговорен за таа штета.

III. ПРЕВОЗ НА БАГАЖ

1. Договор за превоз на багаж

Член 23

Превезувачот, на барање на патникот, е должен да прими на превоз предмети кои се наменети за

лична употреба на патникот (багаж) и со надоместок да ги превезе со возот со кој патува патникот или, со согласност на патникот, со друг погоден воз.

За примениот багаж превезувачот е должен да му издаде на патникот писмена потврда (багажница).

Член 24

Врз превозот на багаж согласно се применуваат одредбите на овој закон за превоз на предмети.

2. Рачен багаж

Член 25

Патникот има право во одделот одреден за превоз на патници да внесе багаж кој може да се смести на местото предвидено за тоа и кој го чува сам (рачен багаж).

За превозот на рачен багаж не се наплатува посебен надоместок ниту се издава багажница.

Патникот е должен на превезувачот да му ја надомести штетата настаната поради својствата или состојбата на рачниот багаж, освен ако својствата или состојбата на багажот му биле познати на превезувачот.

Член 26

Превезувачот не одговара за загубување или оштетување на рачниот багаж, освен ако патникот докаже дека до загубување или оштетување дошло по вина на превезувачот.

Ако загубувањето или оштетувањето настанало под услови во кои дошло до смрт, до оштетување на здравјето или до повреда на патникот — превезувачот одговара за рачниот багаж, освен ако докаже дека штетата е предизвикана со дејствие на патникот или со надворешна причина која не можела да се предвиди, да се одбегне или да се отстрани.

Член 27

Износот на штетата за загубување или оштетување на рачниот багаж не може да надмине 2.000 динари по патник.

Превезувачот може да се повикува на одредбата од став 1 на овој член само ако докаже дека штетата не ја предизвикал намерно или со крајно невнимание.

Член 28

Превезувачот не одговара за штета поради загубување или оштетување на рачниот багаж, ако патникот не му стави приговор на превезувачот веднаш по завршувањето на патувањето.

По исклучок, ако штетата настанала поради сообраќајна несреќа или од други причини поради кои патникот не можел да поднесе приговор во рокот од став 1 на овој член, приговорот мора да се поднесе штом тоа е можно, а најдоцна во рок од 30 дена од денот кога е завршено патувањето или кога требало да биде завршено.

IV. ПРЕВОЗ НА ПРЕДМЕТИ

1. Договор за превоз на предмети

Член 29

Со договорот за превоз на предмети превезувачот се обврзува да го превезе предметот до упатната станица и да му го предаде на примачот, а испраќачот — за тоа да му ја исплати договорената превознина на превезувачот.

Договор за превоз е склучен кога превезувачот ќе прими на превоз предмет со товарен лист.

Приемот се потврдува со ставање на датумот и жигот од испратната станица на товарниот лист.

Потврдата за приемот ставена на товарниот лист е доказ за склучениот договор за превоз.

На примерокот на товарниот лист што му се предава на испраќачот (дупликат на товарниот лист),

превезувачот е должен да го потврди денот, а за лесно расиплив предмет и за живо животно — и часот на приемот на превоз.

Дубликатот на товарниот лист ја нема важноста на товарниот лист што ја придружува пратката.

Член 30

Превезувачот, под услови предвидени со овој закон, е должен да прими предмет на директен превоз од испратната до упатната станица, без оглед колку железнички транспортни организации на здружениот труд учествуваат во превозот.

Член 31

Превезувачот не може да прими на превоз предмет ако превозот на тој предмет е забранет со закон или со друг пропис.

Предметот за кој е пропишано дека може да се превезува само под одредени услови може да се прими на превоз ако се исполнети тие услови.

Член 32

Испраќачот е одговорен за штетата што е предизвикана на лица, на возни средства и на други предмети со дејство на својствата на предметот што е предаден на превоз, ако тие својства не му биле ниту морале да му бидат познати на превезувачот.

2. Товарен лист

Член 33

Испраќачот е должен за секоја пратка да му предаде на превезувачот товарен лист на образец на превезувачот.

За предметот што се превезува под посебни услови во возот за превоз на патници се предава посебен товарен лист (експресен лист).

Член 34

Товарниот лист мора да содржи:

- 1) место и датум на составувањето;
- 2) назначување на упатната станица која мора да одговара на именикот на железничките станици;
- 3) име и презиме или назив на примачот и негова адреса;
- 4) назначување на видот и на тежината на предметот;
- 5) име и презиме или назив на испраќачот, негова адреса и потпис кој може да биде заменет со печат;
- 6) жиг на испратната станица;
- 7) превозни и други трошоци;
- 8) список на исправите што се прилагаат кон товарниот лист.

Товарниот лист може да го содржи рокот на испораката и други податоци.

Член 35

За секоја пратка се предава посебен товарен лист, освен за предметите за чие товарење, според нивните димензии, се потребни повеќе коли, или ако се договори поинаку.

Член 36

Испраќачот е одговорен за точноста на податоците и на изјавите што тој ќе ги внесе во товарниот лист, како и за точноста на податоците и на изјавите што на негово барање ќе ги внесе превезувачот.

3. Пренослив товарен лист

Член 37

Испраќачот и превезувачот можат спогодбено да одредат превезувачот да издаде товарен лист по наредба или на носител (пренослив товарен лист).

На примерокот на товарниот лист што му се предава на испраќачот мора да биде изречно назна-

чено дека тоа е пренослив товарен лист, а на примерокот што го придружува предметот — мора да биде назначено дека е издаден пренослив товарен лист.

Преносливиот товарен лист го потпишуваат превезувачот и испраќачот или лицата што тие ќе ги овластат.

Ако е извршен препис на пренослив товарен лист, на секој препис тоа мора да биде видливо означено и тие преписи мораат да имаат предупредување дека врз основа на нив не може да се располага со предметот.

Условите на договорот за превоз и на тарифата го обврзуваат имателот на преносливиот товарен лист кој не е испраќачот — само ако се содржани во преносливиот товарен лист, или ако на нив во товарниот лист изречно се повикува.

Член 38

Преносливиот товарен лист по наредба се пренесува со индосамент, а преносливиот товарен лист на носител — со предавање.

Врз формата и правното дејство на индосаментот согласно се применуваат соодветните прописи за меницата, освен одредбите што се однесуваат на регресот.

Ако во преносливиот товарен лист по наредба не е назначен примачот на предметот, таквиот товарен лист се пренесува со наредба од испраќачот.

4. Превозни трошоци и доплата

Член 39

Превозните трошоци (превознина, додаток на превознината, надоместок за споредни услуги и сл.) и други трошоци настанати во текот на превозот ги плаќа на испраќачот по тарифата која се применува на денот на склучувањето на договорот за превоз, или примачот, ако го откупи товарниот лист а испраќачот не го презел врз себе плаќањето на трошоците.

Примачот е должен во товарниот лист да ги внесе износите од став 1 на овој член и другите издатоци што се плаќаат во готово.

Член 40

Со договор може да биде предвидено право на испраќачот издавањето на пратката на примачот да му го услови со исплата на одреден паричен износ — доплата.

5. Проверување и утврдување на тежината и на содржината на пратката

Член 41

При приемот на предмети на превоз, превезувачот има право да провери дали пратката одговара на податоците во товарниот лист и дали се исполнети посебните услови за превозот на тој предмет.

Тежината и содржината на пратката превезувачот може да ги провери во попатна станица само ако тоа го бараат потребите на сообраќајот, царинските или други прописи.

Член 42

Превезувачот, на барање на испраќачот кој е запишан во товарниот лист, е должен да ги утврди тежината и бројот на парчињата, ако справите за мерење што му стојат на располагање се доволни, а природата на предметите и сообраќајните прилики го овозможуваат тоа.

Ако тежината не може да се утврди во испратната станица, тоа ќе се стори на првата погодна попатна станица.

Член 43

Превезувачот е должен да ги запише во товарниот лист утврдената тежина и бројот на парчињата и да ги завери.

Во поглед на предметите што ги ватоварил испраќачот, наводите во товарниот лист што се однесуваат на тежината и на бројот на парчињата, служат како доказ спрема превезувачот само во случај кога превезувачот ги утврдил тежината и бројот на парчињата и тоа го потврдил во товарниот лист.

Член 44

За утврдувањето на тежината и на бројот на парчињата корисникот на превозот го плаќа договорениот надоместок.

За неточното именување на предметите што влијаат врз височината на превознината, како и за разликата во тежината над 2‰, превезувачот има право, покрај наплатената превозина, да наплати уште и двоен износ на разликата во превознината.

Член 45

Ако поради неисправно, неточно или непотполно запишани податоци или изјави во товарниот лист се превезува пратка со предмети што се исклучени од превоз, или со предмети што се превезуваат под посебни услови а тие услови не се исполнети, или се кршат прописите за безбедноста на сообраќајот, или се преоптовари колата (претег), превезувачот е должен целата пратка односно претегот да го истовари на првата станица каде што тоа е можно, на трошок и ризик на испраќачот, и за тоа да го извести.

Во случајот од став 1 на овој член превезувачот има право да бара троен износ на превознината за извршениот превоз, како и надоместок на штетата што настанала поради тоа.

6. Извршување на царински и други дејствија

Член 46

Превезувачот во текот на превозот, за сметка на корисникот на превозот, може да врши царински и други пропишани дејствија.

Член 47

Кон товарниот лист испраќачот е должен да приложи исправи потребни за извршување на дејствијата кои, врз основа на царинските и други прописи, мораат да се извршат пред да му се издаде пратката на примачот.

Превезувачот не е должен да испитува дали поднесените исправи се точни и доволни.

Член 48

Испраќачот му одговара на превезувачот за штетата настаната поради недостиг, неточност или неисправност на исправите, ако за тоа нема вина на превезувачот.

Превезувачот одговара за штетата што ќе настане со загубување или со неправилна употреба на исправите приложени кон товарниот лист, освен ако докаже дека не е виновен за штетата.

Износот на отштетата во случајот од став 2 на овој член не може да биде поголем од износот што превезувачот би бил должен да го надомести да бил изгубен предметот предаден на превоз.

7. Измена на договорот за превоз

Член 49

Ако не е издаден пренослив товарен лист, испраќачот има право, со обарска за надоместување на трошоци, да го измени договорот за превоз и да бара:

- 1) да му се врати предметот во испратната станица;
- 2) превозот на предметот патем да се запре;
- 3) издавањето на предметот да се одложи;
- 4) предметот да му се издаде на некој друг примач;

5) предметот да се издаде во некоја друга попатна станица;

6) предметот да се врати во испратната станица;

7) паричните износи, за кои во товарниот лист е назначено дека ќе ги плати примачот, да се наплатат од него наместо од примачот;

8) предметот дополнително да се оптовари со доплата, или износот на доплатата да се зголеми или намали, или од доплатата да се откаже.

Барањето за измена на договорот за превоз, како и потврдата за приемот на барањето, мораат да бидат направени во писмена форма.

Член 50

Примачот, под услови и на начин од член 49 од вој закон, има право, да го измени договорот за превоз, ако испраќачот во товарниот лист назначи дека примачот има право да располага со пратката, или ако испраќачот му предаде дупликат на товарниот лист.

Член 51

Ако е издаден пренослив товарен лист, со предметите предадени на превоз може да располага само овластениот имател на преносливиот товарен лист, и тоа под услов да ги исполни сите обарски што произлегуваат од преносливиот товарен лист.

Имателот на пренослив товарен лист, под условите од став 1 на овој член, има право да го измени договорот за превоз и да бара:

- 1) превозот да се запре;
 - 2) предметот да се издаде во некоја друга попатна станица;
 - 3) предметот да се врати во испратната станица.
- Барањето за измена на договорот за превоз, како и потврдата за приемот на барањето, мораат да бидат направени во писмена форма.

Член 52

Превезувачот може да го одбие извршувањето на измена на договорот за превоз:

- 1) ако извршувањето на измената на договорот не е повеќе можно во моментот кога барањето пристигнало во станицата која треба да го изврши;
- 2) ако поради извршување на измената на договорот би дошло до растројство во сообраќајот;
- 3) ако извршувањето на измената на договорот е противно на царинските или други прописи;
- 4) ако во случај на измена на упатната станица вредноста на предметот не би ги покрила трошоците за превозот до новата упатна станица, освен ако износот на тие трошоци веднаш се плати или се преземе гаранција.

Член 53

Ако превезувачот не го изврши барањето за измена на договорот, а не постојат причините од член 52 на овој закон, е одговорен за штетата што ќе настане поради тоа.

Износот на отштетата во случајот од став 1 на овој член не може да биде поголем од износот што превезувачот би бил должен да го надомести ако предметот предаден на превоз би бил изгубен.

8. Извршување на превозот

Член 54

Ако природата на предметот бара пакување, испраќачот е должен да го запакува на таков начин што за време на превозот да се сочува од потполно или делумно загубување и оштетување, како и да се спречи да им се нанесе штета на лица, на возни средства или на други предмети.

Испраќачот одговара за штетата предизвикана на превезувачот или на други лица поради тоа што предметот воопшто не е запакуван или обележен, или е недоволно запакуван или обележен.

Ако во товарниот лист не е наведено дека предметот не е воопшто запакуван или обележен, или

дека не е доволно запакуван или обележен, превезувачот е должен да го докаже постоењето на тие недостатоци.

Член 55

Испраќачот е должен да го натовари предметот во договорениот рок (рок на натоварот).

Ако рокот на натоварот е пречекорен за повеќе од 24 часа, превезувачот, на трошок и ризик на испраќачот, може да го истовари предметот и да го стави на привремено сместување, или да му го предаде на шпедитер или на јавен склад.

Во случај на пречекорување во рокот на натоварот, превезувачот има право на посебен надоместок.

Член 56

Превезувачот е должен да ги превезе предметите во договорениот рок (рок на испораката).

Ако рокот на испораката не е договорен, превезувачот е должен да го изврши превозот за времето кое е вообичаено за превоз на таков предмет, со оглед на должината на патот и на видот на превозот.

Ако не е договорено поинаку, рокот на испораката започнува да тече од полноќта по приемот на предметот на превоз, а за лесно расиплив предмет и за живо животно предадено пред пладне — од 12 часот истиот ден.

Рокот на испораката не тече за време на задржувањето на пратката што настанало поради:

1) проверување на содржината и на тежината на пратката, ако со ова проверување е утврдена неточност на наводите во товарниот лист (чл. 41 и 42);

2) дејствија на царинските или други органи;

3) измена на договорот за превоз извршена на барање на испраќачот;

4) посебни дејствија во врска со пратката (хранење и поење на живи животни, додавање мраз и сл.);

5) други причини кои го спречуваат почетокот или продолжувањето на превозот, ако за тоа нема вина на превезувачот.

Превезувачот може да се повикува на продолжување на рокот на испораката поради причините наведени во став 4 на овој член, само ако причината и траењето на задржувањето на пратката ги запишал во товарниот лист.

Рокот на испораката е одржан ако пред неговиот истек примачот е известен за пристигањето на пратката и ако предметот е подготвен за издавање, а за пратка за чие пристигање не се известува — ако е предметот подготвен за издавање пред истекот на рокот на испораката.

Член 57

Ако со договорот не е одредено поинаку, превезувачот е должен да го извести примачот за пристигањето на пратката, со тоа што има право на надоместок на трошоците.

Превезувачот е должен да го извести примачот без одлагање — штом пратката ќе ја подготви за издавање.

При известувањето превезувачот мора да го назначи рокот во кој предметот мора да се однесе. Се претпоставува дека е извршено известување:

1) со препорачано писмо — 24 часа по предавањето на писмото на пошта;

2) со телеграма — 12 часа по предавањето на телеграмата;

3) по телефон — по завршениот разговор;

4) непосредно — со предавањето на извештајот.

Член 58

Ако при превозот на предметот настапат пречки кои можат да се отстранат со превоз по помошнен пат, предметот ќе се превезе до упатната станица по тој помошен пат без наплата на поголема провознина.

Ако пречката во превозот не настанала по вина на превезувачот, рокот на испораката се смета според фактично употребениот превозен пат.

Ако натамошниот превоз поради настанатите пречки или од други причини не е можен, испраќачот може да го раскине договорот за превоз, но на превезувачот е должен да му ги плати провознината за извршениот превоз, како и трошоците предвидени со тарифата, ако овие пречки односно други причини не настанале по вина на превозникот.

Испраќачот може однапред да даде упатство во товарниот рист за случај да се појави пречка при превозот.

Член 59

Пречка при издавањето на пратката постои:

1) ако примачот не може да се пронајде;

2) ако примачот го одбие приемот на пратката;

3) ако товарниот лист не е откупен во предвидениот рок;

4) ако издавањето го забранил надлежниот орган.

Превезувачот е должен без одлагање и на најбрз начин да го извести испраќачот за пречката при издавањето на пратката и од него да побара упатство.

Ако упатството на испраќачот не пристигне во соодветниот рок, или ако упатството не може да се изврши, или ако не е можно да се извести испраќачот, превезувачот има право да го стави предметот на привремено сместување, на трошок и ризик на испраќачот, и во тој случај превезувачот одговара како чувар.

Во случајот од став 3 на овој член, превезувачот има право на трошок и ризик на испраќачот, да му го предаде предметот на шпедитер или на јавен склад, со тоа што одговара за цивилниот избор.

Превезувачот е должен без одлагање да го извести испраќачот за извршените дејствија од ст. 3 и 4 на овој член.

Член 60

Во упатната станица што ја означил испраќачот превезувачот е должен да му ги издаде на примачот товарниот лист и предметот, откако примачот ќе го потврди нивниот прием и ги уплати износите назначени во товарниот лист.

Истото дејство, како и издавањето на предметот на примачот, го има предавањето на предметот од страна на превезувачот на друг превезувач, на јавен склад, на шпедитер, на царински или на други органи, како и ставањето на предметот на привремено сместување во случаите одредени со овој закон.

Товарниот лист и предметот му се издаваат на доносителот на извештајот за пристигањето на предметот на кој извештај примачот го потврдил приемот.

Член 61

Ако превезувачот или имателот на правото утврдат или се посомневаат дека постои делумно загубување или оштетување на предметот примен на превоз, превезувачот е должен веднаш да состави записник за извидот и да ја утврди состојбата а, по потреба, и тежината на предметот, како и причината и височината на штетата, ако тоа е можно, наведувачки го и времето кога и под кои околности се случила штетата.

Превезувачот му издава на имателот на правото еден примерок на записникот за извидот.

Ако тоа е можно, превезувачот е должен загубувањето или оштетувањето на предметот да го утврди во присуство на имателот на правото а, по потреба, и во присуство на еден или повеќе вештаци или сведоци.

Ако со извидувањето извршено на барање од имателот на правото не се утврди никаква штета, или се утврди само штета што веќе ја признал превезувачот, имателот на правото е должен да ги надомести настанатите трошоци.

Член 62

Имателот на правото, без посебно докажување, може да смета дека предметот е изгубен ако истиот не му бил издаден на примачот или не бил подготвен за издавање во рок од 30 дена по истекот на рокот на испораката.

Ако предметот се пронајде во рок од една година по исплатата на оштетата, превезувачот е должен за пронајдениот предмет, во писмена форма, веднаш да го извести имателот на правото.

Во рок од 30 дена од денот на приемот на извештајот за пронаоѓањето на предметот, имателот на правото може да бара да му се издаде предметот во која и да е станица, со плаќање на превознината од првобитната испратна станица до станицата во која се бара издавање.

Ако го преземе пронајдениот предмет, имателот на правото е должен да ја врати примената оштета, по одбивање на превознината што му е вратена, но го задржува правото на побарување на оштетата поради пречекорување на рокот на испораката.

Ако имателот на правото не поставил барање според став 3 од овој член, превезувачот може слободно да располага со предметот.

9. Однесување и продажба на предмети

Член 63

Примачот е должен да го однесе предметот во договорениот рок (рок за однесување) и во редовното работно време одредено за упатната станица.

Ако рокот за однесување е пречекорен за повеќе од 24 часа, превезувачот, на трошок и ризик на примачот, може да го истовари предметот и да го стави на привремено сместување, или да го предаде на шпедитер, на јавен склад или на друг превезувач заради доставување до примачот, со тоа што е одговорен за нивниот избор.

Во случај на пречекорување на рокот за однесување, превезувачот има право на посебен надоместок одреден со тарифа.

Член 64

Превезувачот има право и должност, постапувајќи како добар стопанственик:

1) веднаш да го продаде предметот што не може да се издаде а по оценка на упатната станица подлежи на распакување, живите животни или предметот кој според месните прилики не може да се стави на привремено сместување, ниту да се предаде на шпедитер или на јавен склад;

2) во рок од 30 дена по истекот на рокот за однесување да го продаде предметот што не може да се издаде и кој испраќачот не го зема назад;

3) пред истекот на рокот од точка 2 на овој став да го продаде предметот чија вредност поради подолго лежење несразмерно би се намалила или трошоците на лежењето не би биле во сразмер со вредноста.

За намислуваната продажба превезувачот е должен без одлагање да го извести испраќачот, ако според околностите тоа е можно.

Превезувачот составува записник за продажбата и еден примерок му доставува на испраќачот.

Износот добиен со продажбата, по одбивање на трошоците кои се уште не се платени, како и на издатоците што настанале во врска со продажбата, превезувачот е должен да му го стави на располагање на испраќачот.

Ако износот добиен со продажбата не е доволен за покривање на овие трошоци и издатоци, испраќачот е должен да ја доплати разликата.

Ако примачот го откупил товарниот лист а не го однел предметот во рокот за однесување, превезувачот ќе го повика уште еднаш да го однесе предметот и ќе му соопшти дека предметот лежи на негов трошок и ризик.

Ако примачот ниту по повторена покана не го однесе предметот, превезувачот може да го смести односно да го продаде предметот, согласно со одредбите на ст. 1 до 5 од овој член.

10. Одговорност на превезувачот

Член 65

Превезувачот што го примил предметот на превоз со товарен лист одговара за извршувањето на превозот на целиот превозен пат сè до издавањето на предметот на примачот.

Превезувачот одговара за штетата настаната во текот на превозот поради целосно или делумно загубување или оштетување на предметот, како и за пречекорувањето на рокот на испораката.

Превезувачот одговара за штетата што ќе ја предизвикаат лицата кои по негов налог работеле на извршувањето на превозот.

Член 66

Превезувачот одговара за загубување или оштетување на предметите и за пречекорување на рокот на испораката, освен ако докаже дека штетата настанала поради дејствија или пропусти на корисникот на превозот, поради својствата на предметите или надворешните причини што не можеле да се предвидат, да се избегнат или да се отстранат.

Член 67

За штетата одговараат солидарно железничките транспортни организации на здружениот труд што учествувале во превозот.

Член 68

Превезувачот се ослободува од одговорноста ако загубувањето или оштетувањето на предметот настанало поради посебна опасност која е во врска со една или повеќе од подолунаведените околности:

1) со превоз што се врши во отворена кола врз основа на важечките прописи или спогодба постигнатата со испраќачот и наведена во товарниот лист;

2) со непостоење или недоволно пакување на предметот кој поради тие недостатоци по својата природа е изложен на загубување или оштетување;

3) со натовар на предметот, со неправилен натовар и истовар, кога натоварот или истоварот го врши испраќачот односно примачот врз основа на важечките прописи или на договор склучен со испраќачот или со примачот;

4) со природата на предметот кој по своите својства е особено изложен на целосно или делумно загубување или оштетување, поради кршење, рѓосување, гниење, мраз, топлина, протечување, сушење, растурање или сл.;

5) со предавање на превоз под неисправно, неточно или непотполно назначување на предметот што е исклучен од превоз или се прима на превоз под посебни услови, или ако испраќачот не преземе претпазни мерки што се пропишани за предметот што се прима на превоз под посебни услови;

6) со посебна опасност на која се изложени живите животни при превозот;

7) со превоз на живи животни или на друг предмет кој, врз основа на тарифа или спогодба со испраќачот наведена во товарниот лист, мора да се изврши со придружба, ако загубувањето или оштетувањето настанат поради пропуштање на придружникот да ја отстрани опасноста во врска со превозот на оваа пратка.

Член 69

Ако превезувачот утврди дека според околностите на случајот загубувањето или оштетувањето можело да настане во врска со една или повеќе посебни опасности наведени во член 68 на овој закон се претпоставува дека штетата произлегла оттаму.

Оваа претпоставка не се применува во случајот предвиден во член 68 став 1 точка 1 на овој закон, ако дошло до очигледен кусок или загубување на цели парчиња.

Имателот на правото може да докажува дека штетата, наполно или делум, не настанала во врска со која и да е од тие околности.

Член 70

Кога е во прашање предмет што поради својата особена природа редовно губи во тежина при превозот, превезувачот одговара само за оној дел на загубата што ги преминува нормите на загубата во тежината што заеднички ќе ја утврдат Стопанската комора на Југославија и железничките транспортни организации на здружениот труд.

Превезувачот не може да се повикува на ограничувањето на одговорноста од став 1 на овој член, ако имателот на правото докаже дека загубувањето не настанало поради причини што повлекуваат природно загубување во тежината на предметот, како и во случај на целосно загубување на предметот.

Член 71

Ако превезувачот е должен да му плати на имателот на правото отштета за целосно или делумно загубување, вредноста на предметот се смета по пазарната цена, а ако цената на предметот е одредена — по одредената цена.

Цената се одредува според местото и времето на приемот на предметот на превоз.

Износот на отштетата што превезувачот ја плаќа за загубување или оштетување на предметот не може да биде поголем од 200 динари по килограм бруто тежина на изгубениот или оштетениот предмет.

Во случај на оштетување на предмет превезувачот е должен да му го плати на имателот на правото само износот за кој е намалена вредноста на предметот.

Ако поради оштетување целата пратка односно само еден дел од пратката изгубил вредност, отштетата не може да го надмине износот што би се платил во случај на загубување на целата пратка односно на оној дел што ја изгубил вредноста.

Покрај отштетата за предмет, превезувачот е должен да ги надомести превознината, царинските давачки и другите трошоци во врска со превозот на изгубениот предмет.

Член 72

Во случај пречекорување на рокот на испораката превезувачот е должен да плати 1/10 превознина за секој ден задоцнување, а најмногу до 1/3 од вкупната превознина.

Ако имателот на правото докаже дека поради пречекорување на рокот на испораката претрпел штета, превезувачот е должен да ја плати докажаната штета по најмногу до двоен износ на превознината.

Во случај на загубување на предмет не може да се бара отштета поради пречекорување на рокот на испораката.

Во случај на делумно загубување на предметот се плаќа отштета за пречекорување на рокот на испораката од износот на отштетата што отпаѓа на оној дел од пратката што не е изгубен.

При оштетување, веќе според околностите на случајот, треба да се плати не само отштетата предвидена во член 71 на овој закон туку и отштета за пречекорување на рокот на испораката.

Ако покрај пречекорувањето на рокот на испораката постои и оштетување или делумно загубување на предмет, вкупниот износ на отштетата не може да биде поголем од износот на отштетата која би се платила во случај на целосно загубување на предметот.

Член 73

Барање за надоместок на штета во случај на пречекорување на рокот на испораката мора да се стави најдоцна во рок од 15 дена од денот на издавањето на предметот.

Ако барањето за надоместок на штета не се стави во рокот од став 1 на овој член, превезувачот повеќе не е одговорен за таа штета.

Член 74

Превезувачот може да се повикува на одредбите од чл. 71 и 72 на овој закон само ако докаже дека штетата не ја предизвикал намерно или од крајно невнимание.

Член 75

Ако испраќачот при предавањето на предметот на превоз го назначил во товарниот лист износот за посебно обезбедување на уредно издавање, тој, покрај отштетата предвидена во чл. 70, 71 и 72 од овој закон, може да бара и надоместок за друга докажана штета до височината на назначениот износ на обезбедувањето.

V. МЕШОВИТ (КОМБИНИРАН) ПРЕВОЗ

Член 76

Ако врз основа на договор со испраќачот во превозот учествуваат превезувачи од разни гранки на сообраќајот (мешовит превоз), превезувачот што го склучил договорот одговара за штетата според оние прописи за надоместок на штета што важат за превезувачот на чиј дел од патот настанала штетата.

Ако превезувачот во извршувањето на превозот се користи со превезувачи од други гранки на сообраќајот, без знаење на испраќачот превезувачот што го склучил договорот одговара за штетата според одредбите на овој закон без оглед на чиј дел од патот настанала штетата, ако тоа е поповолно за корисникот на превозот.

VI. РЕКЛАМАЦИИ

Член 77

Побарување од договорот за превоз имателот на правото може да оствари со поднесување рекламација до превезувачот во писмена форма, на начин предвиден со тарифа, или со поднесување на тужба до судот доколку превезувачот не ја исплати бараната отштета во рок од 30 дена од денот на доставувањето на рекламацијата.

На барање на имателот на правото превезувачот плаќа затезна камата од денот на доставувањето на рекламацијата до превезувачот.

На побарувањето на превезувачот каматата тече од денот на доставувањето на барањето до корисникот на превозот.

Член 78

Право на рекламација односно на тужба за побарување врз основа на овој закон има:

- 1) патникот — ако е во прашање превоз на патници и багаж;
- 2) испраќачот — додека има право да располага со предметите и ако е во прашање побарување од основот на доплатата;
- 3) примачот — од моментот на приемот на товарниот лист.

Рекламација односно тужба може да поднесе и друго лице, ако врз него преминало побарувањето на лицето од став 1 на овој член спрема превезувачот.

Член 79

Правото спрема превезувачот, кое произлегува од договорот за превоз на предмети и багаж, престанува кога имателот на правото ќе ја прими пратката.

По исклучок, правото на побарувањето од став 1 на овој член не престанува:

- 1) ако имателот на правото докаже дека штетата е предизвикана намерно или од крајно невнимание на превезувачот;
- 2) во случај на делумно загубување или оштетување:

а) ако делумното загубување или оштетување е утврдено според одредбите на член 61 на овој закон пред да ја прими имателот на правото пратката;

б) ако по вина на превезувачот е пропуштено да се изврши утврдување според одредбите на член 61 на овој закон;

3) ако оштетувањето или делумното загубување имателот на правото не можел да го забележи при приемот на пратката;

— под услов барањето за утврдување на оштетувањето односно на делумното загубување, според одредбите на член 61 од овој закон, имателот на правото да го ставил веднаш штом ја открил штетата, но најдоцна во рок од 3 дена за багаж односно 7 дена за предмети, сметајќи од денот на приемот, и ако имателот на правото докаже дека штетата се случила во времето помеѓу приемот на превоз и издавањето на пратката;

4) ако побарувањето се однесува на враќање на платените износи или на доплата.

VII. ЗАСТАРЕНОСТ НА ПОБАРУВАЊАТА

Член 80

Побарувањата од договорот за превоз застаруваат:

1) побарување поради повеќе односно помалку наплатена превознина, надоместок за споредни услуги, додаток на превознина или други трошоци — за шест месеци;

2) побарување поради смрт, поради оштетување на здравјето и поради повреда на патникот — за две години;

3) другите побарувања — за една година, ако со овој закон не е поинаку одредено.

Член 81

Застареноста почнува да тече:

1) кај превоз на патници — од денот на истекот на рокот на важењето на возната карта;

2) кај побарување поради смрт, поради оштетување на здравјето и поради повреда на патникот — од денот на несреќата односно од денот на настанувањето на штетата;

3) кај побарување поради делумно загубување на предмет, како и поради пречекорување на рокот на испораката — од денот на издавањето на предметот односно на багажот;

4) кај побарување поради целосно загубување на предмет — по истекот на триесет дена од денот кога истекол рокот на испораката;

5) кај побарување поради целосно загубување на багаж — по истекот на четиринаесет дена од денот кога истекол рокот на испораката;

6) кај побарување поради повеќе или помалку платени износи — од денот на плаќањето, а ако немало плаќање — од денот на издавањето на пратката;

7) кај побарување поради повеќе или помалку платени износи, ако испраќачот го положил износот на име на превозни трошоци што не можат точно да се утврдат при предавањето на предметот на превоз туку дополнително се пресметуваат — од денот на извршената пресметка на превезувачот со испраќачот;

8) кај побарување на износ што примачот го платил наместо испраќачот, или што го платил испраќачот наместо примачот, и што превезувачот треба да го врати на имателот на правото — од денот на поднесувањето на рекламацијата;

9) кај побарување кое се однесува на доплата — по истекот на четиринаесет дена од денот кога истекол рокот на испораката;

10) кај побарување на вишок кој, во случај превезувачот да го продаде предметот, ќе преостане по намирувањето на побарувањето — од денот кога е извршена продажбата;

11) кај побарувања настанати поради тоа што за корисникот на превозот превезувачот извршил исплата на царинскиот орган — од денот на извршената исплата;

12) во сите други случаи — од денот на настанувањето на побарувањето.

Член 82

Застарувањето се запира кога на превезувачот ќе му се достави рекламација во писмена форма и продолжува понатаму да тече од денот кога на имателот на правото му е доставен писмен одговор на рекламацијата и кога му се вратени исправите приложени кон рекламацијата.

Дополнителните рекламации по истиот предмет не го запираат застарувањето.

Застареноста во никој случај не може да настапи пред да истече рокот од 30 дена од денот на приемот на одговорот на рекламацијата.

VIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 83

Во случај на промена на паритетот на домашната валута, Сојузниот извршен совет може да ги измени паричните износи до кои во овој закон се ограничува одговорноста на превезувачот.

Член 84

Одредбите на овој закон нема да се применуваат врз договорите за превоз склучени пред неговото влегување во сила, како и врз споровите што се произлезени од тие договори.

Член 85

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за превозот на железниците — пречистен текст („Службен лист на СФРЈ“, бр. 55/65).

Член 86

Овој закон влегува во сила на 1 јуни 1974 година.

18.

Врз основа на Уставниот амандман XXXVII точка 4 под 1, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДОГОВОРИТЕ ЗА ПРЕВОЗ ВО ДРУМСКИОТ СООБРАКАЈ

Се прогласува Законот за договорите за превоз во друмскиот сообраќај, што го усвои Сојузната скупштина, на седницата на Соборот на народите од 27 декември 1973 година и на седницата на Општествено-политичкиот собор од 27 декември 1973 година.

ПР бр. 270
28 декември 1973 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Мијалко Тодоровиќ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ДОГОВОРИТЕ ЗА ПРЕВОЗ ВО ДРУМСКИОТ СООБРАКАЈ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Одредбите на овој закон се применуваат врз односите настанати од договорите за превоз на патници и предмети во внатрешниот друмски сообраќај, како

и во меѓународниот друмски сообраќај, ако со меѓународен договор не е одредено поинаку.

Член 2

Односите уредени со овој закон можат и поинаку да се уредат со договор ако тоа со закон не е забрането.

Член 3

Со општите услови на превозот или со други договорни одредби помеѓу превезувачот и патникот односно испраќачот не можат да се предвидат одредби со кои превезувачот, наполно или делумно, се ослободува од одговорноста предвидена со овој закон, да се префрлува товарот на докажувањето од превезувачот, или со кои се предвидуваат ограничувања на одговорноста поповолни за превезувачот од ограничувањата предвидени со овој закон.

Превезувачот е должен на заинтересираното лице, на негово барање, да му ги стави на увид општите услови на превозот.

Член 4

Врз правата и должностите на превезувачот односно на корисникот на превозот што не се уредени со договор или со закон, ќе се применуваат деловните обичаи за превоз во друмскиот сообраќај.

Член 5

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следното значење:

- 1) превезувач е лице што врз основа на договор превезува патници и предмети;
- 2) корисник на превозот е лице што врз основа на договор со превезувачот се здобива со одредени права или презема одредени обврски;
- 3) патник е лице кое врз основа на договор има право на превоз;
- 4) нарачувач на превоз е лице што во свое име, а за сметка на друго лице, со превезувачот склучува договор за превоз;
- 5) испраќач е лице што врз основа на договор предава предмет на превоз;
- 6) примач е лице што е овластено во местото на определувањето да го прими предметот предаден на превоз;
- 7) имател на право е лице што врз основа на договор има барање спрема превезувачот;
- 8) багаж се предмети што патникот има право да ги земе со себе врз основа на договорот или на општите услови на превозот на патниците;
- 9) рачен багаж се предмети што можат да се внесат во возило и да се сместат на одредено место и кои патникот сам ги чува;
- 10) место на позаѓање односно на испраќање е местото во кое започнува договорениот превоз;
- 11) место на натовар е местото на кое му се предава предметот на превезувачот заради превоз;
- 12) место на определување е местото на завршувањето на договорениот превоз;
- 13) место на истовар е местото на кое примачот го прима предметот.

II. ПРЕВОЗ НА ПАТНИЦИ

1. Договор за превоз на патници

Член 6

Со договорот за превоз на патник превезувачот се обврзува да го превезе патникот до одредено место, а патникот се обврзува да му плати соодветна превознина на превезувачот.

Одредбите на оваа глава согласно се применуваат и врз превозот на патници во градскиот и при-

градскиот сообраќај, ако со посебни прописи не е одредено поинаку.

Член 7

Договорот за превоз на патник се склучува помеѓу превезувачот и патникот или помеѓу превезувачот и нарачувачот на превозот.

Со договорот, склучен помеѓу превезувачот и нарачувачот на превозот, превезувачот се обврзува дека под условите, утврдени со договорот и со општите услови на работењето на превезувачот, ќе го превезе патникот што ќе го одреди нарачувачот на превозот.

Член 8

Превезувачот е должен да го превезе патникот според објавениот возен ред, при оние услови на удобност и хигиена кои, според видот на превозот на возилото и должината на патувањето, се сметаат како потребни.

Превезувачот е должен на патникот да му обезбеди означено место во одредено возило, или превоз со одредено возило, ако тоа е посебно договорено.

Член 9

Договор за превоз може да се склучи со лице што е заболено или за кое постои сомневање дека е заболено од некоја заразна болест, само ако се исполнети условите предвидени со посебни прописи.

Ако за време на превозот кај патникот се појават знаци на некоја од заразните болести предвидени со посебни прописи, превезувачот е должен да постапи според тие прописи и тој патник да го превезе до првото место каде што има можност да му се даде потребната здравствена помош.

Член 10

Превезувачот не е должен да прими на превоз лице за кое, поради неговото обнесување, оправдано може да се претпостави дека ќе го оневозможи превезувачот во извршувањето на неговите обврски спрема другите патници (пијани лица, насилници и сл.).

Превезувачот може да исклучи од превоз патник што со своето обнесување ги вознемирува другите патници, или што не се придржува кон прописите за јавниот ред во возилото за време на патувањето, без обврска за враќање на превознината.

Член 11

Договорот помеѓу превезувачот и нарачувачот на превозот може да се склучи за одредено време, или за едно или за повеќе патувања.

Член 12

Превезувачот е должен на патникот да му издаде возна карта.

Возната карта е доказ дека е склучен договор за превоз на патникот, но постоењето на договор за превоз може да се докажува и на друг начин.

Возната карта, по правило, гласи на носител а може да гласи и на име.

Ако возната карта гласи на име, не може да се пренесе на друго лице без согласност на превезувачот.

Член 13

Ако договорот за превоз е склучен со нарачувачот на превозот, превезувачот, по правило, не издава возна карта.

Член 14

Патникот има право да се откаже од договорот пред да започне неговото извршување.

Превезувачот е должен да му ја врати на патникот превозницата ако патникот се откаже од патувањето — во домашниот сообраќај најдоцна 2 часа пред почетокот на патувањето, а во меѓународниот сообраќај — најдоцна 6 часа пред почетокот на патувањето.

Ако патникот се откаже од патувањето под условите од став 1 на овој член, превезувачот може да задржи најмногу 10% од износот на превозницата.

Со договорот за превоз одредбите на ст. 2 и 3 од овој член не можат да се менуваат на штета на патникот.

Член 15

Нарачувачот на превозот му одговара на превезувачот за обврските што произлегуваат од договорот за превоз на патникот.

Член 16

Ако превозот не започне во времето што е одредено со договорот или со возниот ред на превезувачот, патникот односно нарачувачот на превозот може да се откаже од договорот и да бара да му се врати превозницата.

Член 17

Ако во текот на превозот дошло до прекин на превозот од причини за кои патникот не е одговорен, патникот има право:

- 1) да бара превезувачот со свое или друго погодно превозно средство да го превезе до местото на определувањето;
- 2) да бара превезувачот, заедно со багажот, во соодветен рок да го врати во појдовното место и да му ја врати превозницата;
- 3) да се откаже од договорот и да бара превезувачот да му ја врати превозницата.

2. Одговорност на превезувачот

Член 18

Превезувачот одговара за штета настаната поради смрт, оштетување на здравјето или повреда на патникот и за штета поради задоцнување или прекин на патувањето.

Превезувачот одговара за штета што на патникот му ја предизвикало лицето што по негов налог работело на извршувањето на превозот.

Член 19

За штета настаната поради смрт, оштетување на здравјето или повреда на патникот одговара превезувачот ако таквата штета настанала за времето за кое патникот се наоѓал во возилото или за времето на влегувањето во возилото односно на излегувањето од возилото.

Член 20

Превезувачот одговара за штета настаната поради смрт, оштетување на здравјето или повреда на патникот, освен ако докаже дека штетата е предизвикана со дејствие на патникот, или со надворешна причина што не можела да се предвиди, да се избегне или да се отстрани.

Член 21

За штета настаната поради задоцнување или прекин на патувањето превезувачот не е одговорен ако докаже дека до задоцнувањето односно до прекилот не дошло поради негова кривица.

Член 22

За штета настаната поради смрт, оштетување на здравјето или повреда на патникот превезувачот одговара до износот од 200.000 динари по еден патник.

За штета настаната поради задоцнување односно прекин на патувањето превезувачот одговара до износот на двојната превозница.

Превезувачот може да се повикува на одредбите од ст. 1 и 2 на овој член само ако докаже дека штетата не е предизвикана намерно или од крајно невнимание.

Член 23

Барање за надоместок на штета во случај на задоцнување односно прекин на патување мора да се стави најдоцна во рок од 15 дена од денот кога патувањето е завршено односно од денот кога требало да биде завршено.

Ако барањето за надоместок на штетата не се стави во рокот од став 1 на овој член, превезувачот повеќе не е одговорен за таа штета.

III. ПРЕВОЗ НА БАГАЖ

1. Договор за превоз на багаж

Член 24

Превезувачот е должен да го прими на превоз и да го превезе багажот на патникот.

Багажот се превезува со надоместок, ако со договорот за превоз на патникот не е одредено поинаку.

Рачниот багаж се превезува без посебен надоместок.

Член 25

Превезувачот е должен да му издаде на патникот потврда за приемот на багажот на превоз.

Потврдата од став 1 на овој член мора да содржи број и вид на колетите.

Член 26

Патникот е должен на превезувачот да му ја надомести штетата настаната поради својствата или состојбата на багажот, освен ако својствата или состојбата на багажот му биле или морале да му бидат познати на превезувачот.

Член 27

Превезувачот е должен на патникот да му го издаде багажот во местото и во времето на завршувањето на патувањето.

Багажот му се издава на доносителот на потврдата за приемот на багажот, при што превезувачот не е должен да испитува дали лицето што ја поднесува потврдата е овластено за преземање на багажот.

Ако лицето што бара да му се предаде багажот не ја поднесе потврдата за приемот на багажот, превезувачот е должен на тоа лице да му го предаде багажот само ако докаже дека има право на багажот или ако на превезувачот му даде соодветно обезбедување.

Член 28

Ако патникот по пристигнувањето на возилото во местото на определувањето од кои да е причини не го преземе багажот, превезувачот е должен да го чува багажот на сигурно место, и тоа на трошок и ризик на патникот, или да му го довери на чување на трето лице.

Превезувачот е одговорен за изборот на чуварот на кој му го предал багажот на чување.

2. Одговорност на превезувачот

Член 29

За штета настаната со загубување или оштетување на багажот превезувачот одговара според одредбите на овој закон што се однесуваат на надоместокот на штетата поради загубување или оштетување на предметите предадени на превоз.

Превезувачот одговара за штета настаната со загубување или оштетување на рачниот багаж, ако патникот докаже дека до штетата дошло по кривица на превезувачот.

Ако загубувањето или оштетувањето настанало под услови во кои дошло до смрт, до ош-

тетување на здравјето или до повреда на патникот — превезувачот одговара за рачниот багаж, освен ако докаже дека штетата е предизвикана со дејствието на патникот или со надворешна причина што не можела да се предвиди, да се избегне или да се отстрани.

Член 30

За штета настаната со задоцнување во превозот на багажот превезувачот одговара според одредбите на овој закон што се однесуваат на одговорноста на превезувачот за штета настаната со задоцнување во превозот на патниците.

Член 31

Се претпоставува дека багажот е загубен ако на патникот не му е предаден во рок од седум дена од денот кога патникот го завршил патувањето.

Ако превезувачот пред истекот на рокот од став 1 на овој член изјави дека багажот е загубен, се претпоставува дека е загубен оној ден кога превезувачот изјавил дека багажот е загубен.

Член 32

Износот на отштетата за загубување или оштетување на багажот за која одговара превезувачот, не може да го премине износот од:

- 1) 2.000 динари по еден колет — за багаж;
- 2) 1.000 динари по еден патник — за рачен багаж.

Превезувачот може да се повикува на одредбата од став 1 на овој член само ако докаже дека штетата не ја предизвикал намерно или од крајно невнимание.

Патникот може да бара во потврдата за приемот на багажот да се назначи и поголем износ од износот од став 1 на овој член.

Ако се согласи со барањето на патникот од став 3 на овој член, превезувачот одговара за штета до износот назначен во потврдата за приемот на багажот.

Во случајот од ст. 3 и 4 на овој член превезувачот може да наплати од патникот сразмерно зголемена превознина.

Член 33

Превезувачот не одговара за штета поради загубување или оштетување на багажот ако патникот не му стави на превезувачот приговор веднаш по завршувањето на патувањето односно по преземањето на багажот.

По исклучок, ако штетата на багажот настанала поради сообраќајна несреќа или од други причини поради кои патникот не можел да поднесе приговор во рокот од став 1 на овој член, приговорот мора да се поднесе штом тоа е можно, а најдоцна во рок од 30 дена од денот кога патувањето е завршено или кога требало да биде завршено.

IV. ПРЕВОЗ НА ПРЕДМЕТИ

1. Договор за превоз на предмети

Член 34

Со договорот за превоз на предмети превезувачот се обврзува да го превезе предметот во местото на определувањето и во тоа место да му го предаде на примачот или на друго овластено лице што ќе го одреди примачот, а испраќачот се обврзува на превезувачот да му ја исплати договорената превознина.

Член 35

Договорот за превоз на предмети може да се склучи на кој и да е начин, ако за одделни видови договори со закон не е одредено поинаку.

Член 36

Превезувачот не може да прими на превоз предмет ако превозот на тој предмет е забранет со закон или со друг пропис.

Предметот за кој е пропишано дека може да се превезува само под одредени услови, може да се прими на превоз само ако се исполнети тие услови.

Член 37

Превезувачот е должен да го превезе предметот со возилото што е договорено или што ги има договорените својства.

Ако со договорот за превоз возилото не е одредено, превезувачот е должен да го превезе предметот со возило што обезбедува уредно и навремено извршување на договорот за превоз.

Член 38

Количината на предметите што се предаваат на превоз се одредува со број на парчиња, со тежина или со волумен.

Ако количината на предметите не може точно да се одреди на некој од начините од став 1 на овој член, се одредува со мерката што е вообичаена во местото на испраќањето.

Член 39

Наместо предметот чиј превоз е договорен, на превоз можат да се предадат други предмети:

- 1) ако со тоа не се менуваат условите на превозот на штета на превезувачот;
- 2) ако поради тоа нема да дојде до позначително задржување на возилото во местото на натоварот или на истоварот;
- 3) ако со тоа нема да биде загрознена безбедноста на возилото и на сообраќајот;
- 4) ако на превезувачот, на негово барање испраќачот му даде обезбедување за побарувањето што би можело да настане поради замена на предметот.

Член 40

Испраќачот е должен на превезувачот да му даде упатство за чување и ракување со предметот, ако станува збор за предмет чиј превоз не е вообичаен или ако тоа го бара превезувачот.

Член 41

Испраќачот е одговорен за штета што им е предизвикана на лицата, на возилото и на другите предмети со дејството на својствата на предметот што е предаден на превоз, ако на превезувачот тие својства не му биле познати ниту морале да му бидат познати.

Член 42

Превезувачот е должен да го постави возилото на местото што со договорот е одредено за натовар на предметот на превоз.

Ако местото на натоварот на предметот не е договорено, испраќачот е должен навремено да го одреди местото на натоварот.

Член 43

Превезувачот е должен да го постави возилото на местото на натоварот, ако тоа може да го стори без опасност за возилото и ако на тоа место може да се натовари предметот без оштетување на возилото.

Ако местото на натоварот, што го одредил испраќачот, не ги исполнува условите од став 1 на овој член, превезувачот е должен да го постави возилото на најблиското место што ги исполнува условите за натоварот.

Член 44

Превезувачот е должен да го постави возилото на местото на натоварот во договорениот ден и час.

Ако со договорот е одреден само денот за поставување на возилото на местото на натоварот, превезувачот е должен да го постави возилото на тој ден но најдоцна во рок што овозможува натовар пред истекот на работното време на испраќачот.

Превезувачот е должен да го извести испраќачот, или лицето што тој ќе го одреди за поставувањето на возилото на местото на натоварот.

Член 45

Испраќачот го натоварува предметот во возилото и го истоварува примачот, ако со договорот не е одредено поинаку.

Член 46

При натоварот на предмети во возилото, испраќачот мора да се придржува кон упатствата на превезувачот што се однесуваат на распределбата на предметите во возилото и на другите околности што би можеле да влијаат врз сигурноста на лицата, на возилото и на предметите во возилото.

Член 47

Натоварот на предмет во возило мора да започне и да се изврши во соодветен рок, ако со договорот за превоз на предметот не е одредено поинаку.

Рокот за натовар на предметот во возилото се продолжува за времето за кое натоварот не можел да се изврши поради причините за кои не се одговорни ниту испраќачот ниту превезувачот.

Член 48

Ако предметот не е натоварен во возилото во договорениот рок, поради причина за која е одговорен испраќачот, превезувачот мора да го задржи возилото на местото на натоварот уште најмногу за време што одговара на половината од договореното време за натовар (дополнително време на натоварот).

За дополнителното време на натоварот превезувачот има право на посебен надоместок, а ако тој надоместок не е договорен — височината се одредува според тарифата на превезувачот.

Член 49

Ако предметот не е натоварен во возилото ниту по истекот на дополнителното време на натоварот, превезувачот може да се откаже од договорот и да бара надоместок на штетата.

Член 50

Во времето на натоварот во возилото се смета и времето потребно:

- 1) за пополнување на товарниот лист и за предавање на превезувачот на испраќачите што се однесуваат на предметот;
- 2) за покривање, врзување и друго обезбедување на предметот во возилото, ако тоа е должен да го изврши испраќачот;
- 3) за извршување на дејствија без кои превозот не може да започне.

Член 51

Кога превезувачот со започнувањето на превозот задолжува толку долго што другата страна повеќе да нема интерес за договорениот превоз, другата страна може да се откаже од договорот и да бара надоместок на штетата.

2. Товарен лист

Член 52

Товарен лист се издава ако тоа го бараат превезувачот или испраќачот.

Товарниот лист се издава при приемот на предметот на превоз.

Со издавањето на товарниот лист превезувачот потврдува дека е склучен договор за превоз и дека предметот е примен на превоз.

Член 53

Непостоењето, неисправноста или загубувањето на товарниот лист немаат влијание врз постоењето и содржината на договорот за превоз на предметот, ако со овој закон не е одредено поинаку.

Член 54

Товарниот лист се издава во три оригинални примероци.

Првиот примерок на товарниот лист му се предава на испраќачот, вториот го придружува пред-

метот во превоз и му се предава на примабот, а третиот останува кај превезувачот.

Ако предметите што се примаат на превоз мораат да бидат натоварени во различни возила, или ако станува збор за различни видови предмети, или ако предметите се поделени во групи, испраќачот или превезувачот можат да бараат за секое возило или за секој вид предмети или за секоја група предмети да се издаде посебен товарен лист.

Одредбите на договорот за превоз што им се спротивни на ст. 1 до 3 на овој член немаат правно дејство.

Член 55

Товарниот лист мора да содржи:

- 1) датум и место на издавање на товарниот лист;
 - 2) име или назив и адреса на испраќачот;
 - 3) име или назив на превезувачот;
 - 4) регистарски број на возилото;
 - 5) датум и место на натоварот на предметите;
 - 6) име или назив на примабот и место на истоварот;
 - 7) вообичаен опис на предметите и начин на пакувањето, а за опасни предмети — пропишаниот опис на предметите;
 - 8) број на колетите, нивни ознаки и бројчени ознаки;
 - 9) бруто-тежина на предметите или количина изразена на друг начин (член 38);
 - 10) трошоци во врска со превозот на предметите (надоместоци за превозот, дополнителни трошоци, царински давачки и други издатоци направени од склучувањето на договорот за превоз до предавањето на предметите на примабот), како и кој ги плаќа;
 - 11) упатства потребни за царински и други дејствија;
 - 12) список на исправите што се прилагаат кон товарниот лист.
- Покрај податоците од став 1 на овој член, товарниот лист може да содржи и други податоци, како што се:
- 1) податоци за забрана на претовар на предметите;
 - 2) податоци за трошоците испраќачот ги презема врз себе;
 - 3) податоци за износот на доплатата;
 - 4) податоци за износот на вредноста на предметите или за износот на посебната вредност на предметите;
 - 5) податоци за упатствата од испраќачот на превезувачот во поглед на осигурувањето на предметите;
 - 6) податоци за договорениот рок на превозот;
 - 7) поблиски податоци за начинот на утврдување на количината на предметите (вагање, мерење, броење и др.).

Член 56

Сите три примероци на товарниот лист ги потпишуваат превезувачот и испраќачот. Потписите можат да бидат отпечатени или заменети со печат на испраќачот и на превезувачот.

Лицето што испраќачот ќе го овласти да ги натовари предметите, да го потпише, во негово име, товарниот лист, со назначување дека товарниот лист го потпишал од името на испраќачот.

Член 57

Ако е извршен препис на товарниот лист, на секој препис тоа мора да биде видно означено, а тие преписи мораат да имаат предупредување дека врз основа на нив не може да се располага со предметот.

Член 58

Податоците од член 55 став 1 точ. 5 до 12 на овој закон во товарниот лист ги внесува испраќа-

чот, а податоците од член 55 став 1 точ. 1 до 4 на овој закон — превезувачот.

Податоците од член 55 став 2 на овој закон во товарниот лист ги внесува договорната страна која бара тие податоци да бидат содржани во товарниот лист.

Ако на барање на испраќачот превезувачот во товарниот лист внесува податоци кои, според одредбите на ст. 1 и 2 од овој член, треба да ги внесе испраќачот — се смета дека тој ги внел од името и за сметка на испраќачот.

Член 59

Испраќачот е одговорен за штета настаната поради неточни и непотполни податоци што сам ги внел во товарниот лист или што, на негово барање, ги внел превезувачот.

Член 60

Пред преземањето на предмети на превоз, превезувачот е должен, ако тоа му го дозволуваат околностите, да ја провери:

1) точноста на податоците што се внесени во товарниот лист а кои се однесуваат на бројот на колетите, на нивната ознака, како и на бројчената ознака на колетот;

2) надворешната состојба на предметите и на амбалажата.

Превезувачот може да внесе во товарниот лист образложени забелешки за податоците од став 1 на овој член односно причини поради кои не можел да ги провери тие податоци.

Забелешките на превезувачот од став 2 на овој член се сметаат како точни ако испраќачот изречно се согласил со тие забелешки и за тоа внел своја изјава во товарниот лист.

Член 61

Испраќачот може да бара од превезувачот, ако тоа не создава поголеми трошоци или несразмерна загуба во време, да ја провери на негов трошок:

1) бруто-тежината на предметот предаден на превоз или неговата количина означена на друг начин (член 38);

2) содржината на колетите заради утврдување на вообичаениот назив на предметите во превоз и на нивната состојба.

Наодот за проверувањето на став 1 на овој член се внесува во товарниот лист.

Член 62

Ако товарниот лист не содржи забелешки на превезувачот ставени во смисла на одредбата од член 60 став 2 на овој закон, се претпоставува, додека превезувачот не го докаже спротивното, дека предметот и амбалажата биле во добра надворешна состојба, како и дека бројот и ознаките на колетите одговараат на податоците од товарниот лист.

Член 63

Испраќачот е должен да му ги даде на превезувачот сите податоци и да ги приложи кон товарниот лист и ги стави на располагање на превезувачот сите исправи што се потребни за спроведување на царински и на други дејствија.

Превезувачот не е должен да ја испитува исправноста и точноста на податоците и на исправите од став 1 на овој член.

Испраќачот е одговорен за штета што би можела да настане поради недостиг, неточност или неисправност на податоците и на исправите од став 1 на овој член.

Член 64

Превезувачот одговара за штета настаната со загубување или со неправилно користење на исправите од член 63 став 1 на овој закон, освен ако докаже дека не е виновен.

Износот на отштетата во случајот од став 1 на овој член не може да биде поголем од износот што превезувачот би бил должен да го надомести да е загубен предметот предаден на превоз.

3. Пренослив товарен лист

Член 65

Испраќачот и превезувачот можат спогодбено да одредат превезувачот да издаде товарен лист по наредба или на доносител (пренослив товарен лист).

Ако е издаден пренослив товарен лист, на примерокот што му се предава на испраќачот мора изречно да биде назначено дека станува збор за пренослив товарен лист, а на другите примероци од оригиналот на товарниот лист — мора да се назначи дека е издаден пренослив товарен лист.

Условите на договорот за превоз и општите услови на превезувачот го обврзуваат имателот на пренослив товарен лист кој не е испраќачот само ако се содржани во преносливиот товарен лист, или на нив во товарниот лист изречно се повикува.

Член 66

Преносливиот товарен лист мора да содржи потписи на превезувачот и на испраќачот или на лицата што тие ќе ги овластат.

Член 67

Испраќачот и превезувачот можат да бараат за нивни потреби да се состави препис на преносливиот товарен лист.

Ако е извршен препис на преносливиот товарен лист — на секој препис тоа мора видно да биде означено и тие преписи мораат да имаат предупредување дека врз основа на нив не може да се располага со предметот.

Член 68

Преносливиот товарен лист по наредба се пренесува со индосамент, а преносливиот товарен лист на доносител — со предавање.

Врз формата и правното дејство на индосаментот согласно се применуваат соодветните прописи за меница, освен одредбите што се однесуваат на регрес.

Ако во преносливиот товарен лист по наредба не е означен примачот на предметот, таквиот товарен лист се пренесува со наредба од испраќачот.

4. Извршување на превозот

Член 69

Превезувачот е должен да го изврши превозот на предметот преку патот што е договорен.

Ако патот на превозот не е договорен, превезувачот мора да го изврши превозот преку патот што е најповолен за превоз на таквиот предмет.

Член 70

Превезувачот е должен да го изврши превозот на предметот во договорениот рок (рок на превозот).

Ако рокот на превозот не е договорен, превезувачот е должен да го изврши превозот за времето што е вообичаено за превоз на таков предмет, со оглед на видот и должината на патот, како и на видот на возилото.

Член 71

Рокот на превозот почнува да тече од истекот на времето за натовар односно од истекот на дополнителното време за натовар на предметот.

Се претпоставува дека рокот на превозот истекол со часот на известувањето дадено на примачот дека предметот пристигнал во местото на определувањето и е подготвен за предавање на примачот, или од часот кога превезувачот се обидел да му го предаде предметот на примачот.

Член 72

Ако превозот на предметот не е можно да се изврши во договорениот рок и под договорените услови, превезувачот е должен да бара упатства од лицето овластено за располагање со предметот во текот на превозот, а ако имателот на преносливиот товарен лист не му е познат на превезувачот — превезувачот е должен потребните упатства да ги бара од испраќачот.

Ако упатствата од став 1 на овој член превезувачот не е во можност да ги добие во соодветен рок, е должен да преземе соодветни мерки со цел со заштита на интересите на лицето што е овластено да располага со предметот.

Превезувачот е должен да постапи според одредбите на ст. 1 и 2 од овој член и во случај кога околностите битно го отежнуваат извршувањето на превозот под договорените услови.

Член 73

Превезувачот мора да ги преземе сите мерки потребни за зачувување на предметот предаден на превоз.

Ако превезувачот не побара од испраќачот упатства за мерките потребни за зачувување на предметот, се смета дека му било познато кои мерки мораат да се преземаат со цел за зачувување на предметот.

Ако во товарниот лист не е содржано известување за видот на опасноста од предметот предаден на превоз, врз корисникот на превозот паѓа товарот на докажувањето дека превезувачот знаел или морал да знае за видот на опасноста на предметот.

5. Право на располагање во текот на превозот

Член 74

Ако не е издаден пренослив товарен лист, испраќачот располага со предметот во текот на превозот и може да бара:

- 1) да се запре превозот на предметот;
- 2) да се одложи предавањето на предметот на примачот;
- 3) да се предаде предметот во некое друго место на определување;
- 4) да му се предаде предметот нему или на некој друг примач што не е одреден со договорот за превоз или во товарниот лист;
- 5) да се врати предметот во местото на испраќањето.

Барањата од став 1 на овој член, како и потврдата за приемот, мораат да бидат составени во писмена форма.

Член 75

Превезувачот е одговорен за штета настаната поради неизвршување на барањата од член 74 на овој закон.

Износот на отштетата во случајот од став 1 на овој член не може да го премине износот на отштетата за која превезувачот би одговорал да е загушен предметот предаден на превоз.

Член 76

Правото на испраќачот да располага со предметот во текот на превозот му престанува со предавањето на товарниот лист на друго лице.

Член 77

Примачот на предметот може да располага со предметот во текот на превозот под условите и на начинот од член 74 на овој закон, ако испраќачот стави забелешка во товарниот лист дека примачот има право да располага со предметот.

Примачот може да располага со предметот што е во превоз и ако испраќачот му го предаде својот примерок од товарниот лист, или ако предметот пристигне во местото на определувањето.

Член 78

Ако е издаден пренослив товарен лист, со предметот предаден на превоз може да располага само овластениот имател на преносливиот товарен лист, и тоа под услов да се исполнети сите обврски што произлегуваат од преносливиот товарен лист.

Имателот на преносливиот товарен лист во случајот од став 1 на овој член, може да бара од превезувачот:

- 1) да го запре превозот;
- 2) да му се предаде предметот во некое друго место на определување;
- 3) да се врати предметот во местото на испраќањето.

Ако имателот на преносливиот товарен лист бара предметот да му се предаде во некое друго место на определување, тој на превезувачот, при приемот на предметот, мора да му го врати преносливиот товарен лист.

Ако со предметот се располага на некој друг начин од став 2 на овој член, барањето мора да се внесе во преносливиот товарен лист и да се потврди со потпис на имателот на преносливиот товарен лист. Во противно, ова барање не произведува правно дејство.

Член 79

Превезувачот не може да одбие да изврши измена на договорот за превоз:

- 1) ако е можно да се изврши барањето во времето кога барањето ќе му стигне на лицето кое мора да го изврши;
- 2) ако со извршувањето на барањето не настанува штета за друг корисник на превозот;
- 3) ако на превезувачот му се надомести штетата и сите трошоци настанати поради извршување на барањето;
- 4) ако извршувањето на измената на договорот не им е противно на царинските или на други прописи.

6. Предавање на предмети

Член 80

Превезувачот е должен да го предаде предметот во местото на определувањето, или во местото што за прием на предметот ќе го одреди лицето овластено да располага со предметот.

Член 81

Превезувачот е должен да му го предаде предметот на примачот или на имателот на преносливиот товарен лист, а ако товарен лист или пренослив товарен лист не е издаден — на лицето кое со договорот за превоз или на друг начин е одредено за прием на предметот.

Член 82

Примачот, по пристигањето на предметот во местото на определувањето, може да бара од превезувачот да му го предаде вториот примерок од товарниот лист, ако ги исполнил своите обврски од договорот за превозот.

Превезувачот е должен да го задоволи барањето на примачот од став 1 на овој член, ако во барањето на испраќачот што е издадено врз основа на член 74 на овој закон не е одредено поинаку.

Примачот е должен да му го потврди на превезувачот приемот на предметот од товарниот лист.

Примачот што го одбил приемот на предметот може дополнително да бара предавање на предметот и тоа сè додека превезувачот не добие поинаков налог.

Член 83

Превезувачот е должен без одлагање да го извести примачот за пристигањето на предметот во местото на определувањето.

Известувањето од став 1 на овој член се доставува на адресата што ја означил испраќачот — и тоа во текот на работното време на примачот, а ако примачот е граѓанин — во вообичаеното време.

Член 84

Примачот е должен да го истовари предметот, ако со договорот не е одредено поинаку.

При истоварот примачот мора да се придржува кон упатствата од превезувачот што се однесуваат на безбедноста и заштитата од штета на лицата, на возилото и на предметите натоварени во возилото.

Член 85

Местото на истоварот го одредува примачот, ако со договорот не е одредено поинаку.

Врз истоварот на предметот согласно се применуваат одредбите од чл. 44 и 47 на овој закон.

Ако истоварот на предметот не е извршен според одредбите на став 2 од овој член, превезувачот може да го истовари предметот на трошок и ризик на примачот и да постапи според одредбите од член 89 на овој закон.

Член 86

Имателот на преносливиот товарен лист е должен при преземањето на предметот да му го врати на превезувачот преносливиот товарен лист.

Член 87

Ако примачот го прими предметот без приговор — се смета дека предметот му е уредно предаден во состојбата што е означена во товарниот лист или во преносливиот товарен лист, а ако тие исправи не постојат — тогаш во состојбата во каква е примен на превоз.

За оштетувањата што не можеле да се забележат во часот на предавањето примачот е должен, во писмена форма и без одлагање по откривањето на оштетувањето, да стави приговор, а најдесна во рок од седум дена од денот на предавањето. Во противно, престанува правото на надоместок на штетата.

Превезувачот одговара за штетата настаната поради задоцнување во предавањето на предметот на примачот само ако примачот му поднесе на превезувачот барање за надоместок на штетата, во рок од 15 дена од денот кога предметот му е ставен на располагање заради прием.

Член 88

Ако примачот го одбие приемот на предметот или ако не може да се пронајде, превезувачот е должен, без одлагање, да побара упатство од испраќачот.

Член 89

Ако превезувачот не го добие упатството од член 88 на овој закон, или ако не постои можност за предавање на предметот, превезувачот, од името и на трошок и ризик на лицето што е овластено да располага со предметот, може:

— да го истовари предметот и да му го предаде на чување на јавен склад или на друго погодно лице, или може сам да го чува;

— веднаш да го изложи предметот на продажба — ако е во дефект или ако непосредно го застрашува опасност од дефект, или ако трошоците на чувањето не би биле во сразмер со вредноста на предметот.

За предавањето на предметот на чување превезувачот е должен да го извести, без одлагање, лицето што е овластено да располага со предметот.

Ако предметот го предаде на чување на јавен склад или на друго лице, превезувачот е одговорен за нивниот избор.

Кога превезувачот ќе постапи според одредбите од став 1 на овој член, се смета дека превозот е завршен.

Член 90

Превезувачот може да го изложи предметот на продажба и ако лицето што е овластено да располага со предметот не го преземе предметот во рок од 30 дена од денот на неговото предавање на чување, или ако не даде упатство според кое треба да постапи превезувачот.

Член 91

Износот остварен од продажбата на предметот според одредбите на чл. 89 и 90 на овој закон, а по одбивање на своите побарувања што настанале во врска со превозот и со трошоците на чувањето и на продажбата на предметот, превезувачот е должен да го положи кај судот во корист на лицето што е овластено да располага со предметот.

За извршената продажба и за полагањето на преостанатиот износ кај судот превезувачот е должен да го извести испраќачот или лицето што е овластено да располага со предметот.

7. Одговорност на превезувачот

Член 92

Превезувачот е одговорен за загубувањето или оштетувањето на предметот што ќе го преземе на превоз, и тоа од часот на преземањето на предметот на превоз до неговото предавање на примачот, како и за штетата настаната поради задоцнувањето во превозот и предавањето на предметот на примачот.

Член 93

Превезувачот одговара за загубувањето или оштетувањето на предметот, како и за штетата настаната поради задоцнувањето во превозот и предавањето на предметот на примачот, освен ако докаже дека штетата настанала поради дејствија или пропуст на корисникот на превозот, поради својствата на предметот или од надворешни причини што не можеле да се предвидат, да се избегнат или да се одстранат.

Член 94

Превезувачот се ослободува од одговорност ако докаже дека загубувањето односно оштетувањето на предметот настанале поради посебна опасност која е во врска со една или со повеќе од подолунаведените околности:

1) употреба на отворени и непокриени возила, ако употребата на такви возила е изречно договорена и назначена во товарниот лист;

2) недостиг или лоша состојба на амбалажата за предметот што по својата природа е подложен на растур или оштетување, ако не е запакуван или не е уредно запакуван;

3) ракување, натовар, редење и истовар на предметот од страна на испраќачот односно примачот или на лицата што работеле на тие работи по налог на испраќачот односно на примачот;

4) природата на предметот кој по своите својства е изложен на целосно или делумно загубување или на оштетување, особено поради кршење, 'рѓа, гниење, сушење, протечување, нормален растур или дејство на инсекти;

5) недостиг или непотполност на ознаките на колетите.

Превезувачот не е одговорен за штетата настаната со загубување или оштетување на живо животно предадено на превоз, ако докаже дека ги презел сите мерки што според околностите бил должен да ги преземе, како и дека постојпил според посебните упатства — ако му се дадени.

Ако превезувачот утврди дека, според околностите на случајот, загубувањето или оштетувањето можело да настане од една или од повеќе посебни опасности наведени во став 1 на овој член, се претпоставува дека штетата е произлезена оттаму.

Имателот на правото, меѓутоа, го задржува правото на докажување дека штетата, наполно или делумно, не настанала поради која и да било од тие околности.

Член 95

Превезувачот одговара за штетата што ќе ја предизвикаат лицата кои по негов налог работеле на извршувањето на превозот.

Одредбата од став 1 на овој член се однесува и на други превезувачи кои превезувачот ги користи за превоз на предметите, како и на лицата кои по налог на други превезувачи работеле на извршувањето на превозот.

Член 96

Превезувачот не може да се ослободи од одговорност за штетата со повикување на одредбите од член 94 на овој закон:

1) ако при превозот со отворено или непокриено возило дојде до загубување на целата пратка или до невообичаено големо загубување на предмети;

2) ако превозот на предметот е извршен со возило што е снабдено со потребна опрема со цел за заштита на предметот од топлина, од студ, од разлика во температурите или од влажност на воздухот, а не докаже дека ги презел сите мерки кои, според околностите, бил должен да ги преземе во поглед на изборот, одржувањето и употребата на таквата опрема, како и дека постапил според посебните упатства — ако му се дадени.

Член 97

Се смета дека предметот е загубен во превозот ако превезувачот не му го предал на примачот во рок од 30 дена од денот кога според договорот бил должен да му го предаде предметот.

Ако превезувачот пред истекот на рокот од став 1 на овој член изјави дека предметот е загубен, се смета дека е загубен оној ден кога превезувачот изјавил дека е загубен.

Член 98

Превезувачот не одговара за штетата настаната со превозот на опасен предмет, ако при преземањето на тој предмет на превоз не знаел ниту можел да знае дека станува збор за опасен предмет.

Член 99

Износот на отштетата за загубувањето и оштетувањето на предметот предаден на превоз се одредува според одредената односно пазарната цена што предметот ја имал во времето и во местото на испраќањето.

Износот на отштетата од став 1 на овој член не може да го премине:

1) износот што превезувачот би морал да го плати во случај на целосно загубување на предметот — ако целиот предмет е оштетен;

2) износот што превезувачот би морал да го плати во случај на загубување на оштетен дел на предметот — ако е оштетен само еден дел од предметот.

Член 100

Износот на отштетата за кој превезувачот одговара поради загубување или оштетување на предметот не може да биде поголем од 200 динари по килограм бруто тежина на загубениот или оштетениот предмет.

Покрај износот од став 1 на овој член, превезувачот е должен да му ја надомести на испраќачот платената превознина и другите трошоци настанати во превозот на предметот — во целост ако станува збор за загубување на предметот, а во сразмерен износ — ако станува збор за оштетување на предметот.

Во случај на задоцнување со предавањето на предметот, превезувачот е должен да плати 1/10 од превознината за секој ден задоцнување, а најмногу до 1/3 од вкупната превознина.

Ако имателот на правото докаже дека поради задоцнување со предавањето на предметот претрпел штета, превезувачот е должен да ја плати докажаната штета — но најмногу до двоен износ на превознината.

Барањата од ст. 3 и 4 на овој член мораат да се стават најдоцна во рок од 15 дена од денот на предавањето на предметот. Во противно, се губи правото на надоместок.

Член 101

Во договорот за превоз може да се означи вредноста на предметот во износ поголем од износот од член 100 став 1 на овој закон, и во тој случај превезувачот одговара за штетата настаната поради загубување или оштетување на предметот до означениот износ.

Ако вредноста на предметот е означена на начин од став 1 на овој член, превезувачот има право на зголемување на превознината.

Член 102

Превезувачот може да се повикува на одредбите од овој закон со кои се ограничува неговата одговорност само ако докаже дека штетата не е предизвикана намерно или од крајно невнимание на превезувачот или на лицата кои по негов налог работеле на извршувањето на превозот.

8. Превознина

Член 103

Височината на превознината се одредува со договор или на друг вообичаен начин.

Член 104

Превознината се плаќа само за предметот што е превезен и во местото на определувањето му е ставен на располагање на примачот или на друго овластено лице.

Ако предметот е превезен само по еден дел од патот — превезувачот има право на сразмерна превознина за преминатиот пат, а ако за тоа е одговорен корисникот на превозот — има право на превознина во полн износ.

Член 105

Ако примачот не ги исполни своите обврски во врска со превозот, превезувачот не е должен да го предаде предметот ако примачот, на негово барање и без одлагање, не му даде соодветно обезбедување.

Во случајот од став 1 на овој член превезувачот може да го предаде предметот на чување на јавен склад или на друго погодено лице, или може сам да го чува.

Превезувачот е должен, без одлагање, да ги известат примачот и испраќачот за предавањето на предметот на чување.

Ако превезувачот го предаде предметот на чување на јавен склад или на друго погодено лице, одговара за нивниот избор.

Превезувачот може да го продаде предметот ако обврските од став 1 на овој член не бидат исполнети во рок од 15 дена од денот на известувањето за предавањето на чување односно веднаш — ако предметот е во дефект или непосредно го застрашува опасност од дефект, или ако трошоците на чувањето не се во сразмер со вредноста на предметот.

Врз продажбата на предметот се применуваат одредбите од чл. 90 и 91 на овој закон.

Член 106

Заради обезбедување на своите побарувања од договорот за превоз на предметот, превезувачот има право на залог и право на придржување на предметот што го презел на превоз.

V. ПРЕВОЗ ВО КОЈ УЧЕСТВУВААТ ПОВЕЌЕ ПРЕВЕЗУВАЧИ

Член 107

Кај превозот во кој учествуваат повеќе превезувачи, за загубувањето или оштетувањето на пред-

метот и на багажот, како и за задоцнувањето во превозот, солидарно одговараат превезувачот што го склучил роговорот за превоз, превезувачот на чиј дел од патот дошло до загубување односно до оштетување и последниот превезувач (последователен превезувач).

Ако не може да се утврди на чиј дел на патот дошло до загубување односно до оштетување на предметот, за настанатата штета одговараат солидарно сите превезувачи.

Ако делумно извршување на превоз превезувачот му доверил на друго лице (потпревезувач), за сите обврски од договорот за превоз одговара превезувачот.

Член 108

За штетата настаната поради смрт, поради оштетување на здравјето или поради повреда на патникот како и за штетата настаната со задоцнувањето во превозот на патниците, солидарно одговараат превезувачот што го склучил договорот за превоз и превезувачот на чиј дел од патот дошло до смрт, до оштетување на здравјето или до повреда на патникот односно до задоцнување во превозот.

Член 109

Превезувачот што му ја надоместил штетата на корисникот на превозот според одредбите од чл. 107 и 108 на овој закон има право на регрес спрема другите превезувачи кои одговараат солидарно.

Ако не може да се утврди износот на штетата настаната на одделни делови на патот, секој превезувач е одговорен за штетата сразмерно на своето учество во превозината.

VI. МЕШОВИТ (КОМБИНИРАН) ПРЕВОЗ

Член 110

Ако врз основа на договорот превозот се врши со учество на превезувачи од разни гранки на сообраќајот (мешовит превоз), превезувачот што го склучил договорот одговара за штетата според оние прописи за надоместок на штета што важат за превезувачот на чиј дел од патот настанала штетата.

Ако превезувачот во извршувањето на превозот без знаење на испраќачот се користи со превезувачи од други гранки на сообраќајот, превезувачот што го склучил договорот одговара за штетата според одредбите на овој закон, без оглед на тоа на чиј дел од патот настанала штетата, ако тоа е поповолно за корисникот на превозот.

VII. РЕКЛАМАЦИИ

Член 111

Побарувањето од договорот за превоз имателот на правото може да го оствари со поднесување рекламација до превезувачот во писмена форма, или со поднесување тужба до судот — доколку превезувачот во рок од 30 дена од денот на доставувањето на рекламацијата не ќе ја исплати бараната отштета.

На барање на имателот на правото превезувачот плаќа затезна камата од денот на доставувањето на рекламацијата.

На побарувањето на превезувачот каматата тече од денот на доставувањето на барањето на корисникот на превозот.

VIII. ЗАСТАРЕНОСТ НА ПОБАРУВАЊАТА

Член 112

Побарувањата од договорот за превоз на предмети застаруваат за една година.

Застарувањето на побарувањата од став 1 на овој член почнува да тече:

1) за побарувањата поради оштетување на предметот, како и поради задоцнување во превозот на предметот — од денот кога превезувачот го предал предметот;

2) за побарувањата поради загубување на предметот односно на багажот — од денот кога, според одредбите на овој закон, се смета дека предметот е загубен.

Член 113

Побарувањата настанати поради смрт, оштетување на здравјето или повреда на патникот, застапуваат за две години.

Застарувањето на побарувањата што настанале поради оштетување на здравјето или повреда на патникот — почнува да тече од денот кога е завршено патувањето, а побарувањата настанати поради смрт на патникот — од денот на смртта.

Член 114

Застарувањето се запира кога на превезувачот ќе му се досгави рекламација во писмена форма и продолжува да тече понатаму од денот кога на имателот на правото му е доставен во писмена форма одговорот на рекламацијата и кога му се вратени исправите приложени кон рекламацијата.

Дополнителните рекламации по истиот предмет не го запираат застарувањето.

Застареноста во никој случај не може да настали пред да истече рокот од 30 дена од денот на приемот на одговорот на рекламацијата.

IX. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 115

Во случај на промена на паритетот на домашната валута, Сојузниот извршен совет може да ги измени паричните износи до кои во овој закон се ограничува одговорноста на превезувачот.

Член 116

Овој закон влегува во сила на 1 јуни 1974 година.

19.

Врз основа на Уставниот амандман XXXVII точка 4 под 1, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ И ЗА НОРМИТЕ НА КВАЛИТЕТОТ НА ПРОИЗВОДИТЕ

Се прогласува Законот за југословенските стандарди и за нормите на квалитетот на производите, што го усвои Сојузната скупштина, на седницата на Соборот на народите од 27 декември 1973 година и на седницата на Стопанскиот собор од 27 декември 1973 година.

ПР бр. 271
28 декември 1973 година
Белград

Претседател,
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Мијалко Тодоровиќ, с. р.

З А К О Н

ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ И ЗА НОРМИТЕ НА КВАЛИТЕТОТ НА ПРОИЗВОДИТЕ

I. Општи одредби

Член 1

Заради обезбедување рационално производство, квалитет и други својства на производите и работите, се донесуваат југословенски стандарди и прописи за квалитетот на производите, што организациите на здружениот труд ги применуваат во производството, при изведување на работите и во прометот.

Член 2

Заради унапредување на прометот на стоките и заштита на купувачите, производите за кои тоа е одредено, согласно со одредбите на овој закон, можат да се пуштаат во промет само ако се снабдени со пропишани ознаки, ако се на пропишан начин декларирани, означени односно обележени, или ако се на пропишан начин пакувани.

Ознаките и податоците во исправите од став 1 на овој член и ознаките и податоците за декларирање, означување и обележување мораат да бидат на еден од јазиците на народите на Југославија.

Член 3

Одредбите на овој закон кои се однесуваат на организациите на здружениот труд, согласно се применуваат и врз други производители и изведувачи на работи, како и врз други учесници во прометот на стоки, ако со овој закон или со пропис донесен врз основа на овој закон не е одредено поинаку.

II. Југословенски стандарди

Член 4

Со југословенските стандарди се утврдуваат особено:

- 1) формата, димензиите, квалитетот, намената и другите својства и карактеристики на суровините, на производите и на работите;
- 2) технолошките постапки и параметри за производство на производи и за изведување на работи;
- 3) еднообразни постапки за обработка и формите на производствено-техничката и друга документација, еднообразни термини и скратени ознаки на поимите (еднообразност, типизација, упростување);
- 4) изборот и применувањето на еднообразни услови и на единствени методи за проверување на квалитетот, на функционалноста, на сигурноста и на другите својства на производите;
- 5) постапката за земање мостри за испитување, начинот и методите за испитување;
- 6) техничкото ниво на производите, енергетските, експлоатационите, погонските, сигурносните и други својства и карактеристики кои се однесуваат на техничкото ниво на производите;
- 7) еднообразен начин за означување односно обележување на производите и на работите;
- 8) условите и начинот за пакување, транспортирање, складирање и чување на производите.

Со југословенските стандарди можат да се утврдат и принципите и методите за пресметување, проектирање односно конструирање на машини, на постројки и на други уреди.

Југословенските стандарди можат да ги содржат сите или само некои елементи од ст. 1 и 2 на овој член.

Член 5

Југословенскиот стандард носи скратена ознака „JUS“ и посебна ознака спрема класификацијата на југословенските стандарди, што ги утврдува Југословенскиот завод за стандардизација.

Член 6

Со југословенски стандард се одредува дали неговото применување е задолжително (југословенски стандард со задолжителна примена).

Со југословенски стандард може да биде одредено задолжително да се применуваат само одделни негови одредби.

Со југословенски стандард може да се одреди дека ќе важи само за одредено време (привремен југословенски стандард).

Член 7

Југословенски стандарди не се донесуваат за земјоделски производи и за прехранбени производи, освен за земјоделски производи наменети за индустриска преработка.

Ако со југословенскиот стандард не е одредено поинаку, тој не се однесува:

1) на производи од домашна ракотворба, на производи од применетата уметност, на производи од уметнички занаети, како и на производи за лична потрошувачка кои се пуштаат во промет како уникати (ексклузивни производи);

2) на производи изработени врз основа на индивидуално договорена порачка за сопствени потреби на нарачувачот;

3) на мерилата кои подлежат на задолжителен преглед и за кои се пропишани технички услови според одредбите на Законот за мерните единици и мерилата.

Член 8

Организациите на здружениот труд се должни да се придржуваат кон југословенскиот стандард со задолжителна примена: во производството, при изведувањето на работите и во прометот на производите на кои се однесува тој стандард.

Член 9

Организацијата на здружениот труд е должна во текот на производството постојано да го обезбедува квалитетот и другите својства на производот за кој е донесен југословенски стандард со задолжителна примена (комфорност на производството).

Организацијата на здружениот труд е должна да провери, пред пуштањето на производот во промет, дали тој одговара на југословенскиот стандард со задолжителна примена, и тоа проверување да го врши под услови и на начин кои се одредени со тој стандард.

Проверувањето на увезените производи во смисла на одредбата на став 2 од овој член е должност на увозникот.

Одредбата на став 1 од овој член согласно се применува и врз изведувањето на работите.

Член 10

Од југословенскиот стандард со задолжителна примена може да се отстапи во производството на производи и при изведувањето на работи за потребите на Југословенската народна армија.

Производите и работите од став 1 на овој член и отстапувањата од југословенскиот стандард со задолжителна примена ги одредува сојузниот секретар за народна одбрана.

Член 11

Кога за тоа постојат посебни технички или економски причини, во производството на одделни производи и при изведувањето на одделни работи може да се отстапи во поглед на формата, големината и на другите елементи утврдени со југословенските стандарди со задолжителна примена, ако таквото отстапување не ја загрозува безбедноста на луѓето и на имотот и ако не е во спротивност со другите прописи.

Одобрение за отстапување во смисла на став 1 од овој член, на барање на производителот односно на изведувачот на работите, дава Југословенскиот завод за стандардизација, по прибавено мислење од Стопанската комора на Југославија.

На производот од став 1 на овој член кој се пушта во промет мора да биде означено, на уочлив и разбирлив начин, дека отстапува од југословенскиот стандард со задолжителна примена, во што е и колкаво е тоа отстапување.

Член 12

Производ кој не одговара во целост на југословенскиот стандард со задолжителна примена може да се пушти во промет под услов тоа да не е во спротивност со друг пропис и на уочлив и разбирлив начин да се значи дека отстапува од југословенскиот стандард со задолжителна примена, во што е и колкаво е тоа отстапување.

Член 13

Југословенскиот стандард со задолжителна примена не мора да се примени врз производи продадени на странски купувач.

Ако производитите од став 1 од овој член не се извезат, можат да се пуштат во промет на внатрешниот пазар под услов тоа да не е во спротивност со друг пропис и на уочлив и разбирлив начин да се значи дека отстапуваат од југословенскиот стандард со задолжителна примена, во што е и колкаво е тоа отстапување.

Член 14

Југословенскиот стандард со задолжителна примена се применува и врз увезени производи.

По исклучок од одредбата на став 1 на овој член, од југословенскиот стандард со задолжителна примена може да се отстапи ако на странскиот пазар не може да се купи производ кој одговара на југословенскиот стандард, или ако постојат други оправдани причини за увоз на производ кој отстапува од југословенскиот стандард и ако тоа отстапување е дозволено врз основа на посебен пропис или на поединечно решение што го донесува сојузниот секретар за стопанство, во согласност со сојузниот секретар за надворешна трговија и со сојузниот секретар за пазар и цени.

На увезените производи кои не одговараат на југословенскиот стандард со задолжителна примена мора да се значи на уочлив и разбирлив начин дека тие производи отстапуваат од југословенскиот стандард со задолжителна примена, во што е и колкаво е тоа отстапување.

Сојузниот секретар за народна одбрана одредува кои производи увезени за потребите на народната одбрана можат да отстапуваат од југословенските стандарди со задолжителна примена.

Член 15

Југословенските стандарди ги донесува Југословенскиот завод за стандардизација, по постапка одредена со овој закон.

Југословенските стандарди се донесуваат врз основа и во рамките на годишните и перспективните програми за стандардизација што ги утврдува Југословенскиот завод за стандардизација.

Сојузниот извршен совет може да наложи донесување на југословенски стандард кој не е предвиден со програмата за стандардизација од став 2 на овој член.

Член 16

Предлог за донесување на југословенски стандард можат да поднесат организациите на здружениот труд, стопанските комори и други заинтереси-

рани организации, самоуправни интересни заедници и државни органи.

Кон предлогот за донесување на југословенски стандард се прилага преднацрт на стандардот со образложение.

Одредбата на став 2 од овој член не се однесува на предлогот за донесување на југословенски стандард што го поднесува надлежниот орган на инспекцијата.

Член 17

Нацртите на југословенските стандарди ги изработуваат и ги рагледуваат стручни комисији кои, согласно со општиот акт на Југословенскиот завод за стандардизација, ги формира директорот на тој завод. Членовите на комисијата се именуваат од редот на признати стручњаци за соодветна стопанска област односно гранка, со тоа што во комисијата треба да бидат застапени производителите и потрошувачите, како и заинтересираните организации, самоуправни интересни заедници и органи.

Член 18

Нацртот на југословенскиот стандард мора да се објави на начин кој им овозможува на сите заинтересирани органи и организации да го разгледаат и за него да дадат свое мислење, забелешки и предлози.

Рокот за разгледување на нацртот на југословенскиот стандард и за доставување на мислења, забелешки и предлози не може да биде покус од три месеци, почнувајќи од денот на објавувањето на нацртот.

Член 19

По истекот на рокот од член 18 на овој закон, надлежната стручна комисија (член 17) го утврдува конечниот текст на југословенскиот стандард.

Член 20

Пред донесувањето на југословенскиот стандард мораат да се испитаат нормативите предвидени во предложениот стандард, ако тие нормативи во практиката уште не се проверени.

При донесувањето на југословенски стандард мора да се води сметка за меѓународните стандарди и препораки од областа на стандардизацијата и за меѓународните обврски на Југославија во таа област.

Во југословенскиот стандард се означува со кој меѓународен стандард или препорака е усогласен и во кој обем.

Член 21

Ако за некој производ не е донесен југословенски стандард со задолжителна примена, Сојузниот извршен совет може да одреди, во односите на деловно-техничката соработка и на долгорочната производствена кооперација и во други форми на соработка со странство, да се применува стандардот на меѓународните организации за стандардизација односно стандардот на некоја странска земја или група земји.

Член 22

Замена и измена на југословенски стандарди се врши по постапка предвидена за нивното донесување.

По исклучок од одредбата на став 1 на овој член, спроведувањето на постапката од член 18 од овој закон не е задолжително ако се вршат само помали измени на важечкиот југословенски стандард со кои битно не се менува неговата содржина.

Член 23

Заради разгледување на начелните прашања кои се однесуваат на донесувањето и применувањето на југословенските стандарди, при Југословенскиот за-

вод за стандардизација се формира Совет за стандардизација како советодавно стручно тело на тој завод.

Членовите на Советот за стандардизација ги именува Сојузниот извршен совет, на предлог од Стопанската комора на Југославија, од републичките и покраинските стопански комори, од Сојузниот секретаријат за народна одбрана и од други органи, организации и самоуправни интересни заедници. Директорот на Југословенскиот завод за стандардизација по својата положба е член на Советот за стандардизација.

Одделни стручни прашања од својот делокруг Советот за стандардизација ги разгледува во проширен состав што го сочинуваат, покрај членовите од став 2 на овој член, истакнати стручњаци за соодветна стопанска област односно гранка кои ги именува Советот.

Делокругот на Советот за стандардизација, начинот на неговата работа, положбата и односите на неговите членови се уредуваат со посебен општ акт што го донесува Југословенскиот завод за стандардизација, во согласност со Сојузниот извршен совет.

III. Прописи за квалитетот на производите

Член 24

Со прописите за квалитетот на производите се одредуваат минималните услови во поглед на квалитетот и на другите својства на земјоделските и прехранбените производи.

Со прописот за квалитетот на производот се одредува особено: кои состојки треба да ги содржи производот; и минималните количини на тие состојки; најголемите дозволени количини на одредените основни и дополнителни состојки што производот може да ги содржи; кои состојки не смее да ги содржи производот; дозволената толеранција во поглед на количината на одделните состојки и на вкупната тежина на производот; начинот на складирањето, чувањето, транспортирањето, одржувањето и употребата на производот; декларирањето, означувањето и обележувањето на производот; амбалажата и пакувањето на производот; начинот и методот на испитувањето на квалитетот и на другите својства на производот; постапката на земањето мостри и начинот на вршење анализи; условите и начинот на преработката и доработката на одделни производи; изземањето на одредени учесници во прометот од примената на прописот за квалитетот на производот или на одделни негови одредби.

Здравствената исправност на производот од став 1 од овој член се уредува со посебен пропис.

Член 25

Пропис за квалитетот на производот може да се донесе и за индустриски производ кој по својот состав и функционалност претставува сложена целост, ако за тој производ не е донесен југословенски стандард со задолжителна примена.

Со прописот од став 1 на овој член, покрај елементите од член 24 став 2 на овој закон, се одредува: кои материји и во кои количини производот може да ги испушта во текот на работата односно на користењето; условите во поглед на својствата на производот што влијаат врз намалувањето на загадувањето на човековата околина; условите во поглед на трајноста, ракувањето и поправките; дозволените отстапувања во однос на другите производи; условите во поглед на намената и функционалноста; енергетските и експлоатационите карактеристики и својства на производот и на неговите делови.

Член 26

Прописите за квалитетот на производите од член 24 на овој закон ги донесува сојузниот секретар за стопанство, во согласност со сојузниот секретар за труд и социјална политика и со сојузниот секретар за земјоделство.

Прописите за квалитетот на производите од член 25 на овој закон ги донесува сојузниот секретар за стопанство, во согласност со сојузниот секретар за труд и социјална политика.

Член 27

По исклучок од одредбата на член 26 став 1 на овој закон, прописите за квалитетот на семето и на садниот материјал на земјоделските и шумските растенија ги донесува сојузниот секретар за земјоделство, во согласност со сојузниот секретар за стопанство.

Признавање на новосоздадена сорта односно селекција на земјоделски и шумски растенија и ододење да се воведат во производството домашна, одомаќена и странска сорта семе и саден материјал на земјоделски и шумски растенија врши Сојузниот секретаријат за земјоделство.

Сојузниот секретар за земјоделство донесува поблиски прописи за условите и начинот на испитување на семето и на садниот материјал во поглед на биолошките, економските и еколошките вредности, и за постапката за признавање на растенијата односно за одобрување на воведувањето во производството на семето и на садниот материјал од став 2 на овој член.

Член 28

Организациите на здружениот труд се должни во производството и во прометот да се придржуваат кон нормите на квалитетот одредени со прописот за квалитетот на производите, како минимални услови во поглед на квалитетот и на другите својства на производите.

Член 29

Прописот за квалитетот на производот не мора да се примени врз производите продадени на странски купувач.

Ако производите од став 1 на овој член не се извезат, можат да се пуштат во промет на внатрешниот пазар под услов тоа да не е во спротивност со друг пропис и на уочлив и разбирлив начин да се означат дека отстапуваат од прописот за квалитетот на производот, во што е и колкаво е тоа отстапување.

Одредбата на став 2 од овој член не се однесува на семето и на садниот материјал.

Сојузниот секретар за стопанство, во согласност со сојузниот секретар за надворешна трговија и со сојузниот секретар за земјоделство, може да пропише посебен квалитет на земјоделските производи и на прехранбените производи наменети за извоз (извозен квалитет), ако тоа го бараат меѓународните обврски на Југославија или други оправдани причини.

Член 30

Одредбите на чл. 9, 10, 11 и 14 од овој закон се применуваат и врз производи за кои е донесен пропис за квалитетот на производите.

Одредбите на чл. 16, 17, 18, 19, 20 и 22 од овој закон согласно се применуваат и врз постапката за донесување прописи за квалитетот на производите.

IV. Знак на квалитетот

Член 31

Со знак на квалитетот се означува дека производот ги има својствата предвидени со актот со кој се установува знакот на квалитетот (член 34), и тоа во поглед на:

1) квалитетот (суровински состав, структура на состојките, на деловите и на компонентите, намена, функционалност и др.);

2) техничкото ниво (експлоатациони, погонски, енергетски, сигурносни и сервисни карактеристики и својства, точност на изработката, заштита од за-

гадување на човековата околина, лесно ракување и користење, прецизност и квалитет на работите кои со неговото користење се обезбедуваат и сл.);

3) употребата (функционалност, намена, економичност, одржување, век на траење и др.).

Знакот на квалитетот може да се однесува на еден или на повеќе елементи од став 1 на овој член.

Член 32

Знакот на квалитетот може да биде изразен во вид на слика, цртеж, израз, збор, шифра и други симболи.

Знакот на квалитетот мора да ја содржи и ознаката „ЗК“ или „знак на квалитетот“, како податок дека заштитениот знак претставува знак на квалитетот.

Член 33

Знак на квалитетот може да установи организацијата на здружениот труд што за тоа ќе ја овласти Сојузниот секретаријат за стопанство.

Овластување во смисла на став 1 од овој член може да ѝ се даде на организацијата на здружениот труд која вработува работници и располага со опрема, кои се потребни за стручно и ефикасно проверување на квалитетот на производите за кои се установува знакот на квалитетот, и која е регистрирана за таа дејност.

Овластување во смисла на став 1 од овој член за средства од воената техника дава Сојузниот секретаријат за народна одбрана.

Член 34

Организацијата на здружениот труд овластена во смисла на член 33 од овој закон (во понатамошниот текст: овластената организација) го установува знакот на квалитетот со посебен општ акт.

Општиот акт од став 1 на овој член треба да содржи особено одредби: за производот за кој се установува знакот на квалитетот, за квалитетот и за другите својства на производот, за испитувањето на квалитетот, за условите за давање право на употреба на знакот на квалитетот и за надоместокот што се плаќа за тоа и за условите за престанок на правото на употреба на знакот на квалитетот.

Член 35

Установениот знак на квалитетот се запишува во регистарот на заштитените знаци на квалитетот што го води Сојузниот завод за патенти.

Знакот на квалитетот што е установен во смисла на одредбата од член 33 став 3 на овој закон се запишува во регистарот што го води Сојузниот секретаријат за народна одбрана.

Регистарот од став 1 на овој член е јавен.

Одредбите од Законот за стоковните и услужните жигови кои се однесуваат на стекнување и престанување на правото на стоковен и услужен жиг, согласно се применуваат врз регистрацијата на знакот на квалитетот и врз бришењето на знакот на квалитетот од регистарот.

Член 36

Знакот на квалитетот не може да се употребува пред да се запише во регистарот на заштитените знаци на квалитетот.

Со бришењето на знакот на квалитетот од регистарот престанува правото на негова употреба.

Член 37

Организацијата на здружениот труд може да го употребува знакот на квалитетот за означување на производите што ги пушта во промет, ако со овластената организација што го установила знакот на квалитетот склучи договор за употреба на знакот на квалитетот.

Овластената организација што го установила знакот на квалитетот не може да го одбие барањето за склучување на договорот од став 1 на овој член,

ако се исполнети условите одредени со општиот акт за установување на знакот на квалитетот.

Овластената организација што го установила знакот на квалитетот не може да го употребува знакот на квалитетот за означување на сопствени производи.

Член 38

Организацијата на здружениот труд која, врз основа на договорот од член 37 на овој закон, добила право на употреба на знакот на квалитетот може да ги означува со тој знак само оние производи што ги исполнуваат условите одредени со општиот акт за установување на знакот на квалитетот.

Овластената организација што го установила знакот на квалитетот е должна да го проверува квалитетот на производот што се пушта во промет со тој знак на квалитетот.

Член 39

Овластената организација што го установила знакот на квалитетот е должна да го раскине договорот за употреба на знакот на квалитетот ако се утврди дека квалитетот на производот на кој се става знакот на квалитетот не ги исполнува условите одредени со општиот акт за установување на знакот на квалитетот или дека знакот на квалитетот се употребува противно на тој акт, а организацијата на здружениот труд која го употребува знакот на квалитетот не обезбеди во соодветниот рок соодветен квалитет на производот.

Член 40

Овластената организација што го установила знакот на квалитетот е должна на органот на сојузната пазарна инспекција да му го достави општиот акт за установување на знакот на квалитетот од член 34 на овој закон и известување за договорите од чл. 37 и 39 на овој закон.

V. Производителски спецификации и интерни стандарди

Член 41

Организацијата на здружениот труд може да донесе производителска спецификација со која го утврдува квалитетот и другите својства на производите за кои не е донесен југословенски стандард со задолжителна примена или пропис за квалитетот на производите.

Организацијата на здружениот труд може да донесе производителска спецификација и за производни квалитативни и други својства се само делумно одредени со југословенски стандард со задолжителна примена или со пропис за квалитетот на производот.

Со југословенски стандард, со пропис за квалитетот на производот или со посебен пропис на сојузниот секретар за стопанство може да се одреди дека донесувањето на производителска спецификација за одредени производи е задолжително, кои податоци треба да ги содржи таа спецификација и начинот на водење на евиденцијата во организацијата на здружениот труд за донесените спецификации.

Член 42

Организацијата на здружениот труд донесува производителска спецификација пред да пристапи кон произведување на производите за кои се донесува производителската спецификација.

Производот за кој е донесена производителска спецификација може да се пушти во промет само ако ги исполнува условите одредени во таа спецификација.

На барање од надлежниот орган на инспекцијата, организацијата на здружениот труд е должна на тој орган да му достави примерок од производителската спецификација.

Член 43

Организациите на здружениот труд можат да донесуваат свои интерни стандарди.

Ако се предвидува интерниот стандард да ги содржи и елементите кои се одредени во југословенскиот стандард со задолжителна примена, тие елементи мораат да бидат внесени и во интерниот стандард.

Интерниот стандард не може да носи назив на југословенски стандард со задолжителна примена ниту ознаки усвоени за тој стандард.

VI. Исправи што ги придружуваат производите во прометот**Член 44**

Производите што ги пушта во промет организацијата на здружениот труд може да ги снабди со исправи предвидени со овој закон, како и со други исправи вообичаени во прометот на стоки.

Производот што го пушта во промет организацијата на здружениот труд е должна да го снабди со одредена исправа, ако тоа е предвидено со овој закон или со пропис донесен врз основа на овој закон.

Член 45

Со југословенскиот стандард со задолжителна примена, со прописот за квалитетот на производот или со посебен пропис на сојузниот секретар за стопанство се одредуваат производите кои можат да се пуштаат во промет односно да се употребуваат само ако се снабдени со атест.

Со атестот се утврдува дека производот ги исполнува условите пропишани во поглед на квалитетот и на другите својства (технички својства и карактеристики на производот, функционалност и др.), или ако тие услови не се пропишани — дека ги има квалитативните и другите својства што ги утврдила организацијата на здружениот труд што го произвела производот.

Како производи, во смисла на овој член, се подразбираат и постројките, уредите и опремата.

Член 46

Атестот го издава организацијата на здружениот труд која вработува работници со стручна спрема потребна за правилно испитување на квалитетот и на другите својства на производите и која е регистрирана за вршење на таа дејност.

Сојузниот секретар за стопанство, по потреба, ги пропишува условите кои во поглед на стручниот кадар и опремата мораат да ги исполнуваат организациите од став 1 на овој член.

Член 47

По исклучок од одредбите на член 46 на овој закон, сојузниот секретар за стопанство може да ја одреди организацијата на здружениот труд за издавање на атести за одделни производи и да го пропише начинот за испитување на квалитетот и на другите својства на тие производи.

За организациите на здружениот труд што работат за потребите на народната одбрана, овластувањето од став 1 на овој член го има сојузниот секретар за народна одбрана.

Член 48

Со сојусен закон или со пропис на сојузниот секретар за стопанство, донесен во согласност со сојузниот секретар за надворешна трговија и со сојузниот секретар за земјоделство, се одредува кои производи наменети за извоз и кои увезени производи мораат да бидат снабдени со сертификат со кој се потврдува дека производот ги исполнува условите пропишани во поглед на квалитетот и на другите својства.

Со прописот од став 1 на овој член може да се одреди увезените производи да мораат да бидат

снабдени со сертификат издаден од овластената организација на земјата извозничка.

Ако со прописот од став 1 на овој член не е одредено поинаку, врз издавањето на сертификатот се применуваат одредбите од чл. 46 и 47 на овој закон.

Член 49

Согласно со меѓународните обврски на Југославија, сојузниот секретар за стопанство одредува кои производи (постројки, уреди и др.) можат да се употребуваат односно да се пуштаат во промет само ако се снабдени со хомологационен лист со кој се утврдува дека производот ги исполнува нормираните технички услови.

Со прописот од став 1 на овој член се одредуваат и организациите овластени за хомологациони испитувања и за издавање на хомологационен лист.

Член 50

Индустриските производи од потрајна употреба, која е условена со посебни технички својства и начин на користење и одржување, можат да се пуштаат во промет ако се снабдени со гарантен лист и со техничко упатство и ако се обезбедени отстранување на дефектите и на недостатоците на низ за одредено време (гарантен рок), редовно одржување во гарантниот рок (сервисно одржување) и потребни резервни делови.

Гарантниот лист и техничкото упатство ги издава организацијата на здружениот труд што го произвела производот, а за увезени производи — увозникот.

Зависно од видот и од природата на производите и согласно со деловните обичаи во прометот на стоки, сојузниот секретар за стопанство ги одредува производите што можат да се пуштаат во промет само со гарантен лист и со техничко упатство и производи за кои мораат да бидат обезбедени, за време на гарантниот рок, сервисно одржување и потребни резервни делови. Со тој пропис може да се одреди и најмалото траење на гарантниот рок.

Член 51

Гарантниот лист претставува гаранција за исправно функционирање на производот во гарантниот рок и обврска на давачот на гаранцијата дека во соодветниот рок ќе ги отстрани недостатоците на производот и дефектите настанати при нормална употреба на производот за време на гарантниот рок и дека ќе ги поднесува трошоците за отстранување на недостатоците и дефектите и во врска со тоа трошоците за превозот односно за преносот на производот.

За производите за кои тоа ќе биде одредено, гарантниот лист содржи и обврска на давачот на гаранцијата дека ќе врши сервисно одржување на производот за време на гарантниот рок.

Со гарантниот лист давачот на гаранцијата, покрај обврските од ст. 1 и 2 на овој член, може да преземе и други обврски.

Обврските на давачот на гаранцијата по гарантниот лист не го исклучуваат правото на купувачот на надоместок на штета според правилата на имотното право.

Ако во гарантниот рок поправката на производот трае подолго од десет дена, сметајќи од денот на пријавување на дефектот, гарантниот рок се продолжува за онолку дена колку што траела поправката. Ако поправката не се изврши во рок од 90 дена, давачот на гаранцијата, на барање на купувачот, е должен да го замени тој производ со нов, исправен производ или да му го врати платениот износ.

Член 52

Организацијата на здружениот труд што произвела на мало производ кој се пушта во промет со гарантен лист е должна, на барање на купувачот,

да обезбеди во гарантниот рок, под услови утврдени во гарантниот лист, отстранување на дефектите и на недостатоците на производот и сервисно одржување, ако во местото во кое производот е продаден тоа не го обезбедил производителот односно увозникот на продадениот производ.

Одредбата на член 51 став 5 на овој закон се применува и врз организациите на здружениот труд од став 1 на овој член.

Член 53

Со југословенски стандард со задолжителна примена, со пропис за квалитетот на производот или со посебен пропис на сојузниот секретар за стопанство се одредуваат производите кои можат да се пуштаат во промет само ако се снабдени со одредени исправи кои не се наведени во чл. 44 до 51 на овој закон, и кои податоци мораат да ги содржат тие исправи.

Член 54

Сојузниот секретар за стопанство пропишува за кои изведени работи мора да се издаде исправа за тоа дека тие работи одговараат на пропишаните услови во поглед на техничкото ниво и на другите својства.

VII. Декларирање, означување, обележување и пакување на производите

Член 55

На производот што го пушта во промет организацијата на здружениот труд може да го означи, на начин вообичаен во прометот на стоки, составот и елементите на квалитетот на производот и неговите други својства, како и други податоци значајни за купувачот (декларирање), или може на друг начин да го означи односно да го обележи производот.

Со југословенски стандард со задолжителна примена, со пропис за квалитетот на производот или со посебен пропис на сојузниот секретар за стопанство се одредуваат производите кои можат да се пуштаат во промет само ако на пропишен начин се декларирани, означени односно обележени.

Член 56

Со југословенски стандард со задолжителна примена, со пропис за квалитетот на производот или со посебен пропис на сојузниот секретар за стопанство се одредуваат производите кои можат да се пуштаат во промет само ако на пропишен начин се запакувани.

Член 57

Забрането е да се пуштаат во промет производи со неточни или други ознаки или податоци (назив, слика, цртеж и сл.), кои купувачот можат да го доведат во заблуда во поглед на потеклото, количината, квалитетот и на другите својства на производот и во поглед на производителот.

Одредбата од став 1 на овој член се однесува и на исправите со кои е снабден производот пуштен во промет.

VIII. Надзор и управни мерки

Член 58

Ако надлежниот орган на инспекцијата утврди дека во производството или при изведувањето на работите не е применет југословенскиот стандард со задолжителна примена или прописот за квалитетот на производот, со решение ќе ѝ нареди на организацијата на здружениот труд во одреден рок да го сообрази своето производство или изведувањето на работите кон пропишаните услови.

Член 59

Ако надлежниот орган на инспекцијата утврди дека производите односно работите не одговараат на југословенскиот стандард со задолжителна примена односно на прописот за квалитетот на производот, па поради тоа постои опасност по животот и здравјето на луѓето или можност за настанување на голема материјална штета, ќе донесе решение за забрана на понатамошното производство на тие производи односно за забрана на понатамошното изведување на работите.

Член 60

Ако организацијата на здружениот труд пушти во промет производ кој не одговара на југословенскиот стандард со задолжителна примена или на прописот за квалитетот на производот, производ кој не ѝ одговара на производителската спецификација, производ кој не е на пропишен начин деклариран, означен односно обележен, производ кој не е на пропишен начин пакуван, производ кој не е снабден со пропишаната придружна исправа, производ кој е снабден со исправа која содржи неточни податоци, производ кој има назив или ознака кои според неговиот состав, квалитет и количина не му припаѓаат — надлежниот орган на инспекцијата ќе донесе решение за забрана на пуштањето во промет на таквиот производ додека не се отстранат недостатоците.

Ако недостатокот не може да се отстрани, надлежниот орган на инспекцијата може да донесе решение со кое се одобрува таквиот производ да може да се пушти во промет, под услов да се означат на производот дека има недостаток и во што е недостатокот, и сразмерно со тоа да се намали цената на производот.

Управните мерки од ст. 1 и 2 на овој член можат да се донесат и во поглед на стоката која е приготвена за продажба.

Член 61

Управната мерка од член 60 став 1 на овој закон се применува и врз организацијата на здружениот труд која ќе пушти во промет производ за кој не се обезбедени сервисно одржување и потребни резервни делови, ако според прописот била должна да го обезбеди тоа.

Член 62

Ако при вршењето на надзор треба да се изврши анализа на мостра заради утврдување на квалитетот или на други својства на производот, земањето на мострата и анализата се вршат на начин, по постапка и методи кои се предвидени со соодветниот југословенски стандард односно со прописот за квалитетот на производот.

Сојузниот секретар за стопанство ги пропишува начинот, постапката и методите за земање моистри и за вршење анализи на мострите за производите за кои тоа не е предвидено со југословенскиот стандард или со прописот за квалитетот на производот.

Член 63

Анализа на мострите според одредбите од член 62 на овој закон врши организацијата на здружениот труд која вработува стручни работници и располага со опрема потребна за испитување на квалитетот и на другите својства на производите и која е регистрирана за таа дејност.

Сојузниот секретар за стопанство, во согласност со сојузниот секретар за земјоделство, ги пропишува условите што во поглед на стручните работници и на опремата мора да ги исполнува организацијата од став 1 на овој член.

По исклучок од одредбата на став 1 на овој член, сојузниот секретар за стопанство може да одреди организација за вршење анализи на мострите на одделни видови производи.

IX. Казнени одредби**Член 64**

Со парична казна од 20.000 до 500.000 динари ќе се казни за стопански престап организација на здружениот труд или друго правно лице:

1) ако во производството, при изведувањето на работи или при вршењето промет не се придржува кон југословенскиот стандард со задолжителна примена или кон прописот за квалитетот на производот (чл. 8 и 28);

2) ако во текот на производството односно на изведувањето на работите не обезбеди постојаност на квалитетот или на другите својства на производот односно на работите за кои се донесени југословенски стандарди со задолжителна примена или прописи за квалитетот на производите (член 9 став 1 и член 30 став 1);

3) ако пред пуштањето во промет на производ не провери дали тој одговара на југословенскиот стандард со задолжителна примена односно на прописот за квалитетот на производот (член 9 став 2 и член 30 став 1);

4) ако, противно на одредбите од овој закон, отстапи од југословенскиот стандард со задолжителна примена или од прописот за квалитетот на производот (член 10, член 11 ст. 1 и 2, член 14 став 2 и член 30 став 1);

5) ако без овластување установи знак на квалитетот (член 33 ст. 1 и 3) или употребува знак на квалитетот без претходно склучен договор за употреба на знакот на квалитетот (член 37 став 1), или ако со знак на квалитетот означи производ што не ги исполнува пропишаните услови (член 38 став 1);

6) ако пушти во промет производ што не им одговара на условите одредени во производителската спецификација (член 42 став 2);

7) ако неовластено ги издава пропишаните придружни исправи (чл. 46, 47 и 48 и член 49 став 2);

8) ако пушти во промет производ за кој не се обезбедени сервисно одржување и потребни резервни делови, а тоа според прописот била должна да го стори (член 50);

9) ако пушти во промет производ со неточни или други ознаки или со податоци што купувачот можат да го доведат во заблуда во поглед на потеклото, количината, квалитетот или другите својства на производот или во поглед на производителот (член 57).

За стопанскиот престап од став 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во организацијата на здружениот труд или во друго правно лице со парична казна од 3.000 до 30.000 динари.

Член 65

Со парична казна од 20.000 до 500.000 динари ќе се казни за стопански престап овластената организација на здружениот труд која установила знак на квалитетот:

1) ако установи знак на квалитетот противно на одредбата на член 34 од овој закон;

2) ако склучи договор за употреба на знак на квалитетот пред да биде знакот регистриран или ако знакот на квалитетот го употребува по неговото бришење од регистарот (член 36);

3) ако одбие да склучи договор за употреба на знакот на квалитетот кога за тоа се исполнети условите (член 37 став 2);

4) ако употреби знак на квалитетот за означување на сопствените производи (член 37 став 3);

5) ако не го проверува квалитетот на производот што се пушта во промет со знакот на квалитетот што таа го установила (член 38 став 2);

6) ако не го раскине договорот за употреба на знакот на квалитетот кога е должна да го стори тоа (член 39);

7) ако на органот на сојузната пазарна инспекција не му го достави општиот акт за установување на знакот на квалитетот и известување за склучениот договор (член 40).

За стопанскиот престап од став 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во овластената организација на здружениот труд со парична казна од 3.000 до 30.000 динари.

Член 66

Со парична казна од 2.000 до 50.000 динари ќе се казни за прекршок организација на здружениот труд или друго правно лице:

1) ако пушти во промет производ на кој ознаките и податоците во придружните исправи или ознаките и податоците за декларирањето, за означувањето или за обележувањето не се напишани на еден од јазиците на народите на Југославија (член 2 став 2);

2) ако на производот што ќе го пушти во промет не означи на уочлив или разбирлив начин дека отстапува од југословенскиот стандард со задолжителна примена или од прописот за квалитетот на производот, или ако не означи во што е и колкаво е тоа отстапување (член 11 став 3, член 12, член 13 став 2, член 14 став 3, член 29 став 2 и член 30 став 1);

3) ако не донесе производителска спецификација или ако во таа спецификација не ги внесе пропишаните податоци или ако не ја води пропишаната евиденција за донесените спецификации (член 41 став 3);

4) ако на надлежниот орган на инспекцијата, на негово барање, не му достави примерок од производителската спецификација (член 42 став 3);

5) ако во интерниот стандард што го донела не ги внесе елементите што се предвидени во југословенскиот стандард со задолжителна примена, а била должна да го стори тоа (член 43 став 2);

6) ако интерниот стандард што го донела содржи назив или ознака противно на одредбата од член 43 став 3 на овој закон;

7) ако пушти во промет производ без пропишаните придружни исправи (член 44 став 2, член 45 став 1, член 48, член 49 став 1, член 50 став 3 и член 53);

8) ако, на барање на купувачот, производот на кој не е извршена поправка во рок од 90 дена не го замени со нов исправен производ или не му го врати на купувачот платениот износ (член 51 став 5 и член 52 став 2);

9) ако, на барање на купувачот, не обезбеди отстранување на дефектот или на недостатоците или не обезбеди сервисно одржување (член 52 став 1);

10) ако за изведените работи не издаде исправа дека тие им одговараат на пропишаните услови во поглед на техничкото ниво или на другите својства (член 54);

11) ако пушти во промет производ што не е на пропишан начин деклариран, означен, обележен или запакуван (член 55 став 2 и член 56).

За прекршокот од став 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во организацијата на здружениот труд или во друго правно лице со парична казна од 1.000 до 5.000 динари.

Покрај казната за прекршок од став 1 на овој член, може да се изрече заштитна мерка забрана на производството или на прометот на одреден производ во траење до една година, заштитна мерка одземање на предметите со кои е сторен прекршокот и заштитна мерка одземање на имотната корист.

Член 67

Со парична казна од 2.000 до 20.000 динари ќе се казни за прекршок имател на дуќан кој самостојно врши дејност со личен труд или друг поединец, ако стори некое од дејствијата од член 64 на овој закон.

Со парична казна од 1.000 до 10.000 динари ќе се казни за прекршок имателот на дуќан од став 1 на овој член ако стори некое од дејствијата од член 66 на овој закон.

Покрај казната за прекршоците од ст. 1 и 2 на овој член, може да се изрече заштитна мерка за-

брана на производството или на прометот на одреден производ во траење до една година, заштитна мерка одземање на предметот со кој е сторен прекршокот и заштитна мерка одземање на имотната корист.

Х. Преодни и завршни одредби

Член 68

Југословенските стандарди донесени пред влегувањето во сила на овој закон остануваат во сила. Остануваат во сила и другите прописи донесени врз основа на Законот за југословенските стандарди, прописите донесени врз основа на член 17 на Основниот закон за прометот на стоки и овластувањата издадени врз основа на член 5 од Уредбата за знакот на квалитетот.

Член 69

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат:

- 1) Законот за југословенските стандарди („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 16/60 и 30/62);
- 2) член 50 на Законот за прометот на стоки и услуги со странство („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 27/62 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 14/65, 28/66, 54/67, 15/71, 29/71 и 26/72);
- 3) чл. 15, 16 и 17, член 23 став 3, член 63, член 69 став 1 точ. 4 и 5, член 70 и член 72 став 1 точка 3 на Основниот закон за прометот на стоки („Службен лист на СФРЈ“, бр. 1/67 и 30/68);
- 4) Уредбата за знакот на квалитетот на производите („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 30/62).

Член 70

Овој закон влегува во сила триесеттиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

20.

Врз основа на Уставниот амандман XXXIII точка 4 став 2 и член 41 во врска со член 46 од Деловникот за работата на Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија („Службен лист на СФРЈ“, бр. 30/72), Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, на седницата од 5 јануари 1974 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПРОДОЛЖУВАЊЕ НА ВАЖЕЊЕТО НА ЗАКОНОТ ЗА ПРИВРЕМЕНО РЕГУЛИРАЊЕ НА ПЛАЌАЊЕТО НА ОСНОВНИОТ ДАНОК НА НАДОМЕСТОЦИ ЗА УСЛУГИ

1. Законот за продолжување на важењето на Законот за привремено регулирање на плаќањето на основниот данок на надоместоци за услуги, во текстот што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Соборот на народите и на седницата на Стопанскиот собор одржани на 27 декември 1973 година, со мнозинството на гласовите предвидено во член 181 став 1 на Уставот на СФРЈ, ќе се применува како привремена мерка, почнувајќи од 1 јануари 1974 година па до 30 јуни 1974 година.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Претседателство на Социјалистичка Федеративна Република Југославија

Бр. 0-1
5 јануари 1974 година
Белград

Потпретседател на
Претседателството,
Милја Рибичиќ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ПРОДОЛЖУВАЊЕ НА ВАЖЕЊЕТО НА ЗАКОНОТ ЗА ПРИВРЕМЕНО РЕГУЛИРАЊЕ НА ПЛАЌАЊЕТО НА ОСНОВНИОТ ДАНОК НА НАДОМЕСТОЦИ ЗА УСЛУГИ

Член 1

Важењето на Законот за привремено регулирање на плаќањето на основниот данок на надоместоци за услуги („Службен лист на СФРЈ“, бр. 71/72, 22/73 и 39/73) се продолжува до 30 јуни 1974 година.

Член 2

Овој закон влегува во сила на 1 јануари 1974 година.

21.

Врз основа на член 29 став 3 од Законот за пуштање на лекови во промет („Службен лист на СФРЈ“, бр. 6/73), сојузниот секретар за труд и социјална политика издава

НАРЕДБА

ЗА ЛЕКОВИТЕ ШТО ПОДЛЕЖАТ НА РЕДОВНА И ПОСЕБНА КОНТРОЛА

1. Организациите на здружениот труд што произведуваат и увезуваат лекови се должни да вршат редовна и посебна контрола, и тоа:

- 1) на готовите лекови што содржат серуми или вакцини;
 - 2) на готовите лекови што содржат антибиотици;
 - 3) на готовите лекови што содржат кардиотонички гликозиди од групата Digitalis и Strofantus;
 - 4) на готовите лекови што содржат инсулин.
2. Оваа наредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

6 бр. 5331/1
27 декември 1973 година
Белград

Сојузен секретар
за труд и социјална политика,
Вуко Драгашевиќ, с. р.

22.

Врз основа на член 72 од Законот за печатот и за другите видови информации („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 45/60 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 15/65), сојузниот секретар за внатрешни работи донесува

РЕШЕНИЕ

ЗА ЗАБРАНА НА ВНЕСУВАЊЕТО И РАСТУРАЊЕТО НА ВЕСНИКОТ „FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG“

Се забранува внесувањето во Југославија и растурањето на весникот „Frankfurter Allgemeine Zeitung“, број 282 од 4 декември 1973 година, кој излегува на германски јазик во Франкфурт, Сојузна Република Германија.

Бр. 650-1-22/121
24 декември 1973 година
Белград

Сојузен секретар
за внатрешни работи,
Лука Бановиќ, с. р.

23.

Врз основа на член 54 од Законот за прометот на стоки и услуги со странство („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 27/62 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 14/65, 28/66, 54/67, 15/71, 29/71 и 26/72), а заради утврдување на начинот и условите за вршење на одредени услуги во надворешнотрговскиот промет, претставниците на организациите на здружениот труд регистрирани за работи на застапување на странски фирми, склучуваат

ОПШТЕСТВЕН ДОГОВОР**ЗА НАЧИНОТ И УСЛОВИТЕ ЗА ВРШЕЊЕ РАБОТИ НА ЗАСТАПУВАЊЕ НА СТРАНСКИ ФИРМИ ВО ЈУГОСЛАВИЈА****I. ОПШТИ ОДРЕДБИ**

1. Со овој општествен договор организациите на здружениот труд регистрирани за работи на застапување на странски фирми во Југославија ги регулираат начинот и условите според кои ќе застапуваат странски фирми во Југославија.

2. Како работи на застапување на странски фирми во Југославија, во смисла на овој општествен договор, се подразбираат работите наведени во член 86 на Законот за прометот на стоки и услуги со странство.

II. НАЧИН НА РЕГУЛИРАЊЕ НА ДЕЛОВНИТЕ ОДНОСИ

3. Организациите на здружениот труд регистрирани за работи на застапување на странски фирми во Југославија, странски фирми во Југославија ќе застапуваат само врз основа на писмени договори за застапување, склучени во смисла на овој општествен договор.

4. Склад на странски стоки (консигнација) во Југославија ќе држи само онаа организација на здружениот труд што со странска фирма има склучен договор за застапување.

Држење на склад на странски стоки (консигнација) во Југославија и продажба на стоки од тој склад може да се врши само врз основа на писмен договор, што организацијата на здружениот труд ќе го склучи со странска фирма со која склучила договор за застапување, согласно со овој општествен договор.

5. Давање на технички и други услуги (сервис) за производите што се предмет на застапувањето и продажбата на тие производи во Југославија може да се врши и врз основа на посебен писмен договор.

Организацијата на здружениот труд може работите од став 1 на оваа точка, врз основа на посебен договор, да ѝ ги довери на друга организација на здружениот труд, во согласност со овој општествен договор.

По исклучок, организацијата на здружениот труд може работите од став 1 на оваа точка, врз основа на писмен договор, да им ги довери и на други специјализирани сервиси само за стоки за лична потрошувачка, во согласност со овој општествен договор.

6. Договорите од точ. 3, 4 и 5 став 1 на овој општествен договор, писмената изјава за доверувањето на сервисот во смисла на точка 5 ст. 2 и 3 на овој општествен договор, како и сите нивни измени и дополненија кои задолжително се вршат во писмена форма, организациите на здружениот труд ќе ѝ ги доставуваат на Стопанската комора на Југославија заради евидентирање, и тоа во рок од 30 дена од денот на потпишувањето на договорот, односно од денот на извршените измени и дополненија на договорот од страна на овластените лица.

Стопанската комора на Југославија договорите од став 1 на оваа точка ќе ги евидентира најдоцна во рок од 60 дена од денот на приемот на договорите.

Ако во рокот од став 2 на оваа точка Стопанската комора на Југославија, односно телото од точка 26 на овој општествен договор, не стави забелешки на договорот, ќе се смета дека договорот е евидентиран.

Заради евидентирање на Стопанската комора на Југославија ѝ се доставува заверен препис и превод на договорот, односно заверен препис и превод на измените и дополненијата на договорот.

7. Стопанската комора на Југославија ќе ги евидентира само оние договори од точка 6 на овој општествен договор што се во сè во согласност со важечките прописи и со одредбите на овој општествен договор. Содржината на сите договори од точка 6 на овој општествен договор претставува деловна тајна.

8. Организацијата на здружениот труд е должна на Стопанската комора на Југославија писмено да ѝ го пријави престанокот на важноста на договорите од точка 7 на овој општествен договор, најдоцна во рок од 30 дена од денот на престанокот на важноста на договорите.

9. Во случај на престанок на важноста на договор за застапување, друга организација на здружениот труд може со истата странска фирма да склучи договор за застапување единствено ако новиот договор за застапување за истите производи не е понеповолен од претходниот договор.

По престанокот на важноста на договорот за застапување, организацијата на здружениот труд чиј договор со странска фирма престанал да важи, има право на увид во текстот на договорот за застапување што другата организација на здружениот труд го склучила со таа странска фирма.

Оцена за поволноста на договорот од став 1 на оваа точка врши посебна комисија што ја именува општественото тело од точка 26 на овој општествен договор.

Договорот за застапување од став 1 на оваа точка може да се склучи под понеповолни услови дури по истекот на две години од денот на престанокот на важноста на претходниот договор.

10. Стопанската комора на Југославија ќе објави во Гласник на Советот за стопански односи со странство на Стопанската комора на Југославија или на друг погоден начин, кои договори од точка 6 на овој општествен договор се евидентирани во Стопанската комора на Југославија, а посебно кои договори престанале да важат.

III. УСЛОВИ НА РЕГУЛИРАЊЕТО НА ДЕЛОВНИТЕ ОДНОСИ**A. Застапништво**

11. Организацијата на здружениот труд склучува договор за застапување на странска фирма во Југославија само со странски производителски организации.

По исклучок од одредбата на став 1 на оваа точка, организацијата на здружениот труд може да склучи договор за застапување на странска фирма во Југославија и со странска фирма која не е производителска организација кога се во прашање:

1) сопствена продажна организација на производителот, ако тоа е единствен начин на кој производителот врши продажба на сопствените производи;

2) специјализирана трговска организација на повеќе производители, ако таквиот начин на вршење промет со странство во односната земја е пропишан;

3) трговски организации што се исклучителни застапници на поодделни производители од други континенти за Европа;

4) берзански артикли (благородни метали, злато, кафе).

Организацијата на здружениот труд ќе значи во договорот за застапување дали е во прашање некој од исклучоците предвидени во оваа точка на општествениот договор.

12. Договорите што ги склучуваат организациите на здружениот труд со фирмите од точка 11 на овој општествен договор се договори за генерално застапништво за целата производствена програма на странската фирма и за исклучително застапништво за целата територија на Југославија.

По исклучок од одредбата на став 1 на оваа точка организацијата на здружениот труд може да склучи договор за застапување на странска фирма со кој не е преземено генерално застапништво за целата производствена програма на странската фирма во случај:

1) ако странската фирма има повеќе фабрики со различни производствени програми;

2) ако странската фирма е извозна организација на повеќе производители и ако ја обединува производствената програма на поголем број различни производители, кои извезуваат исклучително преку таа извозна организација;

3) ако се врши застапување само во рамките на производствена кооперација на домашен и странски производител.

Организацијата на здружениот труд ќе означи во договорот за застапување дали е во прашање некој од исклучоците од оваа точка.

13. Со договорот за застапување се одредуваат поединечно или во група производите што претставуваат предмет на договорот.

14. Организацијата на здружениот труд во договорот за застапување ќе обезбеди право на провизија за сите директни и индиректни работи за време на траењето на договорот, како и за одреден период на време по престанокот на договорот за работите што се склучени или се започнати од застапникот во време на важноста на договорот.

Височината на провизијата организацијата на здружениот труд ја утврдува во договорот за застапување, така што за исти производи односно видови работи изречно да то утврди правото на иста височина на провизија, без оглед дали до работата дошло со посредство на застапникот или без негово посредување (директни и индиректни работи).

Височината на провизијата во договорот за застапување може да се предвиди и во понизок износ од височината на провизијата од ст. 1 и 2 на оваа точка во следните случаи:

1) ако увозот на стоките се врши преку трети земји;

2) ако увозот се врши во рамките на меѓународни договори што ги склучил Сојузниот извршен совет со владата или со друг овластен државен орган на односната земја;

3) ако увозот се врши врз основа на договор за деловно-техничка соработка или за долгорочна производствена кооперација со странска фирма;

4) ако производителите од други производители се врадуваат во производителите што претставуваат предмет на договорот или со тие производи се комплетираат производствени линии со цел за увоз во Југославија.

Одлука за измена на провизијата од договорот за застапување, во оправдани и исклучителни случаи, донесува органот на управувањето со организацијата на здружениот труд.

15. Рокот за внесување во Југославија на девизни средства од провизијата се утврдува во договорот за застапување во согласност со важечките прописи, најдоцна 90 дена од денот на втасаноста на правото на провизија.

16. Важноста на договорот за застапување се одредува на рок кој не е пократок од една година од денот на влегувањето во сила на договорот.

17. Причините за раскинување на договорот за застапување пред истекот на неговата важност, можат да се однесуваат само на случаите до кои дошло независно од волјата на договорните страни.

18. Датумот на склучувањето на договорот за застапување и датумот на влегувањето во сила на договорот, се означуваат во договорот.

19. Одредбите на точ. 11 до 17 на овој општествен договор немаат задолжителна сила во однос на дилерско-дистрибутерските договори.

Организацијата на здружениот труд ќе ѝ ги доставува на Стопанската комора на Југославија и договорите од став 1 на оваа точка заради евидентирање, во смисла на точка 6 на овој општествен договор.

Б. Склад на странски стоки (консигнација)

20. Организацијата на здружениот труд ќе договори провизија за продажбата на производите од склад на странски стоки (консигнација) во Југославија во височина која не може да биде помала од височината на провизијата за продажбата на таквите производи врз основа на договор за застапување.

IV. ДАВАЊЕ ТЕХНИЧКИ И ДРУГИ УСЛУГИ (СЕРВИС)

21. Организацијата на здружениот труд што склучила договор за застапување ќе обезбеди давање на технички и други услуги (сервис), ако техничките својства на производите тоа го бараат.

Давањето на технички и други услуги (сервис) и роковите на гаранцијата за увезените производи мораат да бидат усогласени со важечките прописи на нашата земја.

V. ПОСЕБНИ СЛУЧАИ НА РЕГУЛИРАЊЕ НА ДЕЛОВНИ ОДНОСИ

22. Застапувањето на странски фирми во Југославија се врши, по исклучок врз основа на „пробни“ договори за застапување.

Организацијата на здружениот труд деловните односи од став 1 на оваа точка со странските фирми ќе ги регулира со писмен пробен договор кој ќе содржи особено: називи односно фирми на договорните страни, предмет на договорот, височина на провизијата, рок за дознака на провизијата и рок на важноста на договорот — кој не може да биде пократок од 6 месеци ниту подолг од една година од денот на влегувањето во сила на договорот.

Организацијата на здружениот труд ќе склучи договор за застапување во согласност со овој општествен договор по истекот на рокот на важноста на пробниот договор од став 2 на оваа точка.

23. Организацијата на здружениот труд може да изврши и поединечна (ad hoc) писмена спогодба со странска фирма за одредена работа на таа фирма во Југославија, ако односната фирма не е застапена во Југославија или ако застапената фирма со таквата спогодба доверува производи што не се опфатени со договорот за застапување, а постои економски интерес тие производи да се пласираат на домашниот пазар.

24. Договорите од точка 22 и писмените спогодби од точка 23 на овој општествен договор, склучени со странската фирма, организацијата на здружениот труд ќе ѝ ги пријави на Стопанската комора на Југославија во смисла на точка 6 од овој општествен договор.

VI. РЕШАВАЊЕ НА СПОРОВИ

25. За решавање на спорови што би произлегле од договорните односи со странските фирми, на кои се однесува овој општествен договор, организацијата на здружениот труд ќе договори првенствено надлежност на Надворешнотрговската арбитража при Стопанската комора на Југославија. Ако тоа странскиот партнер не го сака, ќе договори надлежност на Арбитражниот суд на Меѓународната трговска комора во Париз или на некоја друга институционална арбитража или надлежност на арбитража „ad hoc“ — за која со договорот треба да се утврди

начинот на нејзиното формирање и местото на нејзиното заседание.

Ако не може да се договори надлежноста на арбитражата за решавање на спорите според став 1 на оваа точка, со договорот ќе се предвиди надлежноста на редовниот суд, по можност, според местото на седиштето на тужената страна.

VII. МЕРКИ И ОДГОВОРНОСТ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ОПШТЕСТВЕНИОТ ДОГОВОР

26. Спроведувањето на овој општествен договор се обезбедува преку соодветното општествено тело во Стопанската комора на Југославија во кое се зачленети сите организации на здружениот труд регистрирани за застапување на странски фирми во Југославија.

27. Во случај на повреда на одредбите на овој општествен договор се применува одредбата на член 139 став 1 точка 3 на Законот за прометот на стоки и услуги со странство.

Повредата на одредбите на овој договор се смета и како повреда на добрите деловни обичаи во надворешнотрговскиот промет — член 115 од Законот за прометот на стоки и услуги со странство (по блиската содржина на одредбата на оваа точка е содржана во текстот на општествениот договор, кој е регистриран во Стопанската комора на Југославија — Секретаријат на Советот за стопански односи со странство, Секција за застапување на странски фирми).

28. За донесување одлука за повреда на добрите деловни обичаи во врска со овој општествен договор е надлежен Судот на честа при Стопанската комора на Југославија.

VIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

29. Сите договори што се склучени во согласност со заклучоците на Пленумот на Секцијата за застапување на странски фирми на Сојузната стопанска комора од 18 април 1967 година, објавени во Гласник на Советот за стопански односи со странство на Сојузната стопанска комора, бр. 19/67, не подлежат на обврската за усогласување со овој општествен договор.

Сите договори што не се усогласени со заклучоците од став 1 на оваа точка, мораат да се усогласат со овој општествен договор во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој општествен договор.

30. Овој општествен договор се склучува на неопределено време.

31. Измените и дополненијата, пристапувањето и раскинувањето на овој општествен договор, се вршат на начинот и според постапката што се предвидени со Уредбата за постапката за склучување и објавување на општествени договори за начинот и условите за вршење на надворешнотрговски промет („Службен лист на СФРЈ“, бр. 5/73).

32. Со денот на влегувањето во сила на овој општествен договор престанува да важи пречистениот текст на Заклучоците за регулирање на некои застапнички односи со странски фирми, објавен во Гласник на Советот за стопански односи со странство на Сојузната стопанска комора, бр. 39/71 и Заклучокот за задолжително евидентирање на договорите за застапништво во Сојузната стопанска комора, објавен во Гласник на Советот за стопански односи со странство на Сојузната стопанска комора, бр. 50/68, доколку се однесува на договорите за застапување на странски фирми во Југославија.

33. Овој општествен договор влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Склучено во Загреб на 24 април 1973 година

ПРЕТСТАВНИЦИ НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА ЗДРУЖЕНИОТ ТРУД ПОТПИСНИЦИ НА ОВОЈ ОПШТЕСТВЕН ДОГОВОР:

1. Родољуб Пејновиќ — ЈУГОХЕМИЈА, Белград
2. Боровац Радислав — ИТАС, Кочевје
3. Милик Милосављевиќ — YUGOSLAVIA-CO-MMERC, Белград
4. Изток Млакар — КЕМИЈА ИМПРЕХ, Љубљана
5. Шелих Иван — ADRIACOMMERCE, Копер
6. Милорад Дамњановиќ — ОМНИКОМЕРЦ, Белград
7. Регват Милан — МУЗИЧКА НАКЛАДА, Загреб
8. д-р Зденко Коциан — ТРАНСЈУТ, Ријека
9. Станислав Томчик — ФЕРИМПОРТ, Загреб
10. Алваџиќ Милутин — АВРОСЛАВонија, Осиек
11. Петровиќ Крешимир — РУДАР, Загреб
12. Пипус Смиљан — АГРОТЕХНИКА, Љубљана
13. Драгослав Павловиќ — АГРООПРЕМА, Белград
14. Велимир Ерцеговиќ — ПЛИВА, Загреб
15. Петар Стојанкиќ — ЈУГОПАПИР, Белград
16. Иванковиќ Грга — ИНЖЕЊЕРИНГПРОЛЕКТ, Сомбор
17. Небојша Хрњак — ПРОГРЕС, Белград
18. Штуловиќ Александар — ЗАВОДИ ЦРВЕНА ЗАСТАВА, Белград
19. Јован Пајовиќ — ИНДУСТРОСЕРВИС, Нови Сад
20. Север Бојан — МЕРСАТОР — ИНВЕСТА, Љубљана
21. Милан Бељански — ВОЈВОДИНА КОМЕРЦ, Нови Сад
22. Коста Алексиќ — AS ИМПРЕХ, Нови Сад
23. Благојевиќ Слободан — ЈУГОАГРАР, Нови Сад
24. Гостл Нада — ДЕРМА, Загреб
25. Јелас Иван — ТЕХТИЛ, Загреб
26. Томшич Јанез — ПРОЛЕС, Љубљана
27. Шмид Франц — ЗАВОД ЗА ХЛАДИЛНО ТЕХНИКО, Шкофја Лока
28. Брајер Цирил — ЕЛЕКТРОТЕХНА, Љубљана
29. Коговшек Борис — КОНИМ, Љубљана
30. д-р Иван Тоља — ДРВО, Ријека
31. Würth Marlena — ПАПИР, Загреб
32. Лабус Тихомир — ЈУГОМЕТАЛ, Белград
33. Никола Вучиниќ — АДРИА, Белград
34. Дудар Петар — ЈУГОРИВА, Загреб
35. Стеван Новаковиќ — ИНТЕРТЕХНА, Белград
36. Божо Миковиќ — ЧЕЛИК, Белград
37. Нача инж. Јосип — RANCOMMERCE, Нови Сад
38. инж. Симоновиќ Војислав — БИРОСТРОЈ, Марибор
39. д-р Алојз Божиќ — АСТРА, Љубљана
40. Леополд Шега — МЕРКУР, Крањ
41. Марјан Шуштершиќ — ХЕРМЕС, Љубљана
42. Максимовиќ Никола — ЈУГОТЕХНА, Белград
43. Ивковиќ Ирена — ИНДУСТРОПРОЈЕКТ, Загреб
44. Латин Марио — ТРГОПРОГРЕС, Умаг
45. Милошчин Владимир — АГРОВОЈВОДИНА, Нови Сад
46. Микулчиќ Ивица — ЧЕЛИК, Крижевци
47. Мерлак Јанез — TECHNACOMMERCE, Љубљана
48. Пискерник инж. Јакоб — ЕЛЕКТРОТЕХНИЧНО ПОДЈЕТЈЕ, Крањ
49. Зупанчиќ инж. Марјан — ЖИЧНИЦА, Љубљана
50. Јевшвар Маргита — ЛАБОРАТОТРИЈА, Загреб

51. Гајски Драгутин — SIMEX, Љубљана
52. Недиќ Никола — ТЕХНОМЕТАЛ-МАКЕДОНИЈА, Скопје
53. Горѓевиќ Божидар — РАДИОЕЛЕКТРО, Белград
54. Танковиќ Иво — ДЕЛТА, Ријека
55. инж. Драгутин Жак — ТЕХНОГВОЖАР, Нови Сад
56. инж. Златко Димчиќ — ИНВЕСТ — ИМПОРТ, Белград
57. Васо Васиљевиќ — ХЕМКО, Белград
58. Палиска Јанко — ЈАДРАН, Сежана
59. Груиќ Здравко — YUGODIDAKTA, Загреб
60. Гаубе Емануел — ТСН, Марибор
61. Гуро Башиќ — УНИВЕРЗАЛ, Белград
62. Вуковиќ Хранислав — КОРРОДУКТ — КОМПРЕХ, Нови Сад
63. Душан Витковиќ — МЛЕКОСИМ, Белград
64. Енес Баковиќ — УНИС КОМЕРЦ, Сараево
65. Зајец Звонко — ШПОРТ ОПРЕМА, Љубљана
66. Денона Иван — ИНДОКОМЕРЦ, Загреб
67. Улепич Нини — СИНЕРНОТО, Белград
68. Станојевиќ Миодраг — АУТОКУЋА ЗАСТАВА, Белград
69. Илиќ Предраг — АГЕНЦИЈА БЕОГРАД, Белград
70. Драгослав Томиќ — КОНТАКТОР, Белград
71. Горѓе Живковиќ — ДУВАНСКИ КОМБИНАТ, Нови Сад
72. Такач Катарина — АУТОЦЕНТАР, Загреб
73. Божидар Мостовац — ИНВЕСТКОМЕРЦ, Загреб
74. Смерекар Лојзе — КОТЕКС ТОВУС, Љубљана
75. Гавриловиќ Милутин — ТЕКИГ ИНВЕСТ, Белград
76. Спачек — ЕЛЕКТРОНАБАВА, Љубљана
77. Јурце Јоже — МЕТАЛКА, Љубљана
78. Радо Јеркиќ — COSMOS, Љубљана
79. Павуиќ Марјан — ВЕЛЕБИТ, Загреб
80. Вујовиќ Петко — РАПИД, Белград
81. Зорко Фрањо — ФЕРРОМОТО, Марибор
82. инж. Рајко Милетиќ — ЕЛЕКТРОНСКА ИНДУСТРИЈА, Белград
83. Стане Бенчиќ — ЦЕВОВОД, Марибор
84. Драгомир Андријаниќ — ВАЛКАНИЈА, Белград
85. Пашиќ Рифат — МЕРКАНТИЛЕ, Загреб
86. Бан Албин — МАРИС, Марибор
87. Милица Никетиќ — ЈУГОАУТО, Белград
88. Перовиќ Катига — ФИКОМА, Загреб
89. Добровиќ Шиме, УНИКОМЕРЦ, Загреб
90. Гајар Весна, ТЕННОИМПРЕХ, Љубљана
91. Хлебец Звонко — METALIA COMMERCЕ, Загреб
92. Асим Бајрамовиќ — CHROMOS-KATRAN-KUTRILIN, Загреб
93. Крајчиќ Андрија — VANEX, Загреб
94. Клариќ инж. Крешмир — ПОДРАВКА, Копривница
95. Прокиќ Миодраг — ИНКОТЕХНА, Белград
96. Мустафиќ Сејдалија — ФОТО-ОПТИК, Сараево
97. Драган Вуковиќ — ЦЕНТРОПРОМ, Белград
98. Бајт Божидар — ХЕМПО, Белград
99. Ковачевиќ Ивица — ВАЈДА, Загреб
100. Томашковиќ Младен — УРАНИА, Загреб
101. инж. Братислав Митиќ — ЈУГОИМПОРТ, Белград
102. Wintersteiger Mladen — РАДИО ЕЛЕКТРОЦЕНТАР, Загреб
103. Фрљан Берислав — КОНТИНЕНТАЛ, Белград
104. Владимир Блажецки — ОПЪЕ ТРГОВАЧКО ПОДУЗЕКЕ, Загреб
105. Igrac Gabriell — АГРОСЕРВИС, Загреб
106. Врховник Божидар — УРЕДСКА ТЕХНИКА, Загреб
107. инж. Дарко Шнелер — АСТРА, Загреб
108. Мирослав Бујановиќ — ЕЛЕКТРОТЕХНА, Загреб
109. Јурица Перузовиќ — ЈАДРАН ФИЛМ, Загреб
110. Лукиќ Давор — МЛАДОСТ, Загреб
111. Матијашевиќ Светислав — ЖЕЉПОХ, Загреб
112. инж. Миомир Михајловиќ — INTEREX-РОНА, Белград
113. Боштар Франц — КМЕТИЈСКО ЖИВИЛСКИ КОМБИНАТ, Крањ
114. Бонтар инж. Алфонз — ЈУГОТЕКСТИЛ, Љубљана
115. Кнежевиќ Златко — МАГИСТРАТ, Љубљана
116. Крауцак Иво — АДРИА-УНИОН, Ријека
117. Младеновиќ Миливоје — ЈУГОЛАБОРАТОРИЈА, Белград
118. Серго Цвето — ПРИМАТ, Марибор
119. Горѓевиќ Горѓе — ВАТРОСПРЕМ, Белград
120. инж. Владимир Докмановиќ — БРОДОМАТЕРИЈАЛ, Ријека
121. Улчар Јоже — ЕМОНА, Љубљана
122. Леговиќ Ренато — ПАРКОВИ И НАСАДЕ, Ријека
123. Тротовшек Бојан — ЈУГОЕЛЕКТРО, Белград
124. Јуре Ратковиќ — ИНТЕРДАЛМА, Сплит
125. Томиќ Томислав — AUTOSOMMERCE, Љубљана
126. Черовиќ Рајко — ХИТ-ХЕРЦЕГОВИНА, Мостар
127. Естер Александар — ЕЛКА, Загреб
128. инж. Владимир Крехов — ЕЛЕКТРОТЕХНА, Белград
129. Егон Странд — АУТОМАКЕДОНИЈА, Скопје
130. Марко Дулар — ГОСПОДАРСКО РАЗСТАВИШЧЕ — Љубљана
131. инж. Миленко Јовакариќ — „ИВО ЛОЛА РИВАР“, Железник
132. Марјан Крањц — СТЕКЛО, Љубљана
133. Здравко Груиќ — YUGODIDAKTA, Загреб
134. Невенка Човило — БЕОГРАД, Белград
135. Иван Мраз — ТОВАРНА УМЕТНИХ БРУСОВ, Марибор
136. Иван Бровч — КОНТАЛ, Љубљана
137. инж. Шифрар Франц — НИКО, Железници
138. Новоселец Борис — АУТОХРВАТСКА, Загреб
139. Јовановиќ Радован — БЕОГРАДСКА ИНД. МЕСА „СЛАВИЈА“, Белград
140. Врбанац инж. Феликс — МЕРКУР, Загреб
141. Миодраг Николиќ — ИНТЕРПРОМЕТ, Белград
142. Плазибат инж. Иван — ХРАНАПРОДУКТ, Загреб
143. Срзентиќ Радивоје — ТОМОС, Копер
144. Ковше Бреда — КОНУС, Словенске Коњице
145. Лечиќ Милан — ФАВЕГ, Белград
146. Радаковиќ Богдан — ТЕХНОГРАДЊА ИНВЕСТ, Загреб
147. Кретиќ Душанка — СРБОЛЕК, Белград
148. Карли Отман — БРОДОМЕРКУР, Сплит
149. Мачак Милорад — ПРВОМАЈСКА ТРАДЕ, Загреб
150. Боривоје Јовановиќ — ЈУГОЛЕК, Белград
151. Дукиќ Јовица — MARSONIA COMMERCЕ, Славонски Брод
152. Божидар Страшек — АЕРОПРОМ, Загреб
153. Драго Кирасиќ — EXPORTDRVO, Загреб
154. Гукиќ Божидар — МЕТАЛ, Апатин
155. Кусин Роберт, КЕМИКАЛИЈА, Загреб
156. Мајда Стрињар — RUDIS ENGINEERING, Трбозље
157. Филиповиќ Петар — АУТОМОТО-СТРОЈ, Загреб
158. Тони Дерновшек — САТУРНУС, Љубљана
159. Малетин инж. Чарна, PRODEX, Нови Сад
160. Алексиќ Милош — ИНТЕРКОМЕРЦ, Белград

161. Пличаник-Персовиќ Сенија — UNICHEM, Загреб
 162. Милан Орлиќ — ЛОРИС, Загреб
 163. Марковиќ Душан — ЈУГОСАНИТАРИЈА, Загреб
 164. Давид Штерн — ФЕРОЕЛЕКТРО, Сараево
 165. Марковиќ Видое — ИНТЕРТУР — Херцег Нови
 166. Ксенија Ширк — КРМИВА, Загреб
 167. Павле Акшиќ — МОНТИНВЕСТ, Белград
 168. Орел Карел — АВТОТЕХНА, Љубљана
 169. Марков Младен — ИНТЕРАГЕНТ, Загреб
 170. Маја Борас — ПОЉООПСКРБА, Загреб
 171. Стојановиќ Милан — ЈУГОМОНТАНА, Белград
 172. Јосип Најман — ИНТЕРПЛЕТ, Загреб
 173. Стошиќ Витомир — AGROEXPORT, Белград
 174. Феркољ Иво — ИМВ Ново Место
 175. Периќ Петар — ИРЕТ, Сплит
 176. Пенца Јоже — COMMERCE, Љубљана
 177. Врховец Виктор — ИНТЕРСЕРВИС, Нови Сад
 178. Браќко Александар — ТЕХНОСЕРВИС, Белград
 179. Шиме Смољан — ЦХЕМКОЛОР, Загреб
 180. Тошев Мирко — INTERIMPEX, Скопје
 181. Макиќ Бедрудин — ЈУТОКОМЕРЦ, Сараево
 182. Иван Рот — GENERALEXPORT, Белград
 183. Максимилијан Меснер — ИНДУСТРИЈА-ИМПОРТ, Титоград
 184. Габријалчиќ Томаж — ЦЕНТРОМЕРКУР, Љубљана
 185. Мартич Франчек — ISKRA COMMERCE, Љубљана
 186. Перушко Максим — ВУЈЕ EXPORT, Буе
 187. Божићар Стаменковиќ — АУТОГРАДИТЕЉ, Белград
 188. инж. Малинов Трифун — АГРОХЕМИЗАЦИЈА, Скопје
 189. Петач Винко — АГРОПРОГРЕС, Љубљана
 190. Матјашевиќ Марко — АГРАРИА, Копер
 191. Камин Јанез — ГРОСИСТ, ГОРИЦА
 192. Девчиќ Жељко — СЛОВЕНИЈА ПРОМЕТ, Филијала Загреб
 193. Павловиќ Божићар — ПРЕТПРИЈАТИЕ КОЛИ ЗА СПИЕЊЕ И РУЧАЊЕ, Белград
 194. Градимир Тобжиќ — ЕЛЕКТРООСКРБА ТРАДЕ, Загреб
 195. инж. Мирослав Хан — КЕРА COMMERCE, Загреб
 196. Бариќ Иво — ВЛАДО БАГАТ, Задар
 197. Влатко Манџе — ЗАВОД ЗА ИСПИТИВАЊЕ КВАЛИТЕТА, Загреб
 198. Јусуп Божо — ЈУГОТАНКЕР, Задар
 199. Јулије Голбергер — ИНГРА, Загреб
 200. Бренчиќ Иво — ЗЛАТАРНА, Цеље
 201. инж. Зора Божиќ — MASINO-IMPEX, Загреб
 202. Кудер инж. Тоне — КОКРА, Крањ
 203. Супанчиќ Мартин — СЛОВЕНИЈА ЛЕС, Љубљана
 204. Михаел Мишиќ — ИНТЕРТРАДЕ, Љубљана
 205. Јерко Сориќ — АУТОМЕХАНИКА, Загреб
 206. Марјан Демшар — EXPORTPROJEKT, Љубљана
 207. Ранчиќ Рајко — РУДНАЦ, Белград
 208. Димитрије Стефановиќ — ОМНИАУТО, Белград
 209. Иван Соко — МИНЧЕТА, Дубровник
 210. Перван Борис — AGROIMPEX, Загреб
 211. Скалак Мирослав — ОЗЕХА, Загреб
 212. Стефановиќ Драган — KUGLEX, Белград
 213. Владимир Хафнер — ГРАФИКА, Загреб
 214. Ерцег Милорад — CENTRALCOMERCE, Загреб
 215. Јоже Планинц — ИНСТИТУТ ЗА ЕЛЕК. ИИ ВАК. ТЕХНИКУ, Љубљана

216. д-р Франц Кухља — BAYER-PHARMA, Љубљана
 217. Тревен Берта — МЛАДИНСКА КЊИГА, Љубљана
 218. Лаковиќ Момчило — ЈУГОСЛОВЕНСКА ОЦЕАНСКА ПЛОВИДБА, Котор
 219. Јанич Винко — КМЕТИЈСКИ КОМБИНАТ ХМЕЗАД, Жалец
 220. Пфеифер Владимир — КИК ПОМУРКА, Мурска Собота
 221. Среќко Вуковиќ — ДИНАРА, Белград
 222. инж. Viktor Errath — ТЕГРАД, Љубљана.

Овој општествен договор е склучен на пленарниот состанок на 24 април 1973 година, а го прифатија Стопанската комора на Југославија на состанокот од 7 јуни 1973 година и Сојузниот секретаријат за надворешна трговија со актот бр. 17—13900/1 од 7 декември 1973 година.

24.

Врз основа на член 22 од Законот за општествена контрола на цените („Службен лист на СФРЈ“, бр. 25/72 и 35/72), претставникот на производителите и претставниците на потрошувачите склучуваат

СПОГОДБА

ЗА ПРОМЕНА НА ЗАТЕЧЕНАТА ЦЕНА ЗА МЛЕЧНА КИСЕЛИНА

1. Претставникот на производителите и претставниците на потрошувачите на 31 октомври 1973 година склучија и потпишаа Спогодба за промена на затечената цена за млечна киселина, со тоа што производителските организации на здружениот труд да можат да ја зголемат својата затечена продажна цена, при постојните услови на продажбата, така што највисоката продажна цена да изнесува 5,60 динари за 1 килограм.

2. Учесниците на оваа спогодба се обврзуваат дека производителите од точка 1 на оваа спогодба ќе ги продаваат односно купуваат по цените и под условите што се предвидени во спогодбата.

3. На оваа спогодба даде согласност Сојузниот завод за цени, со решение бр. 975/1 од 26 декември 1973 година.

4. Оваа спогодба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Претставник на производителите: Товарна организација на киселина — Илirsка Бистрица.

Претставници на купувачите — потрошувачи: „Конус“ — Словенске Коњице, „Кемо“ — Љубљана, „Технохемија“ — Белград и „Кемобоја“ — Загреб.

25.

Врз основа на член 22 од Законот за општествена контрола на цените („Службен лист на СФРЈ“, бр. 25/72 и 35/72), претставниците на производителите и претставниците на потрошувачите склучуваат

СПОГОДБА

ЗА ПРОМЕНА НА ЗАТЕЧЕНИТЕ ЦЕНИ ЗА ИЗОЛАЦИОНИ ПЛОЧИ, ЗА ТОПАЧИ, ЗА ЕГЗОТЕРМНИ СРЕДСТВА И ЗА ДРУГИ ЛЕАРСКИ И ХЕМИСКИ СРЕДСТВА

1. Претставниците на производителите и претставниците на потрошувачите на 17 октомври 1973 година склучија и потпишаа Спогодба за промена на затечените цени за изолациони плочи, за топаچی (талили), егзотермни средства (посипи и маси) и за

други леарски и хемиски средства, со тоа што производителските организации на здружениот труд да можат да ги зголемат своите затечени продажни цени, при постојните услови на продажбата, во просек за 32,2%, а според Ценовникот што е составен дел на спогодбата.

2. Учесниците на оваа спогодба се обврзуваат дека производите од точка 1 на оваа спогодба ќе ги продаваат односно купуваат по цените и под условите што се предвидени во спогодбата.

3. На оваа спогодба даде согласност Сојузниот завод за цени, со решение бр. 940/2 од 26 декември 1973 година.

4. Оваа спогодба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Претставници на производителите: „Екстерм“ — Крањ, „Камник“ — Камник, „Термит“ — Домжале и „Галењика“ — Земун.

Претставници на купувачите—потрошувачи: Жељезара — Јесенице, Жељезара — Равне, Жељезара — Шторе, Метална — Љубљана, „Технохемија“ — Белград, Инсталатер — Преваље, „Меркур“ — Крањ, „Петар Драштин“ — Младеновац, „Борис Кидрич“ — Кидричево, „Агроопрема“ — Белград, „Електрометал“ — Белград, „Иво Лола Рибар“ — Жељезник, „Напредак“ — Белград, РМК — Зеница и „Камник“ — Камник.

26.

Врз основа на член 22 од Законот за општествена контрола на цените („Службен лист на СФРЈ“, бр. 25/72 и 35/72), претставниците на производителите и претставниците на потрошувачите склучуваат

СПОГОДБА

ЗА ПРОМЕНА НА ЗАТЕЧЕНИТЕ ЦЕНИ ЗА ПЛАСТИЧНИ ЧАШИ ОД ПОЛИСТИРОЛ

1. Претставниците на производителите и претставниците на потрошувачите на 27 септември 1973 година склучија и потпишаа Спогодба за промена на затечените цени за пластични чаши од полистирол, со тоа што производителските организации на здружениот труд да можат да ги зголемат своите затечени продажни цени, при постојните услови на продажбата, во просек за 25,6%, а според Ценовникот што е составен дел на спогодбата.

2. Учесниците на оваа спогодба се обврзуваат дека производите од точка 1 на оваа спогодба ќе ги продаваат односно купуваат по цените и под условите што се предвидени во спогодбата.

3. На оваа спогодба даде согласност Сојузниот завод за цени, со решение бр. 939/1 од 26 декември 1973 година.

4. Оваа спогодба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Претставници на производителите: Металграфички комбинат — Риека и ОКИ — Загреб.

Претставници на купувачите — потрошувачи: ПИК — Бечеј, „Млекара“ — Суботица, ПИК — Сомбор, Конзумна млекара „Младост“ — Крагуевац, ПК Врање, ООУР „Млекара“ — Задар, УПИ индустрија млека и сладоледа — Сараево, Млекара — Марибор, ИПК Творница млека у праху — Осиек, „Серво Михал“ — ИПК Млекопродукт — Зрењанин, Љубљанске млекаре ООУР — Нови Сад, Сремска млекара — Сремска Митровица, Млекара — Загреб и ППК „Пионир“ — Жупања.

27.

Врз основа на член 22 од Законот за општествена контрола на цените („Службен лист на СФРЈ“, бр. 25/72 и 35/72), претставникот на производителите и претставниците на потрошувачите склучуваат

СПОГОДБА

ЗА ПРОМЕНА НА ЗАТЕЧЕНИТЕ ЦЕНИ ЗА ВИНСКА КИСЕЛИНА

1. Претставникот на производителите и претставниците на потрошувачите на 25 септември 1973 година склучија и потпишаа Спогодба за промена на затечените цени за винска киселина, со тоа што производителските организации на здружениот труд да можат да ги зголемат своите затечени продажни цени, при постојните услови на продажбата, така што највисоката продажна цена да изнесува 29.00 динари за 1 килограм.

2. Учесниците на оваа спогодба се обврзуваат дека производите од точка 1 на оваа спогодба ќе ги продаваат односно купуваат по цените и под условите што се предвидени во спогодбата.

3. На оваа спогодба даде согласност Сојузниот завод за цени, со решение бр. 966/1 од 26 декември 1973 година.

4. Оваа спогодба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Претставник на производителите: Товарна органских киселина — Илирска Бистрица.

Претставници на купувачите — потрошувачи: „Јосип Краш“ — Загреб, ИПК — Осиек, „Жито де шуми“ — Љубљана, „Пољоопскрба“ — Сплит, „Словенија вино“ — Љубљана, „Истравиноекспорт“ — Риека, „Вино жупа“ — Александровац, „Винопродукт“ — Загреб, „Центропром“ — Белград, „Кемобоја“ — Загреб, „Колубара“ — Валево и „Жупски рубин“ — Крушевац.

28.

Врз основа на член 22 од Законот за општествена контрола на цените („Службен лист на СФРЈ“, бр. 25/72 и 35/72), претставниците на производителите и претставниците на потрошувачите склучуваат

СПОГОДБА

ЗА ПРОМЕНА НА ЗАТЕЧЕНИТЕ ЦЕНИ ЗА КОСКЕНО ТУТКАЛО

1. Претставниците на производителите и претставниците на потрошувачите на 24 октомври 1973 година склучија и потпишаа Спогодба за промена на затечените цени за коскено туткало, со тоа што производителските организации на здружениот труд да можат да ги зголемат своите затечени продажни цени, при постојните услови на продажбата така што највисоките продажни цени да изнесуваат и тоа за:

	Дини/кг
1) туткало коскено „N“	6,05
2) туткало коскено „C“	8,75

2. Учесниците на оваа спогодба се обврзуваат дека производите од точка 1 на оваа спогодба ќе ги продаваат односно купуваат по цените и под условите што се предвидени во спогодбата.

3. На оваа спогодба даде согласност Сојузниот завод за цени, со решение бр. 967/1 од 26 декември 1973 година.

4. Оваа спогодба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Претставници на производителите: ПК „Београд“ — Белград, Хемијска индустрија „Први мај“ — Чачак и Индустрија туткала и хемијских производа — Дворови.

Претставници на купувачите-потрошувачи: „Кемо“ — Љубљана, „Натрон“ — Маглај, „Папир“ — Белград, „Кемобоја“ — Загреб, „Графика“ — Загреб, „Метал“ — Бања Лука, „Агропромет“ — Ниш, „Дуга“ — Белград и „Технохемија“ — Белград.

УСТАВЕН СУД НА ЈУГОСЛАВИЈА

О Д Л У К А

ЗА ОЦЕНА НА УСТАВНОСТА И ЗАКОНИТОСТА НА ОДРЕДБИТЕ ОД ЧЛЕН 46 СТАВ 3 И ОД ЧЛЕН 48 НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА РАСПРЕДЕЛБА НА ЛИЧНИТЕ ДОХОДИ НА РАБОТНИЦИТЕ НА ДРВНО-ИНДУСТРИСКИОТ КОМБИНАТ „СЛОГА“ ОД ВЛАДИЧИН ХАН

I. Младеновиќ Миодраг, инспектор на трудот на Собранието на општината Владичин Хан, му предложи на Уставниот суд на Југославија да поведе постапка за оценување на уставноста и законитоста на одредбите од чл. 46 и 48 на Правилникот за распределба на личните доходи на работниците на Дрвно-индустрискиот комбинат „Слога“ од Владичин Хан, од 25 мај 1971 година.

Судот со решение У бр. 97/73 од 20 јуни 1973 година поведе постапка за оцена на уставноста и законитоста на член 46 став 3 и на член 48 на Правилникот.

Според член 46 став 3 на Правилникот, оцена за тоа како се извршени работите на одделни работни места даваат: за режиските работни места во производствени работни единици — управниците на погони и рабководителите, за рабководителите и управниците на погони — техничкиот директор на Комбинатот, за режиските работни места во управата на Комбинатот — директорот на Комбинатот. Оценување се врши секој месец така што во соодветната колона од работниот налог за работникот чија работа се оценува се запишува: „работата е извршена со успех“, или „работата е извршена делумно“, или „работата е извршена слабо“. Според член 48 на Правилникот, ако на работникот во работниот налог му е запишано дека работата ја извршил „делумно“, му припаѓа 80% од износот на личниот доход што би го примил да бил оценет дека работата ја извршил „со успех“, односно само 60% од тој износ на личниот доход — ако е оценет дека работата ја извршил „слабо“.

II. Во Амандманот XXI точка 3 став 2 и член 42 ст. 1 и 2 на Законот за меѓусебните односи на работниците во здружениот труд е пропишано дека на работникот, во согласност со начелото за распределба според трудот и зависно од порастот на продуктивноста на неговиот и вкупниот општествен труд, му припаѓа личен доход од делот на доходот на основната организација на здружениот труд распореден за лични доходи сразмерно со резултатите од неговата работа и личниот придонес што го дал со својата тековна и мината работа и со тоа придонесол за зголемување на доходот во основната организација и на вкупниот општествен доход.

Оценувањето на резултатите на работата на работникот на начинот на кој тоа е пропишано во член 48 од Правилникот — со вкупно три паушални оценки, недоволно одредени и индивидуализирани, како што се: „работата е извршена со успех“, „ра-

ботата е извршена делумно“ и „работата е извршена слабо“ не му одговара на наведеното уставно и законско начело личниот доход на работникот да мора да биде сразмерен покрај останатото, на резултатот од неговата работа, бидејќи таквите оценки повлекуваат и обусловуваат намалување на личниот доход на работникот автоматски и за однапред фиксиран износ; секоја од тие оценки, токму, може да обезвреди утврдени мерила и критериуми за намалување односно зголемување на личниот доход на работникот по основот на остварениот резултат на работата во периодот за кој се врши оценување и пресметка.

Покрај тоа, таквото оценување не само да ги занемарува околностите од значење за работникот и условите под кои работи тој, туку намалувањето на неговиот личен доход за однапред и фиксно утврден износ — без оглед дали тоа според фактично постигнатиот резултат на работниковата работа треба да биде поголемо или помало од тој износ — се претвора во своевидна санкција спрема работникот во случај тој да не го оствари оној работен резултат што би можел да биде оценет како „работата е извршена со успех“.

Според Амандман XXI точка 2 став 1 во основната организација на здружениот труд работниците, врз основа на својата работа, непосредно и рамноправно ги уредуваат меѓусебните односи во работата, управуваат со работите и со средствата на општествената репродукција, одлучуваат за доходот и за другите прашања на својата општествено-економска положба. Бидејќи одлучувањето за правото на работникот на личен доход и за големината на неговото учество во распределбата на средствата за лични доходи е вршење на функцијата на управување, тоа може да биде само во непосредна компетенција на работниците во основните организации на здружениот труд и нивниот работнички совет или друг соодветен орган на управувањето — доколку работниците одлучат така.

Со оглед дека од оцената на резултатот од работата на работникот зависи неговото учество во распределбата на средствата издвоени во основната организација на здружениот труд за лични доходи, давањето на таква оцена за работникот не може никако да им се довери само на поединци — управници на погони, рабководители, директори и сл., како што е тоа пропишано во член 46 став 3 на Правилникот.

III. Согласно со изложеното, а врз основа на член 241 став 1 точка 3 и член 247 од Уставот на СФРЈ и член 26 на Законот за Уставниот суд на Југославија, Уставниот суд на Југославија

одлучи

Се поништуваат одредбите на член 46 став 3 и член 48 на Правилникот за распределба на личните доходи на работниците на Дрвно-индустрискиот комбинат „Слога“ од Владичин Хан, од 25 мај 1971 година.

IV. Уставниот суд на Југославија ја донесе оваа одлука во следниот состав: претседател на Судот Блажо Јовановиќ и членови на Судот Иван Вожичевиќ, Радивоје Главик, Димо Кантарџиски, Гуро Меденица, д-р Стане Павлич, Ненад Петровиќ, Боривоје Ромиќ, д-р Иво Сунарик, Таип Таипи и Јоже Земљак.

У бр. 97/73

23 октомври 1973 година

Белград

Претседател
на Уставниот суд на
Југославија
Блажо Јовановиќ, с. р.

О Д Л У К А**ЗА ОЦЕНА НА УСТАВНОСТА И ЗАКОНИТОСТА
НА ОДЛУКАТА НА РАБОТНАТА ЗАЕДНИЦА НА
ОСНОВНОТО УЧИЛИШТЕ „ИВО ЛОЛА РИБАР“
ВО КОТРАЖА**

I. По повод претставката од Ристановиќ Новка од Котража, Уставниот суд на Југославија, со решение У бр. 59/73 од 6 јуни 1973 година, поведе постапка за оценување на законитоста на Одлуката на работната заедница на Основното училиште „Иво Лола Рибар“ во Котража од 4 септември 1972 година.

Со одредбите на Одлуката е одредено поради неоправдано изостанување од работа да се врши намалување на личниот доход на работникот во износ од 50 динари, поради неприсуствување на седниците на стручните органи и на органите на самоуправањето во износ од 30 динари а поради неоправдано неодржување час во износ од 15 динари.

II. Оценувајќи ја уставноста и законитоста на наведената одлука, врз основа на резултатите од јавната расправа, Уставниот суд на Југославија утврди дека Одлуката не е согласна со Уставот и законот.

Според точка 3 став 2 на Уставниот амандман XXI, на секој работник во организацијата на здружениот труд му припаѓа личен доход сразмерно со резултатите од неговата работа и неговиот личен придонес на успехот и развојот на организацијата што го дал со својата вкупна, тековна и мината работа во неа. Со одредбите на Одлуката — со кои поради повреди на одредени обврски во здружениот труд (неоправдано изостанување од работа, неприсуствување на седниците на стручните органи и неоправдано неодржан час) се намалува личниот доход на работникот во однапред утврдениот износ, без претходно спроведена постапка и утврдени мерила — не се обезбедува, меѓутоа, доследна примена на уставното начело за распределба според трудот, изразено низ наведениот Уставен амандман. Освен тоа, со намалувањето на личниот доход на работникот поради повреди на обврските во здружениот труд, всушност, на индиректен начин се воведува парично казнување на работникот, кое во смисла на член 91 став 1 од Основниот закон за работните односи, кој е и натаму во сила, е исклучено.

III. Врз основа на изложеното, а согласно член 241 став 1 точка 3 од Уставот на СФРЈ и член 26 од Законот за Уставниот суд на Југославија, Уставниот суд на Југославија

о д л у ч и

1. Се поништува Одлуката на работната заедница на Основното училиште „Иво Лола Рибар“ во Котража од 4 септември 1972 година.

2. Оваа одлука ќе се објави во „Службен лист на СФРЈ“ и во Основното училиште „Иво Лола Рибар“ во Котража.

IV. Уставниот суд на Југославија, врз основа на јавната расправа, ја донесе оваа одлука во следниот состав: претседател на Судот Блажо Јовановиќ и членови на Судот Ненад Петровиќ, Боривоје Ромиќ, Радивоје Главич, Иван Божичевиќ, Димо Кантарушки, Таип Таипи, Гуро Меденица, д-р Иво Сунариќ и Јоже Земљак.

У бр. 59/73

30 октомври 1973 година

Белград

Претседател
на Уставниот суд
на Југославија,
Блажо Јовановиќ, с. р.

У К А З И

Врз основа на точка 4 став 1 под 3 од Уставниот амандман XXXVII, Претседателот на Републиката донесува

У К А З**ЗА НАЗНАЧУВАЊЕ ИЗВОНРЕДЕН И ОПОЛНОМОШТЕН
АМБАСАДОР НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА
ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА ВО
РЕПУБЛИКА ЈУЖЕН ВЬТНАМ****I**

Се назначува

Милојко Друловиќ, извонреден и ополномоштен амбасадор на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во Народна Република Кина, за извонреден и ополномоштен амбасадор на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во Република Јужен Виетнам, со седиште во Пекинг.

II

Сојузниот секретар за надворешни работи ќе го изврши овој указ.

III

Овој указ влегува во сила веднаш.

У. бр. 41

11 декември 1973 година

Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Врз основа на точка 4 став 1 под 3 од Уставниот амандман XXXVII, Претседателот на Републиката донесува

У К А З**ЗА ОТПОВИК ОД ДОЛЖНОСТА НА ИЗВОНРЕДЕН
И ОПОЛНОМОШТЕН АМБАСАДОР НА СОЦИЈА-
ЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГО-
СЛАВИЈА ВО РЕПУБЛИКА ПАНАМА И ЗА НА-
ЗНАЧУВАЊЕ ИЗВОНРЕДЕН И ОПОЛНОМОШТЕН
АМБАСАДОР НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРА-
ТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА ВО РЕПУБ-
ЛИКА ПАНАМА****I**

Се отповикува

Воислав Чоловиќ од должноста на извонреден и ополномоштен амбасадор на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во Република Панама, со седиште во Мексико.

II

Се назначува

Игнац Голоб, извонреден и ополномоштен амбасадор на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во Соединетите Држави на Мексико, за извонреден и ополномоштен амбасадор на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во Република Панама, со седиште во Мексико.

III

Сојузниот секретар за надворешни работи ќе го изврши овој указ.

IV

Овој указ влегува во сила веднаш.

У. бр. 42

11 декември 1973 година

Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

ПОМИЛУВАЊА

Врз основа на Уставниот амандман XXXVI точка 8 и член 11 од Законот за помилување Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија донесе

О Д Л У К А

ЗА ПОМИЛУВАЊЕ НА ОСУДЕНИ ЛИЦА

I

Се ослободуваат од понатамошно извршување на изречената односно порано намалената казна строг затвор, затвор или малолетнички затвор:

Абази Хазир Бајрам, Адиловиќ Емир Џемаил, Албијаниќ Лазар Радован, Андоновски Вељко Раде, Андриќ Здравко Владимир;

Баиќ Саво Митар, Бекировиќ Алија Мустафа, Берењи Имре Имре, Божиќевиќ Радивоје Радослав, Богничар Антун Фрања, Боричиќ Мирко Радош, Божиќ Марко Јурка, Вркиќ Мато Шимо, Бубниќ Ловре Никола, Буриќ Јосо Фрања;

Цветковиќ Чедомир Ратомир;

Часар Мењхорт Герѓ, Червенко Фрања Звонимир;

Дамњановиќ Слободан Радиша, Димовски Драган Илија, Дубаиќ Драган Паја;

Филипњак Алекса Драго;

Габерц Јоже Томаж, Голубовиќ Марко Аца, Голубовиќ Драгољуб Урош, Гранов Камила Хамид;

Хацивасилев Борис Ѓорѓе;

Илиќ Боривоје Душан;

Јашари Бешир Џевад, Јунчај Сокољ Марко;

Капетановиќ Стјепан Нико, Кирал Ѓасло Ласло, Копенстенски Јосип Звонимир, Крањчевиќ Петар Милан, Крстиќ Воја Спаса;

Лазаревиќ Милутин Миодраг;

Максиќ Стеван Здравко, Манев Никола Љубомир, Микановиќ Обрен Миодраг, Микиќ Ѓуро Милан, Микулиќ Мија Томо, Милојковиќ Ненад Драгиша, Милошевиќ Никола Бора, Миловановиќ Чедомир Милорад, Миловановиќ Радослав Велимир, Мишиќ Јоза Јуре, Митровиќ Сава Јован, Мохорчиќ Иван Јоже, Мукај Рамо Адем;

Николиќ Илија Трајко;

Оков Ѓорѓе Томе, Омербашкиќ Алија Ислам;

Паљушиќ Павле Петар, Пауновиќ Радослав Миленко, Павиќевиќ Видак Ратко, Петровски Атанас Живко, Плана Хаљиљ Ѓеват, Помљењи Андраш Андраш;

Радиќ Живоин Лука, Радин Стеван Душан, Радосављевиќ Душан Ѓорѓе, Радовиќ Момчило Радомир, Раѓеновиќ Ѓуро Марко, Раиќ Милорад Витомир, Рамадан Шериф Рустем;

Спасиќ Петар Радисав, Среботњак Рудолф Станислав, Станиќ Гаврило Мико, Старе Јоже Нико, Степановиќ Никола Јордан, Стевановиќ Стеван Миломир, Стоиќ Илија Крунија, Суљевиќ Амет Шабан;

Шанта Ладислав Габор, Шинковиќ Антал Јанош, Шуниќ Мато Марјан, Шупук Емин Ибрахим;

Тафај Маљо Шабан, Томин Станко Милан, Туњиќ Марко Мијо;

Укај Милић Пренк, Урошевиќ Милосав Милорад;

Васиљевиќ Бопко Сима, Видриќ Ангелко Радомир, Винцетиќ Мија Винко, Врачевиќ Живадин Раденко;

Зарецки Ѓура Фрања, Здјелар Никола Симо, Зухриќ Мустафа Осман;

Живковиќ Петар Тешман, Жугец Иван Јосип.

II

Им се намалува изречената односно порано намалената казна строг затвор, затвор или малолетнички затвор на:

Ачкун Здравко Здравко, од 1 (една) година и 6 (шест) месеци на 1 (една) година;

Адемовиќ Махмут Фејзи, од 4 (четири) годисли на 3 (три) години;

Адемовиќ Витомир Љубиша, од 4 (четири) години на 3 (три) години и 6 (шест) месеци;

Акмачиќ Иван Антун, од 3 (три) години на 2 (две) години;

Алексиќ Милован Стојко, од 10 (десет) години на 9 (девет) години;

Алиќ Марко Велимир, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;

Алија Руфатов Пајазит, од 15 (петнаесет) години на 13 (тринаесет) години;

Алиагиќ Мустафа Сајит, од 8 (осум) години и 6 (шест) месеци на 7 (седум) години и 6 (шест) месеци;

Алиов Мустафа Алија, од 5 (пет) години на 4 (четири) години;

Анчев Минов Гроздан, од 10 (десет) години на 9 (девет) години;

Андонов Вељо Бојан, од 12 (дванаесет) години на 11 (единаесет) години;

Ангелов Младен Љупчо, од 4 (четири) години на 3 (три) години и 6 (шест) месеци;

Ангеловски Атанас Богдан, од 14 (четиринаесет) години на 13 (тринаесет) години;

Антиќ Ратко Јова, од 6 (шест) години на 5 (пет) години и 6 (шест) месеци;

Антовиќ Радомир Милое, од 20 (дваесет) години на 18 (осумнаесет) години и 6 (шест) месеци;

Арифи Рамиз Ајдин, од 12 (дванаесет) години на 11 (единаесет) години;

Арифовски Бајрамов Насуф, од 6 (шест) години на 5 (пет) години;

Армацки Ѓура Светозар, од 11 (единаесет) години на 10 (десет) години и 6 (шест) месеци;

Асани Руфат Саид, од 5 (пет) години на (4) четири години;

Асоли Алија Емруш, од 3 (три) години на 2 (две) години;

Бабиќ Лаза Бранко, од 12 (дванаесет) години на 10 (десет) години и 6 (шест) месеци;

Бајалица Сима Гојко, од 8 (осум) години на 5 (пет) години;

Бајрами Фазлија Мејди, од 4 (четири) години на 3 (три) години;

Бајровиќ Халил Салих, од 6 (шест) години и 6 (шест) месеци на 6 (шест) години;

- Вандов Иван Никола, од 5 (пет) години на 4 (четири) години и 6 (шест) месеци;
- Вановиќ Остоја Пера, од 10 (десет) години на 8 (осум) години;
- Баричевиќ Мата Винко, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;
- Баша Бошко Милан, од 10 (десет) години и 6 (шест) месеци на 9 (девет) години;
- Башиќ Ахмета Мехо, од 15 (петнаесет) години на 14 (четиринаесет) години;
- Бегановиќ Салко Ешреф, од 11 (единаесет) години на 10 (десет) години;
- Бегуш Јожеф Август, од 1 (една) година и 6 (шест) месеци на 1 (една) година;
- Бектеши Елма Садри, од 9 (девет) години на 8 (осум) години;
- Бериша Шериф Јусуф, од 7 (седам) години на 6 (шест) години;
- Бериша Зејнулах Ризах, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;
- Берманец Павле Јосип, од 4 (четири) години на 3 (три) години;
- Бешлиќ Мехо Сафет, од 5 (пет) години и 6 (шест) месеци на 4 (четири) години и 6 (шест) месеци;
- Вездروب Хусо Смаил, од 7 (седум) години на 6 (шест) години и 6 (шест) месеци;
- Вичаниќ Никола Петар, од 6 (шест) години на пет (пет) години;
- Виговиќ Радосав Јоша, од 2 (две) години и 6 (шест) месеци на 2 (две) години;
- Блажановиќ Лука Пеја, од 10 (десет) години на 8 (осум) години;
- Блажевиќ Андрија Јозо, од 12 (дванаесет) години на 11 (единаесет) години;
- Блажиќ Раде Исо, од 8 (осум) години на 7 (седум) години и 6 (шест) месеци;
- Бокански Ѓура Ѓура, од 13 (тринаесет) години на 12 (дванаесет) години;
- Богетиќ Милован Миодраг, од 3 (три) години на 2 (две) години и 4 (четири) месеци;
- Бокан Алојз Јожа, од 1 (една) година и 6 (шест) месеци на 1 (една) година;
- Бошковиќ Мило Вељко, од 5 (пет) години на 4 (четири) години;
- Божичковиќ Милан Јован, од 3 (три) години и 6 (шест) месеци на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;
- Божиќ Јосо Рафаел, од 1 (една) година на 6 (шест) месеци;
- Божиновски Лазар Ренко, од 4 (четири) години на 3 (три) години;
- Брацовиќ Јован Светозар, од 1 (една) година и 6 (шест) месеци на 1 (една) година;
- Брајдич Миха Штефан, од 2 (две) години и 6 (шест) месеци на 1 (една) година и 6 (шест) месеци;
- Брајковиќ Тисав Момчило, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;
- Бранковиќ Адам Милица, од 4 (четири) години на 3 (три) години и 6 (шест) месеци;
- Бришки Јанко Аугуст, од 5 (пет) години на 4 (четири) години;
- Бубоња Сава Милан, од 3 (три) години и 4 (четири) месеци на 2 (две) години и 4 (четири) месеци;
- Буцевски Лазар Душко, од 7 (седум) години на 6 (шест) години;
- Бујила Илија Ратко, од 13 (тринаесет) години на 11 (еданаесет) години;
- Бурдија Гавра Миливој, од 10 (десет) години и 6 (шест) месеци на 9 (девет) години и 6 (шест) месеци;
- Буриќ Мујо Сафет, од 13 (тринаесет) години на 12 (дванаесет) години;
- Приковиќ Јурај Милан, од 4 (четири) години на 3 (три) години;
- Чередар Мишко Славко, од 6 (шест) години на 5 (пет) години;
- Чичиќ Туна Матеја, од 11 (единаесет) години на 10 (десет) години;
- Чикош Јанош Бела, од 6 (шест) години на 5 (пет) години и 6 (шест) месеци;
- Чикуменес Чихава Смаца, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;
- Гетковиќ Саво Владимир, од 10 (десет) години на 9 (девет) години;
- Кириќ Јордан Ѓорѓе, од 6 (шест) години на 5 (пет) години;
- Декиќ Димка Драго, од 10 (десет) години на 9 (девет) години;
- Делибашиќ Светозар Драгољуб, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;
- Делиќ Смајо Мујо, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;
- Делија Осман Ибер, од 11 (единаесет) години на 10 (десет) години;
- Демиров Казим Назиф, од 12 (дванаесет) години на 10 (десет) години;
- Демировски Цавид Шаин, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;
- Дервишај Реца Реца, од 9 (девет) години и 5 (пет) месеци на 8 (осум) години и 5 (пет) месеци;
- Десанчиќ Ангелко Златко, од 4 (четири) години и 6 (шест) месеци на 3 (три) години и 6 (шест) месеци;
- Димитриевски Милан Петар, од 10 (десет) години на 9 (девет) години;
- Димитриевиќ Будимир Лазар, од 7 (седум) години и 5 (пет) месеци на 6 (шест) години;
- Димовски Методија Симеон, од 12 (дванаесет) години на 10 (десет) години;
- Дивјак Јожа Јожа, од 4 (четири) години на 3 (три) години и 6 (шест) месеци;
- Доцински Никола Јован, од 3 (три) години и 6 (шест) месеци на 3 (три) години;
- Дојчиновиќ Милисав Вукашин, од 12 (дванаесет) години на 11 (единаесет) години;
- Дошеновиќ Раде Богдан, од 5 (пет) години на 4 (четири) години и 6 (шест) месеци;
- Драгиќевиќ Неѓе Владимир, од 5 (пет) години и 3 (три) месеца на 4 (четири) години и 3 (три) месеци;
- Драгиќевиќ Драгољуб Миливоје, од 11 (единаесет) години на 10 (десет) години;
- Драгосављевиќ Велимир Ѓорѓе, од 6 (шест) месеци на 4 (четири) месеци;
- Драгуловиќ Илија Јован, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;
- Дракуловски Ѓура Кузман, од 2 (две) години на 1 (една) година и 6 (шест) месеци;
- Дражиќ Стјепан Берислав, од 7 (седум) години на 6 (шест) години и 6 (шест) месеци;
- Дрљевиќ Мујо Хамид, од 6 (шест) години и 6 (шест) месеци на 5 (пет) години;
- Ѓокиќ Милисав Радомир, од 3 (три) години и 4 (четири) месеци на 2 (две) години и 10 (десет) месеци;
- Ѓоркиќ Милорад Никодије, од 9 (девет) години на 8 (осум) години;
- Ѓаферовиќ Омер Мехмед, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;
- Ѓака Смајо Камил, од 5 (пет) години на 4 (четири) години и 6 (шест) месеци;
- Ѓурски Давор Давор, од 2 (две) години на 1 (една) година и 6 (шест) месеци;
- Емини Вељур Ремзија, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;
- Ержиќ Фрања Златко, од 12 (дванаесет) години на 11 (единаесет) години;
- Фајс Милан Милан, од 11 (единаесет) години на 9 (девет) години;
- Фегели Антуњ Фрања, од 20 (дваесет) години на 18 (осумнаесет) години и 6 (шест) месеци;
- Фетаи Осман Абдул, од 11 (единаесет) години на 10 (десет) години;
- Филиповиќ Салих Мехмед, од 2 (две) години и 6 (шест) месеци на 1 (една) година и 10 (десет) месеци;

- Франин Јосип Дарко, од 6 (шест) години и 6 (шест) месеци на 5 (пет) години;
 Галијашевиќ Мехмед Хасан, од 9 (девет) години на 8 (осум) години;
 Ганиќ Фрања Мартин, од 18 (осумнаесет) години на 17 (седумнаесет) години;
 Гарибовиќ Хашим Шериф, од 2 (две) години и 6 (шест) месеци на 2 (две) години;
 Гавриловиќ Тривун Миленко, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;
 Газиќ Стипе Вида, од 15 (петнаесет) години на 14 (четиринаесет) години;
 Герзиќ Хасан Исмет, од 10 (дест) години на 9 (девет) години;
 Главаш Богдан Чеда, од 7 (седум) години на 5 (пет) години и 6 (шест) месеци;
 Глигоровски Блаже Јордан, од 11 (единаесет) години на 10 (десет) години;
 Голчев Васил Риста, од 10 (десет) години на 9 (девет) години;
 Голубовиќ Обрад Милорад, од 17 (седумнаесет) години на 15 (петнаесет) години;
 Грбиќ Никола Драган, од 1 (една) година и 6 (шест) месеци на 1 (една) година;
 Гргури Суло Алија, од 3 (три) години на 2 (две) години;
 Грујичиќ-Кедиќ Живорад Божидар, од 11 (единаесет) години и 6 (шест) месеци на 11 (единаесет) години;
 Грујиќ Перко Веселин, од 6 (шест) години на 5 (пет) години;
 Гвоздеповиќ Спасоје Лазар, од 10 (десет) години на 9 (девет) години и 6 (шест) месеци;
 Хајредин Хасан Алија, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;
 Халиловиќ Рахман Хазим, од 6 (шест) години на 5 (пет) години;
 Халими Садрија Абаз, од 8 (осам) години на 7 (седум) години;
 Халити Халити Сабит, од 2 (две) години на 1 (една) година и 6 (шест) месеци;
 Хоџиќ Хасан Мујо, од 5 (пет) години на 4 (четири) години и 6 (шест) месеци;
 Хоџиќ Омер Омер, од 2 (две) години на 1 (една) година и 6 (шест) месеци;
 Хохњец Антун Стјепан, од 14 (четиринаесет) години на 12 (дванаесет) години;
 Хорват Михаелов Раде Милош, од 12 (дванаесет) години на 11 (единаесет) години;
 Хржан Иван Јосип, од 2 (две) години и 6 (шест) месеци на 2 (две) години;
 Хусиќ Алија Зијад, од 12 (дванаесет) години на 11 (единаесет) години;
 Хусикиќ Салих Јусуф, од 8 (осум) години на 6 (шест) години и 6 (шест) месеци;
 Ибрахимагиќ Сулејман Реџеџ, од 5 (пет) години на 4 (четири) години;
 Идризи Мино Сакип, од 2 (две) години и 6 (шест) месеци на 2 (две) години;
 Илеш Јожеф Лајош, од 6 (шест) години на 5 (пет) години;
 Илиќ Лука Домино, од 14 (четиринаесет) години на 12 (дванаесет) години;
 Илиев Мило Илија, од 12 (дванаесет) години на 11 (единаесет) години;
 Иликовски Ристо Атанас, од 3 (три) години и 1 (еден) месец на 2 (две) години и 7 (седум) месеци;
 Имамовиќ Хамдија Алија, од 6 (шест) години и 6 (шест) месеци на 6 (шест) години;
 Имеровски Бејадин Атип, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;
 Инајетовиќ Фејза Абаз, од 14 (четиринаесет) години на 12 (дванаесет) години;
 Исљамај Куртеши Селмои, од 10 (десет) години на 8 (осум) години;
 Исмаили Баки Сали, од 12 (дванаесет) години на 11 (единаесет) години;
 Исуфи Исљам Хајрул, од 10 (десет) години на 8 (осум) години и 6 (шест) месеци;
 Ивановиќ Јаков Живко, од 3 (три) години и 6 (шест) месеци на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;
 Јадилебовски Тодор Борис, од 10 (десет) години на 9 (девет) години;
 Јакшиќ Радое Милан, од 5 (пет) години на 4 (четири) години и 6 (шест) месеци;
 Јакубовиќ Илија Сима, од (девет) години на 8 (осум) години;
 Јанковиќ Милош Драгољуб, од (две) години и 6 (шест) месеци на 2 (две) години;
 Јанковиќ Лаза Павле, од 6 (шест) години на 5 (пет) години;
 Јановиќ Сава Ранко, од 3 (три) години и 5 (пет) месеци на 3 (три) години;
 Јеремиќ Божидар Драгољуб, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;
 Јерковиќ Марко Иван, од 13 (тринаесет) години на 12 (дванаесет) години;
 Јесиќ Влајко Ангелина, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;
 Јевтиќ Драго Раја, од 5 (пет) години на 4 (четири) години и 6 (шест) месеци;
 Јоксиќ Михајло Љубиша, од 6 (шест) години на 5 (пет) години;
 Јовановиќ Васа Божидар, од 2 (две) години на 1 (една) година и 6 (шест) месеци;
 Јовановиќ Митар Ѓура, од 11 (единаесет) години на 10 (десет) години;
 Јовановиќ Божидар Милорад, од 3 (три) години и 7 (седум) месеци на 3 (три) години;
 Јовановиќ Мија Никола, од 10 (десет) години на 9 (девет) години и 6 (шест) месеци;
 Јовичиќ Јанко Момир, од 3 (три) години и 6 (шест) месеци на 3 (три) години;
 Јукиќ Јуре Јоза, од 9 (девет) години на 8 (осум) години;
 Јурчевиќ Пера Иван, од 9 (девет) години на 8 (осум) години;
 Јуричевиќ Пера Пера, од 12 (дванаесет) години на 11 (единаесет) години;
 Јуриќ Антуна Ѓура, од 20 (дваесет) години на 18 (осумнаесет) години;
 Јуришиќ Станко Тома, од 4 (четири) години на 3 (три) години и 6 (шест) месеци;
 Јурковски Левко Јордан, од 2 (две) години на 1 (една) година и 6 (шест) месеци;
 Јусиќ Нахија Џевад, од 4 (четири) години и 6 (шест) месеци на 4 (четири) години;
 Кадриовски Абдула Имер, од 13 (тринаесет) години на 11 (единаесет) години;
 Калајџијевиќ Ѓорѓе Трајко, од 4 (четири) години и 6 (шест) месеци на 3 (три) години и 6 (шест) месеци;
 Каљевиќ Видоје Обрад, од 3 (три) години на 2 (две) години;
 Каралиќ Сава Богдан, од 13 (тринаесет) години на 12 (дванаесет) години;
 Катана Апте Иван, од 4 (четири) години на 3 (три) години;
 Катиќ Тома Маријан, од 10 (десет) години на 8 (осум) години;
 Каткиќ Асима Хрустан, од 12 (дванаесет) години на 11 (единаесет) години;
 Каткиќ Омер Мустафа, од 10 (десет) години на 9 (девет) години;
 Каваи Балинт Ференц, од 7 (седум) години и 6 (шест) месеци на 7 (седум) години;
 Каваи Балинт Тибор, од 5 (пет) години на 4 (четири) години и 6 (шест) месеци;
 Кесеџли-Месарош Блажа Јена, од 20 (дваесет) години на 18 (осумнаесет) години;

- Керегато Михајло Влада, од 2 (две) години на 1 (една) година и 6 (шест) месеци;
 Керестеш Матија Андрија, од 6 (шест) години на 5 (пет) години;
 Килибарда Лазар Мирко, од 1 (една) година и 3 (три) месеци на 9 (девет) месеци;
 Киш Валинт Валинт, од 8 (осум) години на 7 (седум) години и 6 (шест) месеци;
 Китановски Цветко Драга, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;
 Кладарик Гуре Антун, од 10 (десет) години и 1 (еден) месец на 8 (осум) години;
 Кнежевиќ Бранко Милан, од 2 (две) години и 6 (шест) месеци на 2 (две) години;
 Кобилица Зулфо Ислам, од 5 (пет) години на 4 (четири) години;
 Којиќ Обрад Сава, од 2 (две) години и 6 (шест) месеци на 2 (две) години;
 Коларовиќ Божидар Драган, од 2 (две) години на 1 (една) година и 6 (шест) месеци;
 Коматина Рафајло Радисав, од 10 (десет) години на 9 (девет) години;
 Кондик Ваца Урош, од 13 (тринаесет) години на 12 (дванаесет) години;
 Конич Франц Зора, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;
 Константиновиќ Димитрија Ѓорѓе, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;
 Коњариќ Павле Лука, од 13 (тринаесет) години и 1 (еден) месец на 11 (единаесет) години;
 Костиќ Верољуб Велисав, од 3 (три) години и 8 (осум) месеци на 3 (три) години;
 Котевски Спасо Никола, од (осум) години на 7 (седум) години;
 Ковачевиќ Стеван Љубомир, од 3 (три) години и 6 (шест) месеци на 3 (три) години;
 Ковачиќ Јосипа Матија, од 5 (пет) години на 4 (четири) години;
 Козаринов Ристо Атанас, од 12 (дванаесет) година и 3 (три) месеци на 10 (десет) години и 9 (девет) месеци;
 Крижановиќ Јаков Марко, од 7 (седум) години на 6 (шест) години и 6 (шест) месеци;
 Крњиќ Мухарема Ибрахим, од 6 (шест) години и 6 (шест) месеци на 6 (шест) години;
 Крстев Јован Тода, од 2 (две) години и 6 (шест) месеци на 2 (две) години;
 Куцора Шандор Ференц, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;
 Кујунџиќ Стипан Иван, од 2 (две) години и 6 (шест) месеци на 2 (две) години;
 Кунст Вера Бранко, од 11 (единаесет) години на 9 (девет) години;
 Кути Михаљ Тереза, од 5 (пет) години на 4 (четири) години и 6 (шест) месеци;
 Лацко Јожеф Јожеф, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;
 Лагунџија Винко Анте, од 7 (седум) години на 5 (пет) години;
 Лазиќ Душан Драга, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;
 Лепетиќ Јанко Божидар, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;
 Лимбургер Матија Макаш, од 19 (деветнаесет) години на 17 (седумнаесет) години;
 Лукиќ Франа Иван, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;
 Љатиџи Авдиљ Авдиљ, од 13 (тринаесет) години на 12 (дванаесет) години;
 Љубобратовиќ Илија Милан, од 7 (седум) години на 6 (шест) години;
 Љужа Шаљип Етем, од 11 (единаесет) години на 10 (десет) години;
 Љужа Алија Мејди, од 11 (единаесет) години на 10 (десет) години;
 Мајсторовиќ Језа Августин, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;
 Макариќ Алекса Милун, од 6 (шест) години и 6 (шест) месеци на 5 (пет) години и 6 (шест) месеци;
 Максимовиќ Момчило Драгиќ, од 3 (три) години и 6 (шест) месеци на 3 (три) години;
 Максимовиќ Гурма Марко, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;
 Мамиќ Божидар Милан, од 3 (три) години и 6 (шест) месеци на 3 (три) години;
 Мандиќ-Матишиќ Шандор Мија, од 10 (десет) години на 9 (девет) години и 6 (шест) месеци;
 Марковиќ Мирко Мирко, од 3 (три) години на 2 (две) години;
 Марковиќ Станимир Боривое, од 13 (тринаесет) години на 12 (дванаесет) години;
 Марковиќ Мило Данило, од 12 (дванаесет) години на 10 (десет) години;
 Марковиќ Живко Љубинко, од 2 (две) години и 6 (шест) месеци на 1 (една) година и (шест) месеци;
 Марковиќ Петар Мирко, од 4 (четири) години на 3 (три) години и 6 (шест) месеци;
 Марковски Филе Филип, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;
 Маршиќ Амбра Пеја, од 6 (шест) години на 5 (пет) години и 6 (шест) месеци;
 Матиќ Гока Лазар, од 13 (тринаесет) години на 12 (дванаесет) години;
 Матијевиќ Јован Милош, од 14 (четирнаесет) години на 12 (дванаесет) години;
 Мазивјанин Гурма Богдан, од 14 (четирнаесет) години на 12 (дванаесет) години;
 Медиќ Никола Јова, од 5 (пет) години на 4 (четири) години;
 Медиќ Петар Милан, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;
 Мехмедовиќ Хусеин Кадир, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;
 Мехмедовиќ Јашар Сулејман, од 11 (единаесет) години на 10 (десет) години;
 Мехиќ Наим Ибрахим, од 11 (единаесет) години на 10 (десет) години;
 Мекшиќ Јожеф Ема, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;
 Мемиќ Реџо Мухамед, од 7 (седум) години на 6 (шест) години и 6 (шест) месеци;
 Михајловиќ Мирко Богдан, од 11 (единаесет) години на (десет) години;
 Мијајловиќ Светозар Ангелина, од 7 (седум) години на 6 (шест) години;
 Мијатовиќ Радивое Љубомир, од 20 (дваесет) години на 18 (осумнаесет) години;
 Микиќ Радивое Милета, од 4 (четири) години на 3 (три) години и 6 (шест) месеци;
 Миколчевиќ Стјепана Антун, од 12 (дванаесет) години на 10 (десет) години;
 Микрут Иван Иван, од 7 (седум) години на 6 (шест) години;
 Миладиновиќ Радиша Радојка, од 1 (една) година и 6 (шест) месеци на 1 (една) година;
 Миланковиќ Јанко Станко, од 9 (девет) години на 8 (осум) години;
 Миланковиќ Душан Зоран, од 1 (една) година и 6 (шест) месеци на 1 (една) година;
 Милановиќ Јанко Живорад, од 2 (две) години и 6 (шест) месеци на 2 (две) години;
 Милетиќ Радисав Радомир, од 1 (една) година и 6 (шест) месеци на 1 (една) година;
 Миличевиќ Миленко Миливое, од 6 (шест) години и 6 (шест) месеци на 5 (пет) години и 6 (шест) месеци;
 Милиќевиќ Лазар Продан, од 8 (осум) години на 6 (шест) години;
 Милојевиќ Радисав Бранко, од 10 (десет) години на 9 (девет) години;
 Милојевиќ Борислав Мирољуб, од 5 (пет) години и 6 (шест) месеци на 4 (четири) години и 6 (шест) месеци;

- Милосављевиќ Горѓе Љубомир, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;
- Милош Шимун Иван, од 11 (единаесет) години на 10 (десет) години;
- Милошевиќ Драгомир Блашко, од 5 (пет) години на 4 (четири) години;
- Милошевиќ Богољуб Сибин, од 10 (десет) години на 9 (девет) години;
- Миловановиќ Живко Божидар, од 4 (четири) години и 6 (шест) месеци на 4 (четири) години;
- Мирковиќ Тодо Никица, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;
- Мишиќ Воислав Михајло, од 2 (две) години на 1 (една) година и 6 (шест) месеци;
- Мишковиќ Фрања Мирослав, од 6 (шест) години на 5 (пет) години;
- Митровчан Милорад Живко, од 14 (четирнаесет) години на 13 (тринаесет) години;
- Млакар Франц Франц, од 2 (две) години и 10 (десет) месеци на 2 (две) години и 4 (четири) месеци;
- Млакар Франц Војко, од 4 (четири) години и 6 (шест) месеци на 3 (три) години и 6 (шест) месеци;
- Морина Ислам Идриз, од 6 (шест) години на 5 (пет) години;
- Московиќ Ратко Винко, од 10 (десет) години на 9 (девет) години;
- Мулиќ Мухарем Кемал, од 13 (тринаесет) години и 2 (два) месеци на 11 (единаесет) години и 8 (осум) месеци;
- Муратовиќ Зекир Гани, од 12 (дванаесет) години на 10 (десет) години;
- Муса Фетах Емин, од 10 (десет) години на 9 (девет) години;
- Музиќ Мујо Хасан, од 5 (пет) години на 4 (четири) години и 6 (шест) месеци;
- Муслија Јакуп Сефер, од 7 (седум) години на 6 (шест) години;
- Мушички-Тубиќ Сава Светозар, од 19 (деветнаесет) години на 17 (седумнаесет) години;
- Мушиќ Шабан Ибрахим, од 13 (тринаесет) години на 11 (единаесет) години и 6 (шест) месеци;
- Наѓ Макеш Матилда, од 5 (пет) години на 4 (четири) години и 6 (шест) месеци;
- Насев Миле Рада, од 5 (пет) години на 4 (четири) години;
- Небија Цафер Џемаљ, од 8 (осум) години на 6 (шест) години;
- Несторовиќ Милорад Кирил, од 11 (единаесет) години на 9 (девет) години и 6 (шест) месеци;
- Ницевиќ Бешир Рамо, од 4 (четири) години и 6 (шест) месеци на 4 (четири) години;
- Николиќ Ѓура Ивица, од 6 (шест) години и 6 (шест) месеци на 6 (шест) години;
- Новаковиќ Марко Анте, од 12 (дванаесет) години на 11 (единаесет) години;
- Новаковиќ Неша Светозар, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;
- Нуа Ѓино Коља, од 2 (две) години на 1 (една) година и 6 (шест) месеци;
- Нумановиќ Хусо Елмаз, од 6 (шест) години на 5 (пет) години;
- Обрадовиќ Сретена Славиша, од 4 (четири) години на 3 (три) години;
- Орош Антун Борис, од 9 (девет) години на 8 (осум) години;
- Орозовиќ Павле Никола, од 2 (две) години на 1 (една) година и 6 (шест) месеци;
- Пајковиќ Душан Воислав, од 3 (три) години на 2 (две) години;
- Пајковиќ Гаврило Василие, од 1 (една) година и 6 (шест) месеци на 1 (една) година;
- Палац Стипе Мате, од 6 (шест) години на 4 (четири) години;
- Паниќ Стојан Даница, од 7 (седум) години на 6 (шест) години;
- Пантиќ Пантелија Никола, од 13 (тринаесет) години на 11 (единаесет) години;
- Паточкаи Шандор Иштван, од 2 (две) години и 6 (шест) месеци на 2 (две) години;
- Пауновиќ Чета Слободан, од 15 (петнаесет) година на 14 (четирнаесет) години;
- Павлешиќ Мата Славко, од 12 (дванаесет) години на 10 (десет) години;
- Павлов Гока Радомир, од 5 (пет) години на 4 (четири) години;
- Павловиќ Владимир Никола, од 9 (девет) години на 8 (осум) години и 6 (шест) месеци;
- Пеиќ Мартин Маријан, од 14 (четирнаесет) години на 12 (дванаесет) години;
- Пеливанов Ристо Костадин, од 5 (пет) години на 4 (четири) години;
- Перчинлиќ Антон Желко, од 6 (шест) години на 5 (пет) години;
- Периќ Данило Даница, од 10 (десет) години на 8 (осум) години;
- Пешиќ Горѓе Петар, од 5 (пет) години и 6 (шест) месеци на 4 (четири) години;
- Петер Иштван Вилмош, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;
- Петровиќ Јоза Мата, од 14 (четирнаесет) години на 12 (дванаесет) години и 6 (шест) месеци;
- Петровиќ Живоин Милован, од 12 (дванаесет) години на 11 (единаесет) години;
- Петровиќ Спасоје Петар, од 14 (четирнаесет) години на 11 (единаесет) години;
- Петровиќ Јован Радмило, од 2 (две) години на 1 (една) година и 6 (шест) месеци;
- Пири Адам Адам, од 4 (четири) години и 9 (девет) месеци на 3 (три) години и 9 (девет) месеци;
- Плазиниќ Вукашин Миливоје, од 10 (десет) години и 6 (шест) месеци на 9 (девет) години;
- Попов Матеја Иса, од 12 (дванаесет) години на 11 (единаесет) години;
- Поповски Васил Стева, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;
- Пуљиќ Тодор Воислав, од 6 (шест) години на 5 (пет) години и 6 (шест) месеци;
- Пуриватра Рукија Шефки, од 5 (пет) години и 1 (еден) месец на 4 (четири) години и 1 (еден) месец;
- Пуст Петар Михајло, од 5 (пет) години на 4 (четири) години и 6 (шест) месеци;
- Радановиќ Фрања Звонко, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;
- Радељаш Ахмет Мурат, од 7 (седум) години на 6 (шест) години;
- Радиковиќ Ѓура Јосип, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;
- Радмило Марко Урош, од 7 (седум) години на 6 (шест) години;
- Радмиловиќ Сава Емил, од 14 (четирнаесет) години и 3 (три) месеци на 13 (тринаесет) години и 3 (три) месеци;
- Радојевиќ Сретен Савета, од 4 (четири) години на 3 (три) години и 6 (шест) месеци;
- Радончиќ Заја Кадриј, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;
- Радосављевиќ Љуба Обрад, од 7 (седум) години на 6 (шест) години и 6 (шест) месеци;
- Радовиќ Крста Станислава, од 13 (тринаесет) години на 11 (единаесет) години;
- Раиќ Мата Марко, од 10 (десет) години на 9 (девет) години;
- Ранисављев Стеван Бранислав, од 6 (шест) години на 5 (пет) години;
- Ранковиќ Вујадин Радован, од 12 (дванаесет) години на 10 (десет) години и 6 (шест) месеци;
- Рашков Душан Јелена, од 5 (пет) години на 4 (четири) години и 6 (шест) месеци;
- Речица Максуд Шукур, од 6 (шест) години на 5 (пет) години;
- Ремих Антон Антон, од 5 (пет) години на 4 (четири) години и 6 (шест) месеци;

Рибешкиќ Никола Воислав, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;

Рогановиќ Мирко Марко, од 1 (една) година на 8 (осум) месеци;

Рогар Мија Јосип, од 10 (десет) години и 1 (еден) месец на 9 (девет) години;

Рујановски Глигор Благоја, од 5 (пет) години и 6 (шест) месеци на 4 (четири) години и 6 (шест) месеци;

Саболиќ Игнац Иван, од 7 (седум) години на 6 (шест) години;

Сафтиќ Звонко Дражен, од 7 (седум) години на 5 (пет) години;

Салиевски Мемис Имер, од 4 (четири) години на 3 (три) години и 6 (шест) месеци;

Самчевиќ Радомир Милутин, од 4 (четири) години на 3 (три) години и 6 (шест) месеци;

Савиќ Живана Живорад, од 15 (петнаесет) години на 13 (тринаесет) години;

Секулиќ Радомир Цветко, од 7 (седум) години на 6 (шест) години;

Секулиќ Сава Јова, од 6 (шест) години на 5 (пет) години и 6 (шест) месеци;

Сентѓерѓи Стјепан Иштван, од 13 (тринаесет) години на 12 (дванаесет) години;

Сич Андраш Андраш, од 10 (десет) години на 9 (девет) години;

Сигети Фрања Ласло, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;

Симиќ Милан Младен, од 2 (две) години на 1 (една) година и 6 (шест) месеци;

Синановиќ Јусуф Сафет, од 3 (три) години и 6 (шест) месеци на 3 (три) години;

Скендерагиќ Мурат Неџиб, од 6 (шест) години на 5 (пет) години;

Скопљак Гојко Слободан, од 6 (шест) години на 5 (пет) години и 6 (шест) месеци;

Смаиљи Хамит Сабит, од 11 (единаесет) години на 10 (десет) години;

Смаиќ Охран Сејид, од 6 (шест) години и 4 (четири) месеци на 5 (пет) години и 8 (осум) месеци;

Смиљаниќ Арсеније Његослав, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;

Смиљановиќ Радован Лазар, од 11 (единаесет) години на 10 (десет) години;

Смуревски Живко Данчо, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;

Сотировски Методије Митко, од 2 (две) години на 1 (една) година и 6 (шест) месеци;

Совар Флоријан Никола, од 9 (девет) години на 8 (осум) години;

Стадлер Франц Змаго, од 1 (една) година и 3 (три) месеци на 1 (една) година;

Станковиќ Душан Јован, од 12 (дванаесет) години и 6 (шест) месеци на 11 (единаесет) години и 6 (шест) месеци;

Станковиќ Марко Радислав, од 4 (четири) години на 3 (три) години и 6 (шест) месеци;

Станоев Жарко Жива, од 13 (тринаесет) години на 12 (дванаесет) години;

Станоевиќ Пера Риста, од 3 (три) години на 2 (две) години;

Стефановиќ Душан Спасое, од 15 (петнаесет) години на 14 (четирнаесет) години;

Стевиќ Паја Милан, од 7 (седум) години и 5 (пет) месеци на 6 (шест) години;

Стевиќ Петар Велизар, од 4 (четири) години и 4 (четири) месеци на 3 (три) години и 10 (десет) месеци;

Стиковиќ Павле Милојица, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;

Стојановиќ Стојан Цвјетко, од 4 (четири) години на 3 (три) години;

Стоилковиќ Милорад Чедомир, од 2 (две) години и 10 (десет) месеци на 2 (две) години и 4 (четири) месеци;

Стојков Рада Милош Марко, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;

Стојковиќ Мирко Благое, од 12 (дванаесет) години на 11 (единаесет) години;

Стојменов Горѓе Стојанчо, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;

Стрмечки-Генц Гашпар Јосип, од 20 (дваесет) години на 18 (осумнаесет) години;

Ступар Лаза Мирослав, од 10 (десет) години на 8 (осум) години и 6 (шест) месеци;

Сулејмани Салија Баки, од 12 (дванаесет) години на 11 (единаесет) години;

Суљиќ Рамиз Мехмед, од 5 (пет) години на 4 (четири) години;

Суљиќ Рамиз Рамиз, од 6 (шест) години на 5 (пет) години;

Сумиња Стева Станко, од 5 (пет) години на 4 (четири) години;

Шабановиќ Хајдар Идриз, од 7 (седум) години на 6 (шест) години;

Шабановиќ Салих Зариф, од 9 (девет) години на 8 (осум) години;

Шабанреповиќ Ахмет Фејза, од 5 (пет) години на 4 (четири) години и 6 (шест) месеци;

Шабат Фрања Ивка, од 7 (седум) години на 5 (пет) години;

Шаља Смаиљ Садик, од 4 (четири) години на 3 (три) години и 6 (шест) месеци;

Шаркиќ Бранко Илија, од 9 (девет) години на 8 (осум) години;

Шавс Иван Петар, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;

Шимиќ Андрија Ива, од 6 (шест) години на 5 (пет) години и 6 (шест) месеци;

Шпрагар Јожа Бреда, од 12 (дванаесет) години на 11 (единаесет) години;

Штал Алекса Рудолф, од 5 (пет) години и 2 (два) месеци на 4 (четири) години и 8 (осум) месеци;

Штефанчиќ Стипе Ѓура, од 15 (петнаесет) години на 13 (тринаесет) години;

Штефанек Људевит Злата, од 5 (пет) години на 4 (четири) години;

Шубариќ Цвијетин Драги, од 5 (пет) години и 6 (шест) месеци на 4 (четири) години и 6 (шест) месеци;

Шуран Шиме Грга, од 4 (четири) години на 3 (три) години;

Тадиќ Милован Јован, од 6 (шест) години на 5 (пет) години и 6 (шест) месеци;

Таналари Рамадан Енвер, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;

Терзиќ Крста Драган, од 1 (една) година и 2 (два) месеци на 8 (осум) месеци;

Тодоровиќ Петар Станое, од 12 (дванаесет) години на 11 (единаесет) години;

Тодосков Јован Странишко, од 10 (десет) години на 9 (девет) години;

Томашко Фрања Божидар, од 9 (девет) години на 7 (седум) години;

Томиќ Марко Иван, од 8 (осум) години на 7 (седум) години;

Томиќ Пане Милош, од 20 (дваесет) години на 19 (деветнаесет) години;

Томиќ Милисав Небојша, од 5 (пет) години на 4 (четири) години и 6 (шест) месеци;

Топиќ Лаза Жарко, од 4 (четири) години и 10 (десет) месеци на 3 (три) години и 10 (десет) месеци;

Трајчевски Блаже Трајче, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;

Трајков Ристо Глигор, од 9 (девет) години на 7 (седум) години;

Трајков Стефан Киро, од 9 (девет) години на 7 (седум) години;

Трајковски Борис Симо, од 15 (петнаесет) години на 14 (четиринаесет) години;

Тркуља Јован Мирослав, од 14 (четиринаесет) години и 3 (три) месеци на 13 (тринаесет) години и 3 (три) месеци;

Трстењак Јосип Аугуст, од 15 (петнаесет) години на 14 (четиринаесет) години;

Туцаков Иван Сава, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;

Тумбас Гуро Бела, од 15 (петнаесет) години на 14 (четиринаесет) години;

Тушев Андон Стојан, од 6 (шест) години на 5 (пет) години;

Угљанин Назип Авдија, од 4 (четири) години на 3 (три) години и 6 (шест) месеци;

Васиљевиќ Благомир Милена, од 1 (една) година на 8 (осум) месеци;

Веизовски Абуш Кадар, од 5 (пет) години на 4 (четири) години и 6 (шест) месеци;

Величковиќ Божил Стојан, од 10 (десет) години на 9 (девет) години;

Вељановски Алекса Данчо, од 3 (три) години на 2 (две) години;

Веселинов Љуба Рада, од 5 (пет) години на 4 (четири) години;

Вочкиќ Степа Лазар, од 7 (седум) години на 6 (шест) години;

Воиновски Благое Трајче, од 4 (четири) години на 3 (три) години и 6 (шест) месеци;

Врбичиќ Мата Лука, од 5 (пет) години на 4 (четири) години и 6 (шест) месеци;

Врело Хамзо Пајазит, од 5 (пет) години на 4 (четири) години;

Вучковиќ Радојко Милован, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;

Вуичиќ Митра Стеван, од 7 (седум) години на 6 (шест) години;

Вукорепа Јаков Мата, од 12 (дванаесет) години на 10 (десет) години;

Вукосављевиќ Јован Лука, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;

Вукосављевиќ Јован Стојан, од 1 (една) година на 6 (шест) месеци на 1 (една) година;

Вуковиќ Божо Милан, од 3 (три) години и 6 (шест) месеци на 2 (две) години;

Вуковиќ Никола Новица, од 7 (седум) години на 6 (шест) години;

Вулин Мирко Миодраг, од 3 (три) години на 2 (две) години и 6 (шест) месеци;

Зариќ Ристо Тома, од 10 (десет) години на 9 (девет) години;

Зрниќ Степа Драган, од 3 (три) години и 6 (шест) месеци на 3 (три) години;

Жабиќ Сименун Милош, од 14 (четиринаесет) години на 12 (дванаесет) години и 6 (шест) месеци;

Жабиќ Степа Влада, од 4 (четири) години на 3 (три) години;

Жебељан Љубо Влада, од 7 (седум) години на 6 (шест) години и 6 (шест) месеци;

Жичкар Албин Марија, од 9 (девет) години на 8 (осум) години;

Живковиќ Ранђел Благое, од 15 (петнаесет) години на 14 (четиринаесет) години;

Бр. 142/6

23 ноември 1973 година

Белград

Претседател
на Претседателството
на СФРЈ
Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

СОДРЖИНА:

	Страна
14. Закон за меѓурегионалните и меѓудржавните води — — — — —	9
15. Закон за заштита на населението од разните болести што ја загрозуваат целата земја — — — — —	13
16. Закон за здравствената заштита на странци во Југославија — — — — —	19
17. Закон за договорите за превоз во железничкиот сообраќај — — — — —	20
18. Закон за договорите за превоз во друмскиот сообраќај — — — — —	28
19. Закон за југословенските стандарди и за нормите на квалитетот на производите — — — — —	38
20. Закон за продолжување на важењето на Законот за привремено регулирање на плаќањето на основниот данок на надоместоци за услуги — — — — —	45
21. 21. Наредба за лековите што подлежат на редовна и посебна контрола — — — — —	45
22. Решение за забрана на внесувањето и растурањето на весникот „Frankfurter Allgemeine Zeitung“ — — — — —	45
23. Општествен договор за начинот и условите за вршење работи на застапување на странски фирми во Југославија — — — — —	46
24. Спогодба за промена на затечената цена за млечна киселина — — — — —	50
25. Спогодба за промена на затечените цени за изолациони плочи, за топачи, за егзотермни средства и за други леарски и хемиски средства — — — — —	50
26. Спогодба за промена на затечените цени за пластични чаши од полистирол — — — — —	51
27. Спогодба за промена на затечените цени за винска киселина — — — — —	51
28. Спогодба за промена на затечените цени за коскено туткало — — — — —	51
Одлука за оцена на уставноста и законитоста на одредбите од член 48 став 3 и од член 48 на Правилникот за распределба на личните доходи на работниците на Дрвно-индустрискиот комбинат „Слога“ од Владичин Хан — — — — —	52
Одлука за оцена на уставноста и законитоста на Одлуката на работната заедница на Основното училиште „Иво Лола Рибар“ во Котража — — — — —	53
Укази — — — — —	53
Одлука за помилување на осудени лица — — — — —	54
Меѓународни договори — — — — —	1

Ослободено од основниот данок на промет врз основа на мислењето на Републичкиот секретаријат за култура на СР Србија бр. 413-55/72-03 од 15 август 1972 година

Издавач: Новинска установа Службен лист на СФРЈ, Белград, Јована Ристиќа 1. Пошт. фах 226.
— Директор и главен и одговорен уредник Душан Машовиќ, Улица Јована Ристиќа бр. 1 —
Печати Београдски издавачко-графички завод, Белград, Булевар војводе Мишиќа бр. 17